

DET VI ER **SAMMEN OM**

Jo mere vi deler, jo stærkere bliver vi

Kolofon

Redaktion og korrektur

Fritids- og Ungdomsskoleleder Jette Dahl

Vice Fritids- og Ungdomsskoleleder Pernille Refstrup

Faglig Koordinator Anne Kristine Aslak Yde

Faglig Koordinator Søren Küsch Larsen

Arbejdshåndbogen er udviklet i tæt samarbejde med alle ansatte i UngiAarhus ØST.

Layout

Gitte Thrane, Børn og Unge Kommunikation,
Aarhus Kommune

Tryk

Stibo Complete

Fotos

Sølvbjerg Fotografi

Ansatte i UngiAarhus, Aarhus Kommune

Modeller

Hvis andet ikke er angivet, tilhører ophavsretten til modeller Aarhus Kommune.

Illustrationer og visualiseringer

Process Ink ved Rikke Cilja og Gitte Thrane

DENNE ARBEJDSBOG MÅ GERNE GENGIVES

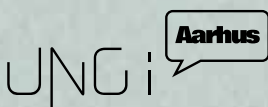
- og den kan også findes elektronisk på ungiaarhus.dk

ISBN

978-87-996189-6-5

ISBN elektronisk udgave

978-87-93625-02-0

Forord af bestyrelsen i UngiAarhus ØST 01

Det vi er sammen om 02

Mindset for ansatte i UngiAarhus ØST 03

**Om arbejdshåndbogen,
dens tilblivelse, opbygning og formål 04**

**Grundlæggende modeller,
politikker, strategier og visioner 05**

Temaer og distriktsudviklingsområder 06

Lokale udviklingsområder 07

Good to Know 08

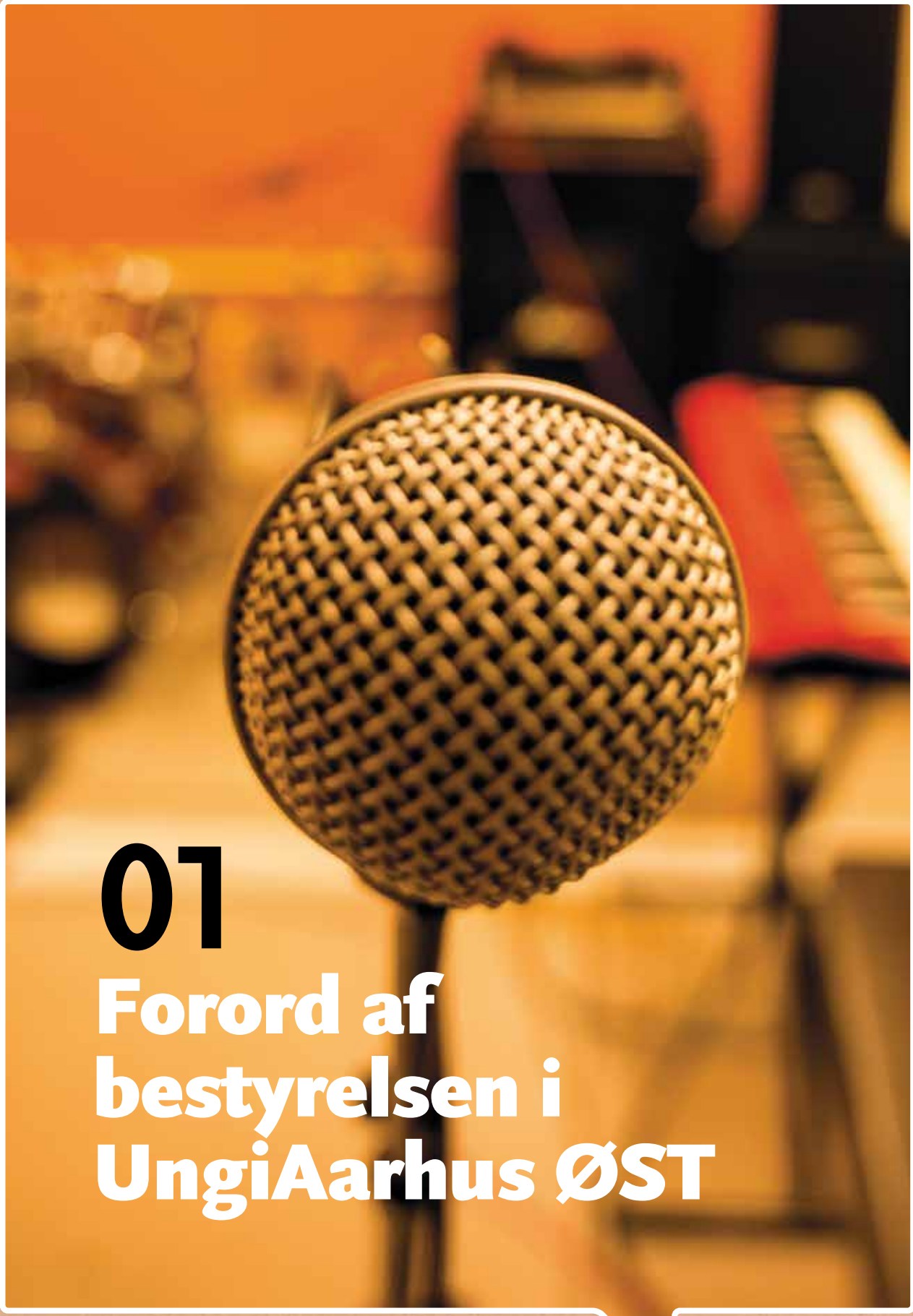
**Egne materialer
– den fritidspædagogiske vision 09**

Egne projekter og aktiviteter 10

Litteraturliste og begrebsindeks 11

Lommer - handouts & redskaber 12

Fane 01

01

**Forord af
bestyrelsen i
UngiAarhus ØST**

Forord

af bestyrelsen i UngiAarhus ØST

Kære ansatte i UngiAarhus ØST

Med denne arbejdshåndbog får du et værdifuldt, praktisk hverdagsværktøj til at lykkes med vores vigtigste opgave i UngiAarhus ØST: At skabe det bedst mulige børne- og ungeliv i Aarhus Kommune.

Det er børnene og de unge, som I møder på arbejde for hver dag. Det er deres drømme, håb og ideer, vi skal hjælpe på vej mod indfrielse, og det er deres bøl med livet, som vi i samarbejde og på kryds og tværs af fritidstilbud og distrikter skal hjælpe med at gøre mindre. Vi gør det i fællesskab og i sammenhæng med skoler, dagtilbud, fællesfunktionerne i Børn og Unge og andre interne og eksterne samarbejdspartnere. Sådan løser vi opgaverne bedst.

Ambitionerne er høje på børnenes og de unges vegne. For medarbejdere og ledere i UngiAarhus ØST ligger den fælles indsats inden for en ramme af lovgivning, politikker og visioner, som netop udtrykker disse ambitioner. Indsatsen ligger også inden for rammen af Aarhuskompasset – en bevægelse, byrådet har sat i gang i retning af ”mindre system – mere borger”: At vi skal finde veje til at styrke velfærden ved at sætte skarpt lys på borgerens perspektiv, ved dialog, åbenhed og samskabelse.

I UngiAarhus handler det om børnene, de unge og deres forældre. Centralt står derfor børne- og ungepolitikken, hvor Aarhus Byråd har sat retning for det gode børne- og ungeliv. Politikken taler om at give alle børn de bedst mulige betingelser for at klare sig godt i livet: Sunde og kreative børn, der udvikler selvværd og inkluderer hinanden i positive fællesskaber. Unge, der oplever medborgerskab og bruger det. Børn og unge med globalt udsyn og lokal indsigt.

For at omsætte disse ambitioner til hverdag og virkelighed, er der også formuleret en fritidspædagogisk vision. Visionen tildeler hele det fritidspædagogiske felt – og dermed dig - en opgave for alle børn og unge, herunder en særlig opgave for dem med svære livsvilkår. Der er nok at tage fat på: Livet

som barn og ung er fyldt med mange udfordrende og afgørende spørgsmål: hvem er jeg, hvem kan jeg blive, og hvad skal og kan jeg? Forældre spørger sig selv: hvordan støtter jeg mit barn bedst? Rejsen fra at være barn til at være ung, der er på vej til at blive voksen, giver masser af udfordringer, men også et hav af muligheder.

Fritidspædagogikken er et vigtigt bidrag til det gode børne- og ungdomsliv. Det, børnene og de unge gør og udretter, når de er i klubben, på den pædagogisk ledede legeplads, og når de er aktive på ungdomsskolehold eller deltager i bydækkende events, giver dem blik for medbestemmelse og selvbestemmelse – og adgang til at deltage i fællesskaber uanset livsvilkår og eventuelle særlige behov. I fritiden kan alle være med. På denne måde har og får fritidspædagogikken selvstændig værdi, og understøtter samtidig helhedssynet på det enkelte barns og den enkelte unges udvikling, trivsel og dannelse.

Denne arbejdshåndbog skal understøtte dig og dine kolleger i, i fællesskab at lykkes bedst muligt med at indfri ambitionerne og visionerne. Du vil blive præsenteret for konkret viden og værktøjer, modeller og den samarbejdskultur, I kender fra Stærkere Læringsfællesskaber. Du vil blive præsenteret for organiseringen i UngiAarhus ØST, samt de temaer og udviklingsområder som vi skal arbejde med fremadrettet, og som I alle har været med til at kvalificere beskrivelserne af.

Arbejdshåndbogen er ikke skabt til glemsel på hylden. Den er skabt til at have med under armen, i tasken eller i mødet med kolleger og samarbejdspartnere. Den er tænkt som et inspirerende, fokuserende og udviklende arbejdsredskab. En arbejdshåndbog hvor sider vil blive skiftet ud undervejs. Den er din og dine kollegers hjælp til at navigere i en opgave, som kan virke sammensat og nogle gange uoverskuelig, men samtidig kan være helt afgørende og livsændrende for de børn, unge og forældre, I møder i hverdagen. Og samtidig er arbejdshåndbogen en væsentlig del af vores faglige og organisatoriske udvikling som UngiAarhus ØST.

Brug arbejdshåndbogen som et fælles fagligt værktøj til at give børn og unge i Aarhus de bedst mulige chancer for at klare sig i livet. Vi i bestyrelsen ser det som vores fornemmeste opgave at støtte jer undervejs i dette arbejde, og opfordrer jer alle til at bruge os, hvor I kan.

På vegne af bestyrelsen,
Næstformand Mette Bach Larsen og Formand Peter Povlsen

Fane 02

02

Det vi er sammen om

Det vi er sammen om

— jo mere vi deler, jo stærkere bliver vi

**Af Fritids- og Ungdomsskoleleder Jette Dahl og
Vice Fritids- og Ungdomsskoleleder Pernille Refstrup**

Med arbejdshåndbogen for UngiAarhus ØST har vi i fællesskab udarbejdet et redskab, der skal komme alle ansatte til gavn i vores daglige arbejde med og for børn og unge. Vi har været gennem en omfattende proces for at nå til det endelige produkt, men de mange step og inddragelsesstationer undervejs, har været nødvendige for at kunne ramme relevansen og kvaliteten af dette arbejdsredskab.

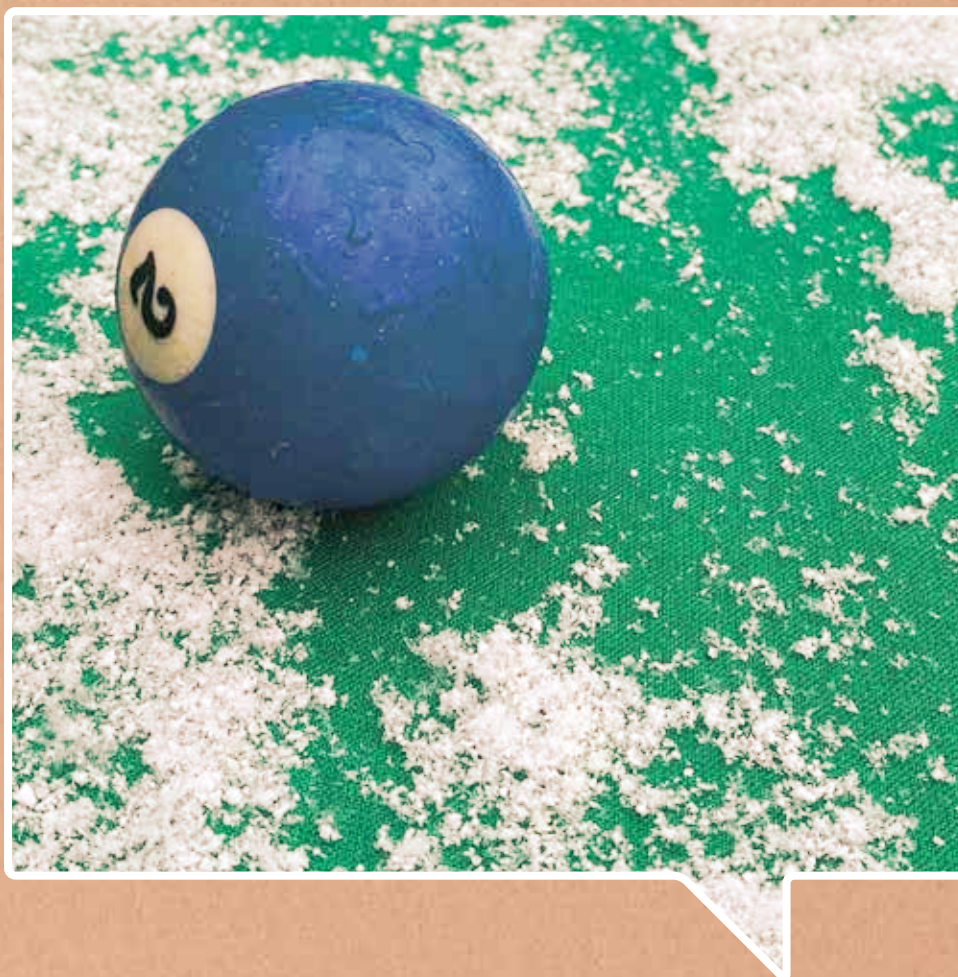
Som titlen indikerer, har vi en klar forventning om, at både processen og det endelige produkt kommer til at binde os tættere sammen som UngiAarhus ØST. Vi har med de fælles redskaber, de tre overordnede temaer og de fem distriktsudviklingsområder valgt og bidraget til et tværgående fokus, og nu venter arbejdet med igangsættelse og afprøvning af initiativer, fejl, succeser og justeringer, mens vi hjælper hinanden ved at dele erfaringerne undervejs. Det kommer til at kræve støtte, inspiration og fælles gejst, og bliver en spændende rejse at drage ud på sammen.

Hensigten med dette fælles tværgående fokus er altså dels at skabe sammenhængskraft i organisationen og klæde den enkelte ansatte på til at kunne 'se udover' egen praksis og matrikel, og samtidig byde ind i omsætningen af de fælles temaer og distriktsudviklingsområder til en lokal kontekst. Alle ansatte i UngiAarhus ØST ser dermed ind i de samme arbejdsfelter, som giver det bedste fundament for tværgående videndeling, udvikling og inspiration, hvilket vi vil understøtte gennem vores forskellige mødefora; temaformiddage, temadage, pædagogiske ledermøder, lederteammøder m.m.

Processen vedr. arbejdshåndbogen har kørt parallelt med en tilsvarende proces i UngiAarhus VEST. Med understøttelsen fra vores Pædagogiske Udviklingsgruppe, der har stået for udvikling af materialer, processer og skrivearbejde, er strukturen og grundmaterialet i de to arbejdshåndbøger

derfor ens. Den parallelle proces har ligeledes været værdifuld på grund af den tværgående ungdomsskole og de tværgående arbejdsgrupper og netværk (se 'Good to know'-kapitlet). De to lederteams har undervejs identificeret hvilke arbejdsgrupper og netværk, det er værdifuldt at etablere eller fortsætte på tværs af de to områder, med det formål at udnytte de ressourcer og indsatser, vi er fælles om.

Vores fornemmeste opgave i UngiAarhus ØST er at skabe et fritidstilbud, der er relevant for alle unge. Med denne arbejdshåndbog og processen undervejs, har vi et afsæt, der har til formål at oversætte teori til praksis og sætte fælles retning for, hvordan vi *sammen* tilgår det overordnede mål. Vi er stolte af engagementet og bidragene, der har været essentielle for tilblivelsen, og glæder os meget til næste skridt mod UngiAarhus ØST som et stadigt stærkere læringsfællesskab.

Fane 03

03

Mindset for ansatte i UngiAarhus ØST

Mindset for alle ansatte i UngiAarhus ØST

– én arbejdsplads på mange matrikler

I ledelsesgrundlaget for lederteamet i UngiAarhus ØST har vi besluttet at vi skal arbejde målrettet med at skabe et kulturelt mindset om ”én arbejdsplads på mange matrikler”. For når vi arbejder på mange forskellige matrikler, og samtidig vil understøtte en sammenhængskraft i distriktet, er der brug for en fælles tilgang til arbejdet. Som et led i at udvikle og understøtte dette mindset i praksis, ser lederteamet i UngiAarhus ØST at arbejdshåndbogen er et af de væsentligste faglige og organisatoriske redskaber til både at skabe og udvikle dette mindset.

Der er tilsvarende udarbejdet et mindset for lederteamet i UngiAarhus ØST, som alle lederne er ansat på baggrund af. Det er med inspiration heri, at vi tydeliggør et mindset for alle medarbejdere i UngiAarhus ØST – et mindset der har til formål at skabe værdi for børn og unge i Aarhus.

Vi skal med andre ord bringe vores ressourcer og vores kompetencer i spil på bedst mulige måde, og skabe synergi på tværs af distriktet, så vi i fællesskab får skabt de bedste rammer for børnene og de unge, som det er beskrevet i FU-planen og den Fritidspædagogiske vision.

Som ansat i UngiAarhus ØST, forventes det:

- ➔ at vi arbejder ud fra en forståelse af, at man først og fremmest er ansat i UngiAarhus.
- ➔ at vi bidrager til at udvikle og understøtte en kultur, hvor man aktivt gør opmærksom på, hvis man kan se, at ens ressourcer og kompetencer kan bruges midlertidigt eller permanent et andet sted i organisationen.
- ➔ at vi bidrager til at udvikle og understøtte en fælles arbejdskultur, der er præget af åbenhed, tillid og stor gensidig indsigt i hinandens opgaver og arbejdsbetingelser.
- ➔ at vi indgår med åbent mindset uanset om arbejdsopgaven ligger bydækkende, distriktsmæssigt eller lokalt placeret.
- ➔ at vi krydser hierarki og geografi på tværs, så vi bedst muligt kan udnytte vores ressourcer og opnå synergi, så vi i fællesskab kan få mest muligt ud af distriktets ressourcer, og derved skabe det bedste tilbud til børn og unge.
- ➔ at vi i fællesskab udvikler og bruger arbejdshåndbogen som et fagligt, organisatorisk og praktisk redskab for alle ansatte i UngiAarhus ØST.
- ➔ at vi arbejder ud fra at prioritere og koordinere de lokale årshjul med årshjulet for UngiAarhus og UngiAarhus ØST.
- ➔ at vi har indsigt i økonomien, som lederteamet i fællesskab prioriterer, og at alle medarbejdere aktivt skal bidrage til at det samlede budget for området prioriteres bedst muligt. at vi i fællesskab bidrager til at udvikle på det fælles faglige arbejde i praksis samt udvikle på kulturen i distriktet, gennem deltagelse i tværgående arbejdsgrupper, netværk, koncepter og fællesaktiviteter.
- ➔ at vi lægger stor vægt på at byde ind i et fællesskab med andre UngiAarhus-distrikter og i det bydækkende samarbejde.
- ➔ at vi arbejder med afsæt i et åbent mindset, i forhold til interne og eksterne samarbejder i forbindelse med at deltage i aktiviteter og tiltag, der kan tilgodese børn og unges ønsker og behov, samt mulighed for aktiv deltagelse.

Fane 04

04

Om

**arbejdshåndbogen,
dens tilblivelse,
opbygning og formål**

Om arbejdshåndbogen, dens tilblivelse, opbygning og formål

Indledning

I dette afsnit stiller vi skarpt på selve arbejdshåndbogen, dens forhold til visioner, strategier og politikker samt hvorfor den er opbygget, som den er, og hvordan vi skal arbejde med den både lokalt og på distriktsniveau. For at forstå hvorfor arbejdshåndbogen er bygget op, som den er, hvorfor den har det indhold, den har, og hvorfor distrikts- og de lokale udviklingsområder er beskrevet som de er, er det vigtigt at forstå de bagvedliggende politikker, strategier og visioner og ikke mindst den forståelsesramme for ledelse, styring og velfærdsudvikling i Aarhus kommune som hedder Aarhuskompasset. Derfor er der lagt vægt på at folde dette ud i denne arbejdshåndbog generelt, men også som afsæt i dette afsnit.

Om forholdet mellem Aarhuskompasset og arbejdshåndbogen i ØST

Arbejdshåndbogen for UngiAarhus ØST rummer flere af de samme elementer som de tidligere områdeudviklingsplaner byggede på. Alligevel er denne udgave grundlæggende bygget meget anderledes op, og ikke mindst udformet på baggrund af en helt anderledes tilgang til det generelle kommunale arbejde med at udvikle velfærdsydelser sammen med borgeren.

Denne forskel bygger hovedsageligt på, at vi tidligere arbejdede med afsæt i virksomhedsmodellen betegnet 'Resourcer-Organisering-Ydelse-Effekt (ROYE)', hvilket ikke længere er tilfældet, men også fordi der er udformet og vedtaget en fritidspædagogisk vision på tværs af SFO-området og UngiAarhus, som nu er en del af vores grundlæggende fundament.

Som det bliver beskrevet i kapitlet *Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner*, er Aarhuskompasset besluttet som ny virksomhedsmodel for Aarhus kommune, og bygger grundlæggende på samskabelse som et grundelement. Dette har vidtrækkende konsekvenser for vores organisation og for praksis, og kan derfor ses tydeligt i opbygningen af arbejdshåndbogen, formen på beskrivelserne af distrikts- og lokale udviklingsområder samt den måde vi kommer til at arbejde med dette på i praksis.

Med afsæt i Aarhuskompasset som forståelsesramme vil vi i UngiAarhus ØST arbejde med at afprøve og eksperimentere med, hvordan det kan omsættes både organisatorisk og i arbejdet med børn og unge. Et eksempel på dette ligger allerede i måden, hvorpå vi i UngiAarhus ØST har arbejdet med at udvikle en væsentlig del af vidensgrundlaget, og dermed indholdet i arbejdshåndbogen. En helt essentiel del af arbejdet med tilblivelsen har ligget i de to store inddragelsesprocesser omkring 'bazaren' og de efterfølgende mere 'fokuserede interviews', hvor alle medarbejdere har været inddraget og deltaget i at kvalificere indholdet til arbejdshåndbogen.

Et andet eksempel ligger også tydeligt i, hvordan beskrivelsen af udviklingsområderne er bygget op, idet de understøtter, at man i praksis kvalificerer det konkrete arbejde i samspil med børn og unge, og ikke på forhånd har besluttet, hvad der skal ske, hvorfor og med hvilken effekt.

Vi kobler her Aarhuskompassets fokus på inddragelse og deltagelse sammen med ledelsesgrundlagets styrende principper, og har udarbejdet en arbejdshåndbog, som er skabt af alle i UngiAarhus ØST, kan bruges af alle, og gerne skulle have værdi for alle, der har været med til at udarbejde den.

Arbejdshåndbogens tilblivelse

Det vi er sammen om – jo mere vi deler, jo stærkere bliver vi.

Tilblivelsen af arbejdshåndbogen har været tilrettelagt med stor vægt på at inddrage alle ansatte i UngiAarhus ØST. Det har været en langsommelig og omstændelig proces, men vi har prioriteret det, så arbejdet med udformningen er blevet bredt forankret i hele distriktet. Med andre ord er vi med beskrivelsesarbejdet allerede i gang med at implementere kultur, redskaber og arbejdsmetoder.

Processen startede dels med de tendenser der blev synlige gennem arbejdet med den fritidspædagogiske vision og det medfølgende handlingskatalog, og dels med læringssamtalen for lederteamet i maj 2021. På sidstnævnte tog lederteamet afsæt i data vedrørende vitaliserende læringsmiljøer og ungeinddragelse, for at stille skarpt på hvordan vi arbejder hen mod de mest attraktive ungemiljøer.

På det pædagogiske ledermøde i august, hvor også BU-chefen deltog, bød alle deltagere ind med tematikker fra hverdagen, som de ønskede at udforske og udfordre. Herefter udvalgte FU-leder og Vice FU-leder for UngiAarhus ØST (sammen med FU-leder og Vice FU-leder i UngiAarhus VEST) de overordnede temaer, som var overlægget for mange af de emner, der var i spil på det pædagogiske ledermøde.

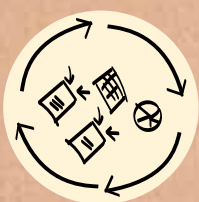
Efter udvælgelsen var alle ansatte i UngiAarhus ØST samlet til en fælles temaformiddag i smukt sensommervejr på Peter Fabersvej, til fælles KickOff for processen. Gennem gruppedrøftelser på tværs, blev de tre temaer udforsket, mens der blev delt viden og givet sparring. Med afsæt i drøftelserne blev de fem fælles distriktsudviklingsområder endeligt udvalgt til brug ved den efterfølgende 'Bazar'.

Bazaren på Comwell blev afholdt i starten af oktober sammen med UngiAarhus VEST. Bazaren var for alle ansatte i de to distrikter, men blev afholdt hver for sig under selve empiriindsamlingen. Processerne hen mod bazaren havde medført sammenlignelige udviklingsområder for ØST og VEST, men drøftelser, inspiration og identificeringen af det fremadrettede ønskværdige blev afholdt distriktvist.

Med afsæt i denne empiriske indsamling fulgte Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU) op med en række gruppeinterviews med lederteamet, afdelingsledere og nøglemedarbejdere inden for de respektive udviklingsområder. Alle disse input har resulteret i en skærpelse af udviklingsområderne, en kvalificering af de forskellige inputs til selve inspirationsdelen, og er blevet færdigformuleret af Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST/VEST. De lokale udviklingstemaer er sideløbende blevet udvalgt, drøftet og formuleret i de lokale fritidscentre og i ungdomsskolen.

DET VI ER SAMMEN OM 2021/2022 proces

Denne visualiserede tidslinje er udarbejdet med henblik på at give et tydeligt overblik over alle dele af processen i forbindelse med udarbejdelsen af arbejds håndbogen.

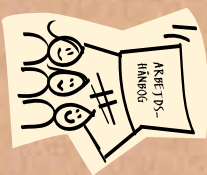
- **TEMAFORMIDDAG MED FOKUS PÅ KOMMENDE ARBEJDSHÅNDBOG**
- Alle ansatte

- **INTERVIEW OMKRING DE UDVALGTE UDVIKLINGSOMRÅDER**

- **UDARBEJDELSE AF BILLEDMATERIALE**

- **TEMAFORMIDDAG**
- Alle ansatte
- Repræsentant fra bestyrelsen

FASTSÆTTELSE AF TEMAE

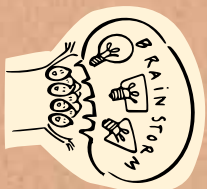

- **FU ledelsen**

- **PÆDAGOGISK LEDERMØDE MED FOKUS PÅ KOMMENDE ARBEJDSHÅNDBOG**

- LÆRINGS-SAMTALE
- BU chef
- Afdelingsledere
- Lederteam

- **TEMAFORMIDDAG EFTER BAZARMODELLEN**
- Alle ansatte

- BU chef
- Lederteam

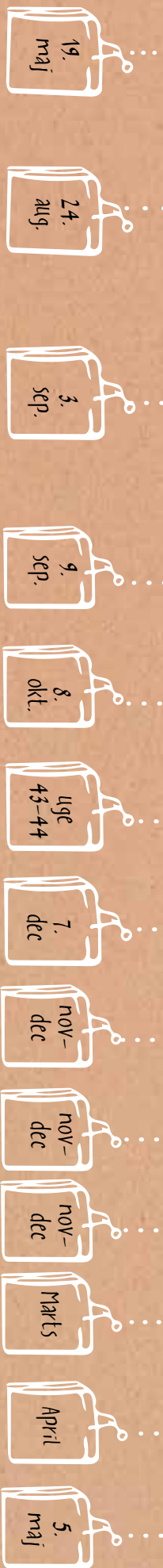

- **SKRIVERPROCES**
- Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU)

- **LAYOUT, OPSETNING OG KORREKTUR**

- **DEADLINE FOR AFLEVERING AF MATERIALE TIL ARBEJDSHÅNDBOG**
- Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU)
- Lederteam

Tankerne bag og ambitionen med arbejdshåndbogen

Arbejdshåndbogen skal ses som et centralt led i arbejdet i UngiAarhus ØST med at få de politiske ambitioner for UngiAarhus til at fungere sammen med ledelse, faglig udvikling og praksis og den generelle organisationsudvikling i UngiAarhus ØST. Derfor hænger arbejdshåndbogen uløseligt sammen med det efterfølgende implementeringsarbejde, hvor vi både arbejder lokalt og sammen på tværs i distriktet, på en systematisk, evaluerende og fagligt udviklende måde.

På denne måde vil vi i UngiAarhus ØST bruge arbejdshåndbogen som ramme for at udvikle kulturen, systematikken, tænkningen og vores fælles evne til at lære sammen, dele viden og erfaringer samt at bruge og skabe data.

Målet er at blive en stærkere og implementeringsduelig organisation, der kan lede og arbejde med forandring, implementering og realisering af strategier og politikker i Børn og Unge. For at understøtte dette i praksis, arbejder vi ud fra en organisatorisk ramme til understøttelse af arbejdet med arbejdshåndbogen. Den udgør både et 'øvespor', og et 'handlespor.'

I 'øvesporet' bruger vi de valgte temaer og udviklingsområder på distrikts- og lokalt niveau, som anledning til at arbejde med at dygtiggøre os som organisation til at arbejde med implementering, brug af data, faglige refleksioner, begrundelser og handling, evaluering og dermed dataproduktion.

De konkrete handlinger i forlængelse heraf sker selvfølgelig i praksis og sammen med børn og unge. Men opmærksomheden i 'øvesporet' er på at kunne beskrive progression i forhold til arbejdet med de handlinger, som distrikts- og de lokale udviklingsområder afleder. På den måde kan vi systematisk arbejde med at skabe data på lokalt niveau, som samtidigt kan sammenholdes på tværs af distriktet, ift. det vi øver os på sammen og hver for sig.

I 'handlesporet' arbejder vi med de handlinger, der ligger i forlængelse af de valgte temaer, distrikts- og lokale udviklingsområder, men med fokus på, at de skal have effekt, og skabe værdi, for og med de børn og unge vi arbejder med.

Herved øver vi os, mens vi handler i praksis, og det reflekterer og evaluerer vi sammen om i fællesskabet, lokalt og på tværs af distriktet. Dermed udvikler vi os som organisation i forhold til at implementere samtidig med at vi skaber værdi i praksis og skaber faglig udvikling.

Arbejdshåndbogens opbygning

Arbejdshåndbogen i UngiAarhus ØST rummer forskellige former for indhold, og tilstræber med sin ind- og opdeling at håndtere forskellige former for funktioner og formål. Arbejdshåndbogen skal grundlæggende:

- kunne rumme det vi sammen i UngiAarhus ØST har sagt vi vil arbejde med
- kunne være åben for det, vi endnu ikke ved, vi kommer til at arbejde med
- kunne rumme de centrale redskaber og værktøjer vi kan bruge i denne sammenhæng

Fra starten præsenteres arbejdshåndbogens organisatoriske ophæng og den overordnede bagvedliggende politiske ambition for arbejdet i UngiAarhus. Ledelsen i UngiAarhus rammesætter og præsenterer, hvad tankerne er med arbejdshåndbogen og dens kobling med udviklingen af organisationen UngiAarhus ØST. Derudover;

- zoomer vi ind på arbejdshåndbogens tilblivelse, dens formål, hvordan den er bygget op og hvorfor, samt de organisatoriske rammer for, hvordan vi kommer til at arbejde med den.
- præsenterer og gennemgår vi de politiske strategier, visioner og politikker, der rammesætter og orienterer arbejdet i UngiAarhus
- præsenterer vi temaerne, distriktsudviklingsområderne og de lokale udviklingsområder samt en lang række praktiske forhold omkring UngiAarhus ØST og det samarbejde, der binder de to distrikter sammen.
- Endeligt afrundes arbejdshåndbogen med en litteraturliste og et indeks med centrale faglige begreber der går igen i materialet i arbejdshåndbogen.

Herefter bereder vi os på alt det, vi ikke ved noget om endnu, men som vi kommer til at skulle arbejde med. Derfor har arbejdshåndbogen her en mere åben del med faneblade, hvor det som vi får brug for at supplere arbejdshåndbogen med undervejs kan finde plads. Derudover kan der være plads til, hvad man selv mener er relevant at tilføje, eksempelvis noter eller udfyldte grundmodeller. Og derudover ved vi allerede at dermed stor sandsynlighed;

- kan tilkomme materiale i forbindelse med implementeringen af den fritidspædagogiske vision, og det skal der være plads til i arbejdshåndbogen.
- kan tilkomme materiale i forbindelse med arbejdet med Aarhuskompasset.
- kan tilkomme materiale i forbindelse med de lokale handlinger og evalueringer der har brug for plads, eller det kan være et sted til egne noter i forbindelse med arbejdet.

Til sidst i arbejdshåndbogen i ØST er der plads til ekstra udgaver af Grundmodellen i ØST og VEST, der findes de handouts, vi allerede har udarbejdet til brug, (eks. Kvas-Vital, Forebyggelsesstrategien og Den visualiserede FU-plan) samt nogle nye, som vi skal bruge eksempelvis 'manualen til brug ved arbejdet med Grundmodellen'. Derudover vil der være ekstra tomme notesider, og mulighed for selv at sætte redskaber ind, som man bruger i sin praksis.

Temaer, distriktsudviklingsområder og lokale udviklingsområder samt den organisatoriske ramme for arbejdet

Som nævnt indledningsvist bygger denne arbejdshåndbog og dens udformning grundlæggende på tankerne i Aarhuskompasset og de grundlæggende elementer i den fritidspædagogiske vision, herunder visionen for UngiAarhus.

Det 'samskabende' perspektiv, som er grundstenen i Aarhuskompassets tænkning og ambition, skærper nødvendigheden af at have opmærksomhed på, at det drejer sig om at understøtte barnet og den unge i at være en aktiv deltager i at udvikle menings- og værdifulde deltagelsesbaner i eget liv.

Dette grundlæggende samskabende perspektiv taler sammen med grundtankerne i den fritidspædagogiske vision (se yderligere i kapitlet om *Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner*), og er derfor styrende for, hvordan distriktsudviklingsområder og lokale udviklingsområder er beskrevet i arbejdshåndbogen i UngiAarhus ØST.

Netop fordi vi som fagprofessionelle, i så stor udstrækning som muligt, skal skabe aktive deltagelsesmuligheder sammen med børn og unge skal arbejdshåndbogens beskrivelser understøtte den åbne og samskabende dimension ved det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen.

Derfor er beskrivelserne af distriktsudviklingsområderne og de lokale udviklingsområder beskrevet ud fra tre styrende principper:

- Det inspirerende
- Det ønskværdige
- Det retningsgivende

Indholdet er resultatet af den empiri, der blev generet på 'bazaren' og til 'interviewene' er præsenteret på en måde, så det skal inspirere os til at tænke nyt, til at blive inspireret til handling, og til at diskutere og reflektere med hinanden. Eksempelvis i forhold til, hvordan man kan arbejde videre med temaet eller udviklingsområdet i praksis, baseret på de reflektive overvejelser eller forslag til handlinger, som præsenteres her. Ligeledes er der eksempler på, hvad vi måske allerede har af erfaringer med at arbejde med temaerne i praksis, som kan give inspiration til at prøve noget nyt af sammen med sine kolleger.

På den måde er formålet med formen på beskrivelserne, at de lægger op til, at vi inspirerer hinanden på tværs samtidig med, at beskrivelsen af temaerne og udviklingsområderne sætter en retning og en orientering for, hvad vi i UngiAarhus ØST skal have fokus på både i fællesskab og lokalt.

Meningen er ligeledes, at den inspirerende, ønskværdige og retningsgivende beskrivelse kan inspirere til at se noget i sin egen lokale praksis, som man måske ikke lige havde fået øje på, og som trænger til opmærksomhed og handling.

Når man står overfor det at ville påbegynde en fritidspædagogisk handling, eller en handling i fritidsundervisningen, tager man grundmodellen i hånden og bruger den sammen med sine kolleger. Det er her, at vi både 'øver' og samtidig 'handler'. Det er gældende både, hvis man vil arbejde med en handling, der relaterer sig til et lokalt udviklingsområde eller til et distriktsudviklingsområde.

Det er selvfølgelig ikke enhver handling man vil sætte i gang i sin fritidspædagogiske praksis eller i fritidsundervisningen, der skal 'arbejdes gennem' grundmodellen.

Man beslutter sig lokalt for, hvilke handlinger man vil bruge som anledning til at 'øve' sig på, ved at arbejde systematisk med 'Grundmodellen i ØST og

VEST'. Dette skal sammenholdes med, hvad vi på tværs af distriktet har valgt at fokusere på, for derved at kunne samle data på tværs af distriktet i forhold til et konkret udviklingsområde og det lokale arbejde med dette.

Målet er, at data fra det lokale arbejde med eksempelvis et distriktsudviklingsområde, kan sammenholdes med andre lokale data, fra det lokale arbejde med samme distriktsudviklingsområde. På den måde øver vi os i at kunne sige noget databaseret på distriktsniveau om det lokale arbejde i praksis. Dette skal eks. bruges i forbindelse med læringssamtalen med BU-chefen.

På den måde understøtter arbejdet med grundmodellen den grundlæggende faglige ambition om at skabe et reflekteret, fagligt velbegrunnet og datamæssigt afsæt for det, man vil gøre, og det man vil evaluere, både lokalt og på distriktsniveau.

Den organisatoriske ramme for understøttelse, udvikling og evaluering af arbejdet med distrikts- og lokale udviklingsområder i praksis

For at vi kan lære i fællesskab, og følge progression og udvikling i forhold til det lokale arbejde med distriktsudviklingsområderne, sætter vi kontinuerligt fokus på dette arbejde på temaformiddage, temadage, pædagogiske ledermøder, lederteammøder og SLF-workshops.

Det er også i disse fora, at vi arbejder med den faglige understøttelse af det konkrete arbejde, skaber og samler sammen på data og dermed evaluerer vores progression samt selve arbejdet med arbejdshåndbøgerne i praksis.

På den måde taler den inspirerende, ønskværdige og retningsgivende beskrivelse af udviklingsområderne tæt sammen med den organisatoriske opmærksomhed på understøttelse, opfølgning og evaluering lokalt og på distriktsniveau.

Vi målretter vores organisatoriske ramme til at understøtte dette opfølgende arbejde med arbejdshåndbogen for at kunne arbejde med både 'øve- og handlesporet' på en måde, så vi kan lære sammen, få den hjælp og understøttelse vi har brug for, og samtidig samle data ind med den frekvens, der er nødvendig.

Derudover er der også brug for at evaluere dagsordener på fællesmøder, skabeloner, redskaber, frekvenser mv., så vi løbende kan tilpasse vores organisering til de behov, der er i organisationen, for at komme i mål med vores målsætninger. Disse målsætninger sættes kontinuerligt for arbejdet; eks. kan der på SLF-temaworkshops både arbejdes med opsamling på det seneste arbejde, og formulering af næste mål på både distrikts- og lokalt niveau.

Om Grundmodellen i ØST og VEST; hvad er meningen med den og hvordan fungerer den?

I Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU) i ØST og VEST har vi igennem flere år udarbejdet en fasemodel, som består af fem faser. Titlen på modellen er 'Grundmodellen i ØST og VEST', og består af fem faser som rummer de grundelementer, der knytter sig an til enhver fritidspædagogisk handling. Den findes i forskellige udgaver, men de to centrale udgaver er 'den skrivbare' udgave som både findes digitalt og analogt, og 'Manual til Grundmodellen i ØST og VEST' som kort og visuelt beskriver, hvordan man arbejder med grundmodellen, og samtidig stiller hjælpespørgsmål undervejs.

Målet med 'grundmodellen i ØST og VEST' er på en simpel og tilgængelig måde at understøtte og kvalificere det fritidspædagogiske arbejde i praksis og fritidsundervisningen ved at strukturere arbejdet med begrundelse, refleksion, forberedelse af handling og evaluering samt slutevalueringen og dermed dataproduktionen.

Grundmodellen i ØST og VEST har været længe undervejs, har mange forudgående udgaver bag sig og vil få mange flere fremadrettet. Dette er et udtryk for, at arbejdet med at udvikle på brugen af grundmodellen, er noget som vi i fællesskab vil blive klogere på og igangsætte med denne arbejds-håndbog. For den skal give mening i praksis.

Vi har dog allerede på distriktsniveau i UngiAarhus ØST præsenteret og arbejdet med grundmodellen igennem længere tid. På denne måde flettes arbejdet med grundmodellen og arbejdet med arbejdshåndbogen sammen, og fungerer som ramme for arbejdet med distrikts- og lokale udviklingsområder.

Både DPU samt SLF-læringspartner vil understøtte det at lære at bruge modellen, i forbindelse med lokale processer, hvor eksempelvis afdelingslederen i sin egenskab af SLF-ressourceperson kan understøtte det lokale arbejde.

Konkret omkring brugen af Grundmodellen i ØST og VEST

Grundmodellen i ØST og VEST består grundlæggende af fem faser, som hænger cirkulært sammen. Det vil sige, at man fortsætter fra fase 5 til fase 1, men med den nye data som er skabt på baggrund af det praktiske fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen. Disse fem faser er elementære faser i en struktureret pædagogisk indsats eller aktivitet;

fra registreret ønske om udvikling og forandring (fase 1)

videre til den refleksive dialog i fællesskab med afsæt i data fra fase 1 (fase 2),

til forberedelsen af den handling, man vil sætte i gang i praksis samt forberedelsen af evaluering, der bygger på tegn på udvikling undervejs (fase 3)

til den konkrete handling, hvor der samtidig løbende samles data ind undervejs til evalueringen (fase 4)

til den nyproducerede data, på baggrund af evaluering af den afviklede indsats eller aktivitet (fase 5),

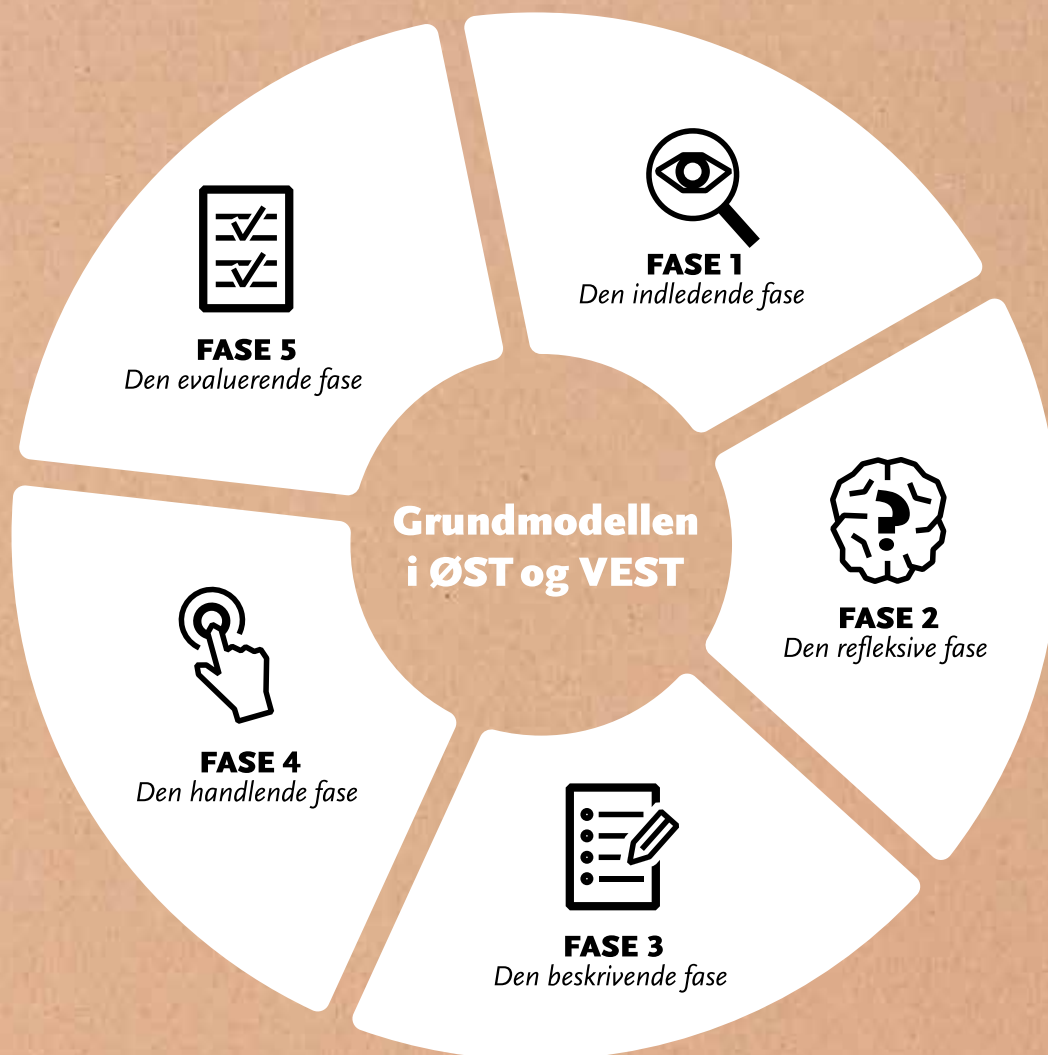
De fem faser tager hver for sig afsæt i et grundspørgsmål eller en grundproblematik suppleret af enkelte hjælpespørgsmål, hvilket samlet set har til formål at understøtte udfyldelsen af skabelonen. Således er skabelonen blot en struktureret model for arbejdet i vores praksis, der understøtter den nødvendige vekselvirkning imellem teori/refleksion, forberedelse, brug af data, praktisk handling og evaluering.

Den er udformet i en udgave som har karakter af at være en manual, og som man kan øve sig i at følge. Det er en manual, der ikke giver svarene på forhånd, men som hjælper til at skærpe en lang række forhold omkring det at forberede og udøve fritidspædagogisk praksis og fritidsundervisning sammen med andre.

Idet grundmodellen er en fasemodel, kan man benytte forskellige metoder og redskaber i hver enkelte fase. Eksempelvis er KvaS et oplagt redskab at anvende i fase 3, idet det kan være med til at skabe overblik over styrker og udfordringer i de fire dimensioner som KvaS arbejder med. Dette bruges i forberedelsen af handlingen i fase 3 i grundmodellen. Man kan også stille spørgsmål ud fra Karl Tomms spørgsmålstyper i fase 1, for derved at komme bredt rundt i den refleksive dialog, og dermed undersøge data fra fase 1 på en kvalificeret måde.

Evaluering, ny data og det cirkulære perspektiv i grundmodellen

Det cirkulære i denne grundmodel indtræder, når evalueringen er foretaget (fase 5) og data dermed er produceret, og viser, om man 'nåede i mål' med det, man havde forestillet sig, eller om der stadig er behov for en fritidspædagogisk indsats. Data vil være med til at pege på, om det er tilfældet, og skulle der være brug for yderligere indsats, er der netop produceret ny data til at tage endnu en tur rundt i grundmodellen. Dermed kan man starte forfra i den cirkulære struktur med fase 1 og køre alle faserne igennem igen og igen... (se model næste side).

FASE 1

FASE 2

FASE 3

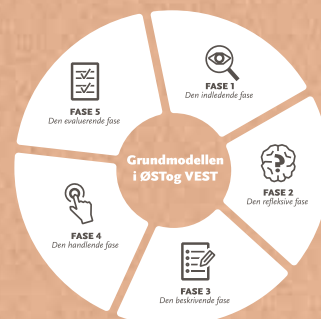
FASE 4

FASE 5

Grundmodellen i ØST og VEST

PRÆLUDIUM Husk at det grundlæggende princip for arbejdet med grundmodellen og det fritidspædagogiske arbejde/fritidsundervisningen til enhver tid er at inddrage barnet/den unge i arbejdet med dem selv i den udstrækning det giver fagligt mening og er muligt.

FASE 1 – Den indledende fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad ved vi lige nu om det, der har bevirket, at vi vil påbegynde dette arbejde?

- I denne 1. fase beskrives konkret, hvad der giver anledning til, at vi stopper op og er blevet opmærksomme på, at 'noget' i den fritidspædagogiske praksis har brug for opmærksomhed og handling; eks. en udfordring eller behov for udvikling eller forandring hos et barn eller en ung?
- Denne beskrivelse er data til fase 2.

FASE 2 – Den refleksive fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad fortæller refleksionen over data os, om det, der har brug for opmærksomhed og handling – hvad ved vi nu og har vi tilstrækkelig viden?

- Med afsæt i data fra fase 1 reflekterer vi sammen som kolleger og afdelingsleder/ressourceperson i en refleksiv dialog/proces (SLF) over, hvad data fortæller os om udfordringen.
- Vi beskriver, hvad vi når frem til og hvilken handling eller hvilke handlinger, der er brug for; eks. yderligere data eller videre arbejde med pædagogiske handlinger.

FASE 3 – Den handlingsbeskrivende fase samt forberedelse af evaluering

Grundspørgsmålet er her:

Hvilken handling eller hvilke handlinger, med afsæt i data, skal der sættes igang, hvorfor og hvad forventer vi, at der skal komme ud af arbejdet?

Hvilken handling?

- Vi beskriver hvilken handling eller hvilke handlinger vi har valgt at ville sætte i gang i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling.

Hvorfor denne handling eller disse handlinger?

- Vi begrundet og beskriver i et fagligt perspektiv, hvorfor denne handling eller disse handlinger er relevante i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling og progression.

Mål for progression og udvikling?

- Vi beskriver her hvilke(t) mål vi overordnet sætter for barnets/den unges progression og udvikling, i forbindelse med arbejdet med den besluttede handling/handlinger.

Tegn på progression og udvikling?

- I forlængelse af den overordnede målsætning, sætter vi mere konkrete tegn på udvikling i forbindelse med arbejdet med handlingen. Tegn på forandring og udvikling ift. de overordnede mål for barnets/den unges progression og udvikling, som vi vil kunne se undervejs, og som kan bistå den løbende opsamling af data til evalueringen.
- Men også tegn på læring, udvikling og progression for os som fagprofessionelle.

Organisering i forbindelse med handlingen?

- I forhold til alle aktiviteterne ifm. den besluttede handling, skal det overvejes og aftales, hvem der konkret gør hvad/har hvilke specifikke funktioner/opgaver for at kunne nå målet/målene med den besluttede handling?
- Hvornår og hvor længe?
- Hvornår skal handlingen sættes i gang?
- Hvor lang tid skal handlingen forløbe, hvornår skal den slutte og være klar til evaluering?

Forberedelse af evaluering

- Hvilke former for evaluering og redskaber kan vi bruge til at registrere tegn undervejs i arbejdet?
- Hvilke data vil vi indsamle undervejs, der kan hjælpe os med at se, om vi arbejder i den ønskede retning (forberedelse til evaluering), og om handlingen har den ønskede effekt, eller der skal justeres undervejs?
- Hvilke evalueringsredskaber vil vi bruge til at samle data ind omkring mål for og/eller tegn på progression og udvikling undervejs?
- Hvornår og hvordan foretages slutevaluering?

HUSK præludiets grundlæggende princip

FASE 4 – Den handlende fase

Grundspørgsmålet er her:

Her skal der ikke spørges, men blot handles og indsamles data

- Det er i denne fase, vi foretager alle de praktiske pædagogiske handlinger, som vi har forberedt, begrundet og planlagt og som bygger på relevant inddragelse af barnet og den unge.
- Det er også i denne fase, viløbende kigger efter udvikling og progression ift. de mål og tegn, vi har valgt og dermed skaber data til evalueringen.

FASE 5 – Den evaluerende fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad siger den opsamlede data samlet set om indfrielsen af mål og tegn og hvad lærte vi?

- Hvad nåede vi i mål med, hvad overraskede os, hvad lykkedes vi ikke med og hvor skal der justeres fremadrettet?
- Hvordan lykkedes vi med det praktiske og organisatoriske omkring arbejdet med aktiviteten?
- Fortæller data os samlet set, at vi er i mål med handlingen eller er der brug for at vi foretager endnu en datainformeret handling med barnet eller den unge?

Fane 05

05

**Grundlæggende
modeller, politikker,
strategier og
visioner**

Grundlæggende modeller, politikker, strategier og visioner

.....

Formålet med dette afsnit er kortfattet at præsentere de grundlæggende strategier, politikker og visioner som er besluttet i Magistratsafdelingen for Børn og Unge (MBU) samt faglige perspektiver, som skal omsættes i det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i UngiAarhus. Nogle af disse nævnes kort i bestyrelsens forord, men her foldes de mere ud, og kobles sammen med arbejdet med arbejdshåndbogen.

Formen er kortere tekstmæssige præsentationer, der til tider er suppleret med en visualisering eller en model for enten at give et visuelt overblik, eller for at vise modellen eller redskabet konkret. Dette giver mulighed for at blive inspireret og få en kortfattet indsigt i, hvad grundlaget for arbejdet i UngiAarhus er. Disse præsentationer kan også inspirere til, at man sammen med sine kolleger, kan dykke yderligere ned i materialet for at få en dybere indsigt i, hvad der er fundamentet for vores praksis.

Samtidig giver dette afsnit et godt og bredt billede af hvilke politikker, strategier og visioner, der er ramme-sættende for det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i UngiAarhus. På den måde kan kapitlet her fungere som et overbliksskabende redskab, eksempelvis til nye ansatte, til studerende eller til samarbejdspartnere.

Om det visuelle overblik over fritids- og ungdomsskoleplanen samt underlæggende strategier, politikker og visioner

Om Aarhuskompasset

Om børne- og ungepolitikken

Om forebyggelsesstrategien

Om den mentale model

Om fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen)

Om den fritidspædagogiske vision

Om stærkere læringsfællesskaber (SLF)

Om effektmål og fokusområder i UngiAarhus

Om vitaliseringsmodellen (Vital)

Om modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS)

Om det visuelle overblik over samarbejdsparter

Om institutionsformerne i UngiAarhus

Om det visuelle overblik over fritids- og ungdomsskoleplanen samt underlæggende strategier, politikker og visioner

Det kan umiddelbart synes uoverskueligt med så mange præsentationer, og at skulle skabe og fastholde overblik over, hvordan de indbyrdes er forbundet. For at simplificere overblikket er der udarbejdet et visuelt overblik over de centrale politikker, visioner og strategier, som vi i UngiAarhus ØST kobler arbejdshåndbogen sammen med, og som arbejdshåndbogen bygger på.

Det er udarbejdet delvist for visuelt at vise, hvad der grundlæggende er retningsgivende for den fritidspædagogiske opgave samt fritidsundervisningen i UngiAarhus, og delvist for visuelt at vise, hvad arbejdshåndbogen bygger på, og hvad den skal være med til at omsætte til praksis.

Derudover kobler vi dette visuelle overblik over politikker, strategier og visioner med et visuelt overblik over det centrale indhold i den seneste udgave af Fritids- og ungdomsskoleplanen.

Med afsæt i byrådets vedtagelse af den fritidspædagogiske vision op til sommeren 2021, er Fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen) gennemlæst og tilpasset i alle dens bærende og centrale temaer, fokusområder, effektmål og principper mv. Derefter er indholdet organiseret i et visuelt hierarki, for derved at demonstrere sammenhængen og organiseringen i indholdet i FU-planen.

Resultatet er, som nævnt en visualiseret FU-plan, der viser de grundlæggende og omkringliggende politikker, visioner og strategier. Dette kan fungere som en slags 'visualiseret indholdsfortegnelse' til indledende orientering og overblik som supplement til læsningen af den samlede FU-plan.

Desuden vil man kunne spejle sin pædagogiske praksis og fritidsundervisningen, planlægningen af aktiviteter, mål med indsatser mv. i det visuelle overblik som en slags Tjekliste. Forstået således, at man både kan få pejlinger på, om man arbejder i den 'retning' som organisationen har besluttet, men samtidig også på, om der er 'hjælp' og 'begrundelser' at hente i organisationens vægtning og rammesætning af og for arbejdet i praksis.

Eksempelvis skal man aldrig være i tvivl om, hvorvidt 'forældrene' skal indgå i arbejdet i praksis, idet det er formuleret i Børne- og ungepolitikken. Eller om det er en fritidspædagogisk opgave, eller opgave i fritidsundervisningen, at hjælpe børn og unge med at gebærde sig i den virtuelle verden. Således sættes FU-Planen direkte i spil i forhold til den konkrete pædagogiske virkelighed og i fritidsundervisningen.

Dette afsnit folder alle elementerne i det visuelle overblik ud, og viser nogle af forbindelserne imellem disse politikker, visioner, strategier og metodiske perspektiver.

FRIIDSKLUB

UNGEMILLØ/
UNGDOMSKLUB

UNGDOMSSKOLE

BYDEKKE
AKTIVITETER

PÆDAGOGISK LEDET
LEGEPLADS

BØRNE- OG UNGEPOLITIKKENS EFFEKT MÅL OG FOKUSOMRÅDER OMSAT I UNGIARHUS

3

effekt mål

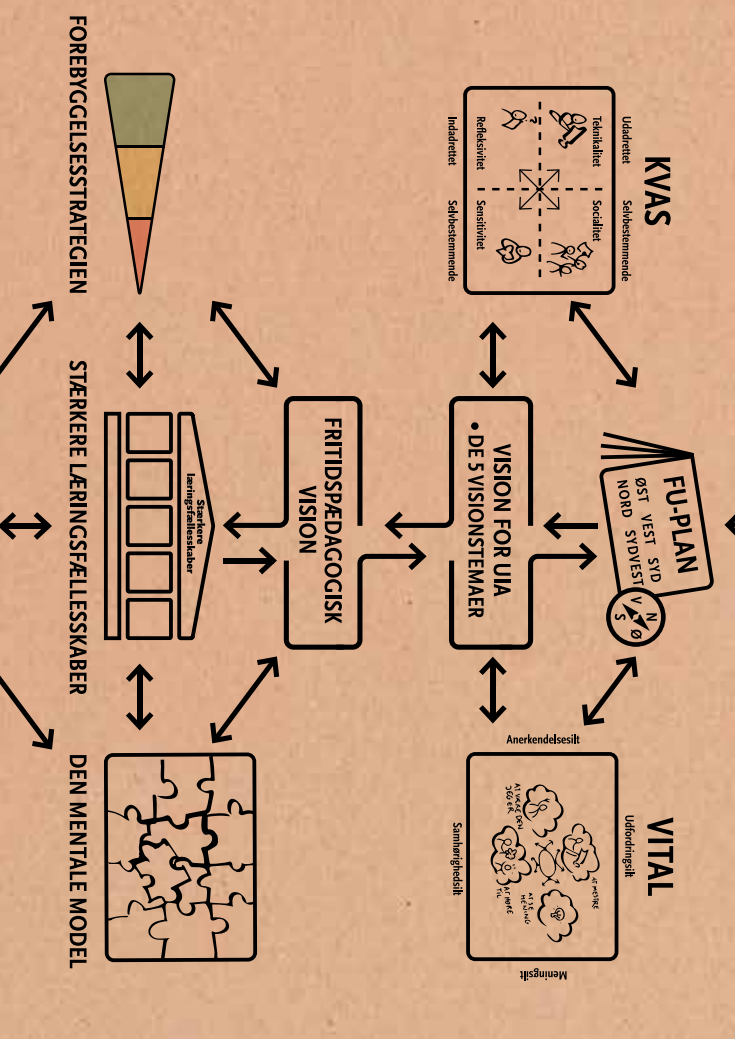
Læring & udvikling

Fællesskaber

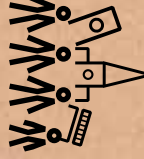

Sundhed & trivsel

5

fokusområder

Fællesskaber & inddragelse

Læring & trivsel

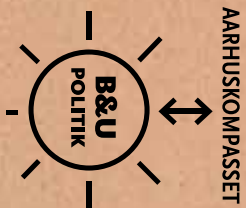
Relationer

Medborgerkab

Forældre

Om Aarhuskompasset

(kilde og citeret fra, Aarhus Kompasset.

Mindre system, Mere borger. Aarhus Kommune 2000)

Med beslutningen i Byrådet op til sommerferien 2021 om, at Aarhuskompasset skal være Aarhus Kommunes nye tilgang til, hvordan kommunen skal drives og udvikles, bliver der blandt andet åbnet for et stærkt fokus på, at den enkelte borger, barnet, den unge mv. skal fungere som en aktiv deltager i det samskabende samspil mellem kommune og borger.

Denne tilgang taler sammen med det centrale i nyorienteringen i den fritidspædagogiske vision, og taler helt basalt ind i en væsentlig del af den tilgang og faglige forholdsform som UngiAarhus bygger på, men som vi samtidig skal gentænke og udvikle. Med beslutningen om at arbejde ud fra Aarhus Kompasset tager vi i UngiAarhus invitationen op til at tænke radikalt nyt i forhold til den fritids- og ungdomspædagogiske praksis og i fritidsundervisningen.

Med debatoplæggene Kærlig Kommune fra 2013 og Kommune Forfra fra 2015 indfangede Aarhus Kommune og Tænketanken Mandag Morgen sammen en række væsentlige forandringer i samspillet mellem kommunen og det omgivende samfund. Mere aktive borgere, opdagelsen af alternative ressourcer, nye partnerskaber og politikudvikling uden for rådhusmatriklen pegede alt sammen i retning af en velfærdsudvikling, der var under forandring.

Siden da har både Aarhus Kommune, borgerne og samfundet flyttet sig yderligere – og aktuelle dagsordener såsom øget kompleksitet, tillidskrise mellem borgere og politikere, ændret demografi, klimaudfordringer og COVID-19 har tydeligt understreget, at vi skal tænke nyt. Et stærkt civilsamfund og engagerede medborgere er helt afgørende, hvis vores velfærdsmodel skal bestå. Og her kommer vores hidtidige styringsmodel, Virksomhedsmodellen ROYE, til kort.

Den nye forståelsesramme handler grundlæggende om, at vi er nødt til at sætte stærkere fokus på det, der langt mere tydeligt giver værdi for borgerne og samfundet. Vi må nytænke og tilrettelægge vores ledelse, styring og velfærdsudvikling efter det. Det kræver bl.a., at vi gentænker store dele af det New Public Management-regime, der blandt andet fulgte med Virksomhedsmodellen (ROYE) fra 2007.

Dette skal selvfølgelig ske uden at kaste hele fundamentet væk. Eksempelvis myndighedsopgaverne og forpligtelsen til ansvarlig omgang med kommunens midler gælder jo fortsat. Når vi fastlægger de værdier, vi vil stræbe efter og når vi skal afgøre, hvem der bedst løfter opgaven. Når vi skal følge op på, om det gik, som vi drømte om - og ikke mindst når vi ledelses- og styringsmæssigt skal håndtere, hvis noget ikke går som forventet.

Samskabelsen står helt centralt i Aarhuskompasset

På områder, som f.eks. samskabelse, er vi godt i gang med at øve os, og vi kan ane konturerne af, hvornår og hvordan det fungerer bedst. På andre områder, som f.eks. styring med afsæt i værdi, er vi novicer, som er i gang med at gentænke både mål, datagrundlag og opfølgningsmetoder. Det er her vi med arbejdshåndbogen og den efterfølgende implementering af arbejdet og opfølgningen med den, vil tage livtag med dette.

Det bliver med sikkerhed dilemmafyldt, og det kommer til at kræve noget af alle. Politikere, borgere, civilsamfund, erhvervsliv, kommunale ledere, medarbejdere og tillidsvalgte skal sammen finde ud af, hvordan man skaber velfærd med udgangspunkt i mennesker og i lydhørhed i stedet for i ydelseskataloger og kontrol. Og vi kan lige så godt være ærlige; vi har ikke alle svarene på forhånd, men vi har modet til at lytte til borgerne og prøve os frem. Vores medarbejdere har en stærk faglighed, som fortjener at blive sat mere i spil. Denne nye forståelsesramme for Aarhus Kommune har tre grundlæggende holdepunkter og afsæt:

Styrket fokus på værdi

– Aarhus skal være en god by for alle

- Aarhusmålene er vores udgangspunkt
- Vi udvider vores effektbegreb til et værdibegreb
- Vi sætter værdi for borgerne og samfundet helt i centrum

Styrket samskabelse

– vi skaber værdi sammen med borgerne og samfundet

- 'Kommune Forfra' og Medborgerskabspolitikken er vores udgangspunkt
- Værdi er noget, vi skaber sammen
- Opgaven definerer, hvem der bedst kan bidrage

Mere vidensinformeret ledelse og praksis

– vi omsætter viden til værdi

- Vi forstår viden som data i bred forstand
- Mål og målinger skal give mening for dem, der samarbejder om at skabe værdi
- Vi supplerer vores styring med en stærk læringskultur

Disse grundlæggende tanker og tilgange til forholdet mellem kommune og borger, taler som det skal vise sig, perfekt sammen med grundtankerne i den nye fritidspædagogiske vision, og herunder det fokus, der er på den 'nyorientering' som det fritidspædagogiske felt står overfor, for bedst muligt at kunne arbejde med samtidens børn og unge.

Om børne- og ungepolitikken

Børne- og unge politikken er besluttet i Aarhus byråd og gælder for alt arbejde med børn og unge i Aarhus Kommune. Børne- og ungepolitikken skal således bidrage til at skabe et fælles fundament for Aarhus Kommunes arbejde med børn og unge, og for de rammer og muligheder, Aarhus tilbyder børnene og de unge. Politikken er ikke en færdig opskrift, men en overordnet værdimæssige ramme. Den skal derfor også inspirere til en samtale om, hvordan vi fortsat udvikler fælles værdier, mål og indsatser.

Det er desuden den byrådsbeslutning, der skal understøtte helhedstænkningen i alle indsatser for børn, unge og deres familier i Aarhus Kommune. Børne- og ungepolitikken skal altså bidrage til, at sammenhængen mellem almene tilbud og tilbud for børn og unge med særlige behov styrkes. Når politikken skal favne alle børn og unge, betyder lige muligheder, at nogle børn og unge skal støttes mere end andre. Det betyder også, at nogle børn og unge kan have brug for en særlig indsats eller et særligt tilbud.

Politikken skal desuden bidrage til, at børnene og de unge tænkes med, hver gang vi udarbejder politikker, strategier og handleplaner i hele kommunen. Børnene og de unges perspektiv skal inddrages i for eksempel kulturpolitik, byplanlægning og sundhedspolitik. Politikken skal også bidrage til, at vi sammen arbejder for at fjerne eventuelle barrierer, der måtte hindre et tæt samarbejde om børnene og de unge på tværs i kommunen og i samarbejde med aktører i bysamfundet.

Børne- og ungepolitikken henvender sig til alle kommunens børn, unge og deres familier samt med- arbejdere og bysamfundet:

- For børn, unge og forældre kan politikken bruges til at få indblik i de værdier og principper, byrådet lægger vægt på, og de forventninger byrådet har til samarbejdet om børn og unge i Aarhus Kommune.
- For medarbejderne i Aarhus Kommune er politikken retningsanvisende og forpligtende. Den skal skabe en tydelig ramme for og opbakning til arbejdet med børnene og de unge.
- For bysamfundet og de andre vigtige aktører i børnene og de unges liv er børne- og ungepolitikken byrådets invitation til samarbejdet om i fællesskab at skabe et godt børne- og ungdomsliv i Aarhus.

Børne- og ungepolitikkens vision er det, vi sammen skal stå på tæer for og række ud efter. I Aarhus Kommune arbejder vi for, at alle børn og unge udvikler sig til:

- Glade, sunde børn og unge med selvværd
- Personligt robuste, livsduelige og kreative børn og unge, der bliver så dygtige, som de kan og er rustede til at møde fremtidens udfordringer
- Børn og unge, der oplever medborgerskab og bruger det
- Børn og unge, der deltager i og inkluderer hinanden i fællesskaber
- Børn og unge med globalt udsyn og lokal indsigt

Om forebyggelsesstrategien

Børne- og ungepolitikken bygger på det forebyggelsesstrategiske perspektiv, som samtidig er et perspektiv og en tænkning, der på mange måder taler sammen med det fritidspædagogiske arbejde samt fritidsundervisningen i UngiAarhus. 'Taler sammen' på den måde, at det grundlæggende drejer sig om at arbejde med at forstærke de beskyttende faktorer i et barns eller i et ungt menneskes liv samt reducere antallet af risikofaktorer. Den mere åbne og frie ramme som UngiAarhus er bygget på, samt det fritids- og ungdomspædagogiske perspektiv, med fokus på blandt andet ungdomsproblemer, trivsel, samhørighed, fællesskab og handlekraft, er en oplagt ramme til at arbejde med dette i.

Forebyggelsesstrategien beskriver, og Forebyggelsestrekanten illustrerer, at en effektiv, fritids- og ungdomspædagogisk forebyggende indsats bygger på at sikre sammenhæng mellem de tre niveauer for forebyggelse. De tre niveauer som skal tænkes sammen i praksis er:

- **Grøn:** Den generelle indsats, der retter sig mod alle børn og unge, vil typisk bestå i at fremme trivsel og sundhed og dermed hindre, at sundhedsmæssige og sociale problemer opstår.
- **Gul:** Den specifikke indsats, der retter sig mod potentielle risikogrupper, vil bestå i at minimere mistrivselssymptomer og graden af udsathed.
- **Rød:** Den individuelle indsats vil oftest bestå i en direkte intervention i forhold til det enkelte individ med henblik på at afbøde problemer og skader med baggrund i mistrivsel og udsathed.

Der arbejdes i strategien med et sæt af indikatorer eller tegn på, at et barn eller ung er i øget risiko for at udvikle risikoadfærd. Det kan defineres som adfærd, hvor der er risiko for, at man på kort eller lang sigt påfører sig selv eller andre skader af psykisk, fysisk og/eller social karakter, som kan have negative konsekvenser til følge på kort eller lang sigt.

Der er et ret entydigt mønster i tyngden af risikoadfærd hos den enkelte unge, idet unge, der har en høj grad af risikoadfærd på én indikator, ofte vil have høj grad af risikoadfærd på andre indikatorer. Det skyldes, at de grundlæggende komplekse årsager til risikoadfærden hænger sammen med graden af beskyttende faktorer og risikofaktorer.

Sammenhængene forklarer, at metoder til at mindske risikoadfærd og mulige tegn på mistrivsel kan være de samme, selvom der er tale om vidt forskellige former for adfærd.

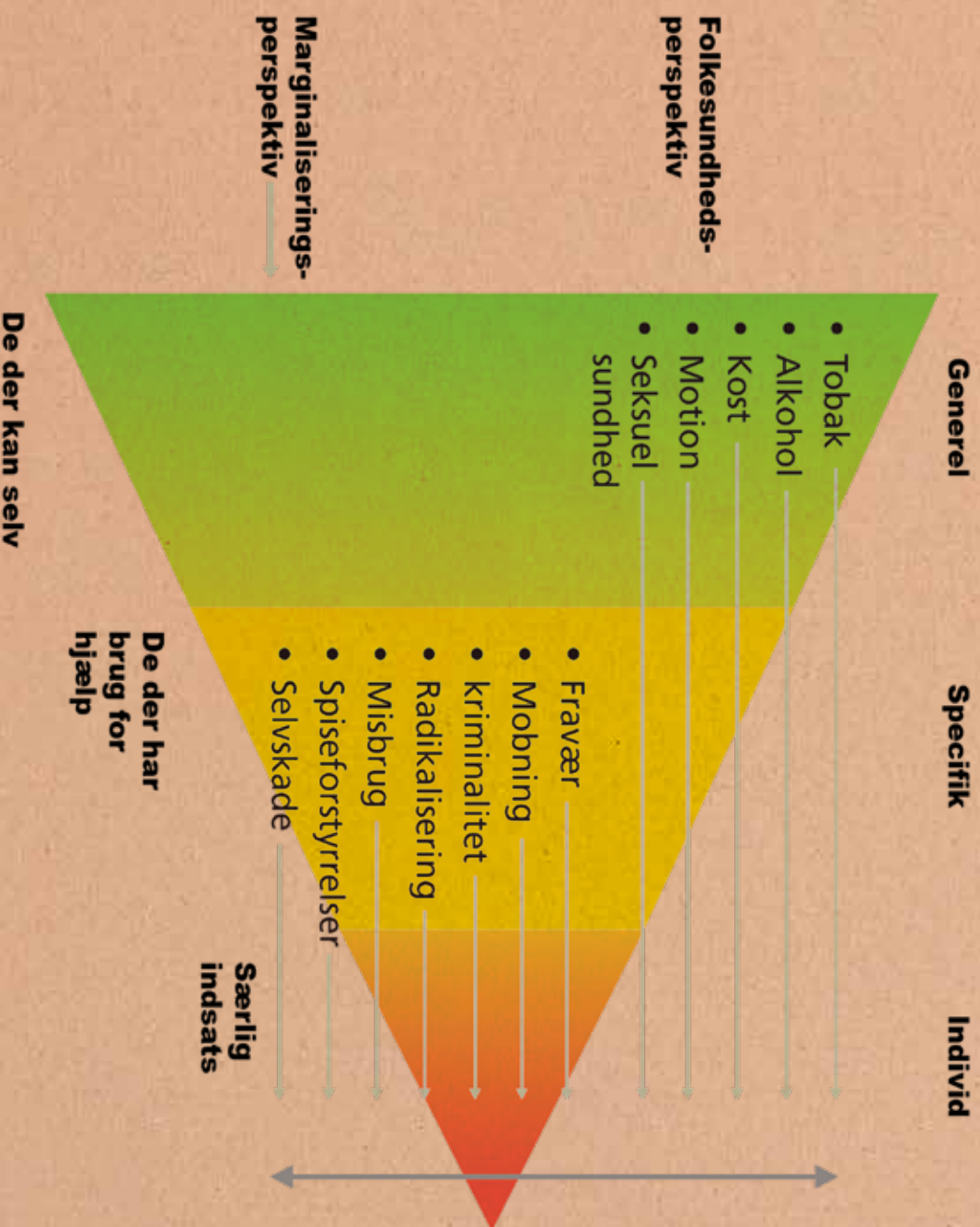
Det medfører, at en sammenhængende og helhedsorienteret indsats ikke kun retter fokus på én indikation på risikoadfærd, men derimod fokuserer på de bagvedliggende faktorer så som trivsel, mistrivsel og risikoadfærd generelt.

I dette perspektiv drejer den fritidspædagogiske pædagogiske opgave og arbejdet i fritidsundervisningen sig grundlæggende om, at arbejde med at understøtte og forstærke de beskyttende faktorer i den unges liv.

Forebyggelsestrekannten

- BESKYTTENDE FAKTORER**
- Uddannelse
 - Trivsel
 - Robusthed
 - Forældreinvolvering
 - Venskaber
 - Medborgerskab

- RISIKOFAKTORER**
- Social ulighed
 - Faglige vanskeligheder
 - Psykiatriske lidelser
 - herunder ADHD
 - Belastende begivenheder
 - Mistrivsel
 - Stress
 - Familiemæssige forhold
 - herunder vold, psykisk sygdom, PTSD og alkoholproblemer
 - PTSD-ramte

Kilde: WHO, DKR m.fl.

Om den mentale model

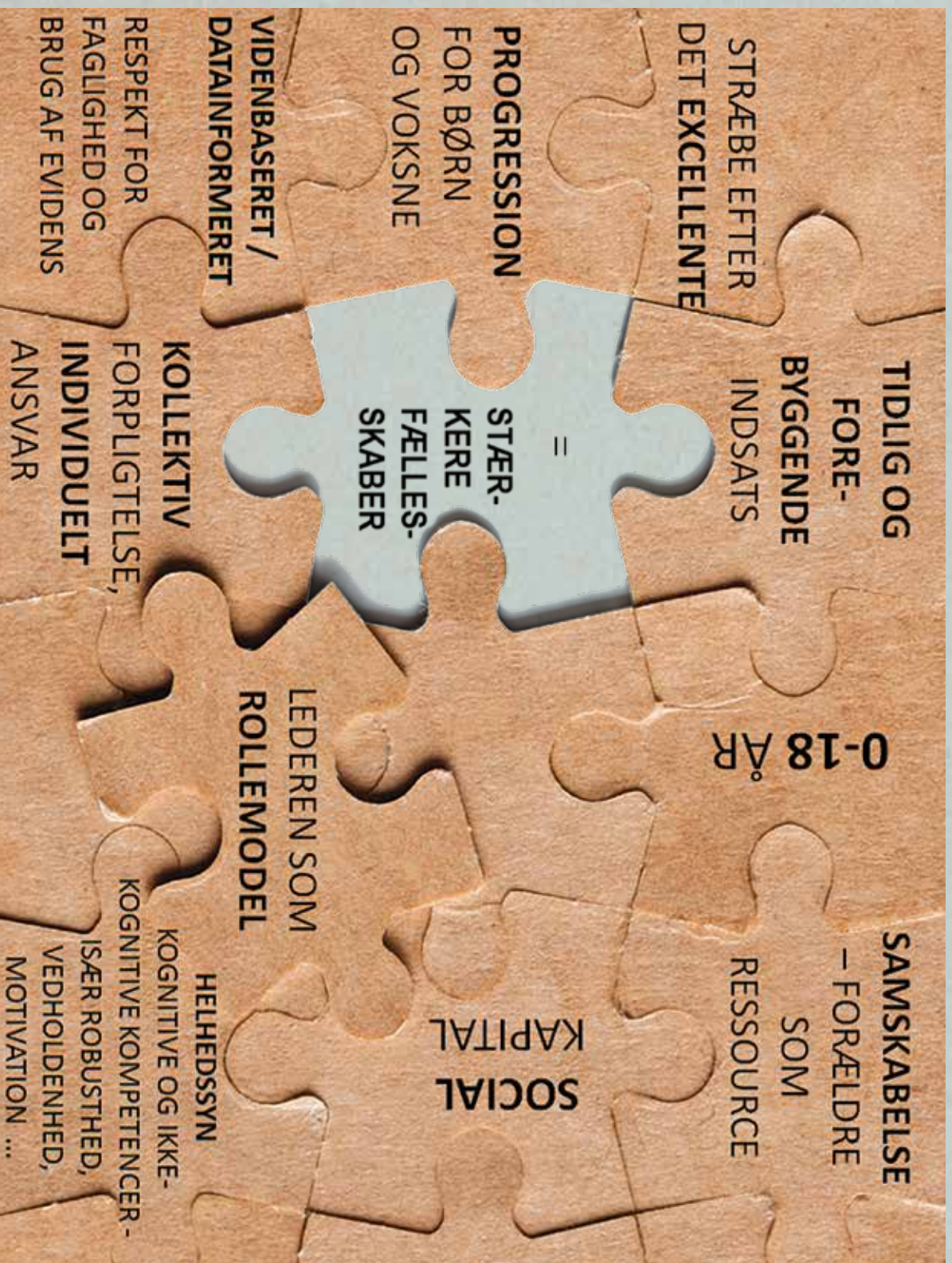
Som en vej til at koble ambitionerne i Stærkere Læringsfællesskaber (se yderligere om SLF længerere fremme i dette afsnit) sammen med den fritidspædagogiske vision og Børne- og Ungepolitikken, er 'Den mentale model' med sit mindset, en væsentlig del af vejen til at omsætte dette i praksis. Den mentale model i Børn og Unge består af ti værdimæssige fokusområder, som i praksis skal indtænkes i det praktiske og faglige arbejde i UngiAarhus.

På den måde repræsenterer den mentale model det mindset, som Børn og Unge bygger på, men reducerer også en smule i kompleksiteten ved at trække en væsentlig del af essensen ud. Derudover understøtter og kvalificerer de ti værdimæssige fokusområder praksis, ved også at fungere som en slags tjekliste i forhold til at pege på ressourcer, der kan tænkes ind i praksis, som man måske ikke var opmærksom på.

De enkelte 'brikker' i den mentale model har vi alle i højere eller mindre grad stiftet bekendtskab med som en del af vores arbejde i Børn og Unge, og tilsammen er de vores fælles udgangspunkt for at vurdere, hvordan vi bør flytte os for at kunne løfte alle børn og unge bedre. De ti 'brikker' i den mentale model er:

- 1** En fælles og evig stræben efter det excellente
- 2** Et fokus på progression hos både børn og voksne
- 3** Et stærkt 0–18-årsperspektiv
- 4** Et helhedssyn på børnene og de unge
- 5** Et forældresamarbejde præget af samskabelse
- 6** Et fokus på tidlig og forebyggende indsats
- 7** En vidensbaseret/datainformeret ledelse og praksis
- 8** En høj social kapital
- 9** Et opgavesyn, som både bygger på kollektiv forpligtelse og individuelt ansvar
- 10** Et syn på lederen som rollemodel

Den mentale model

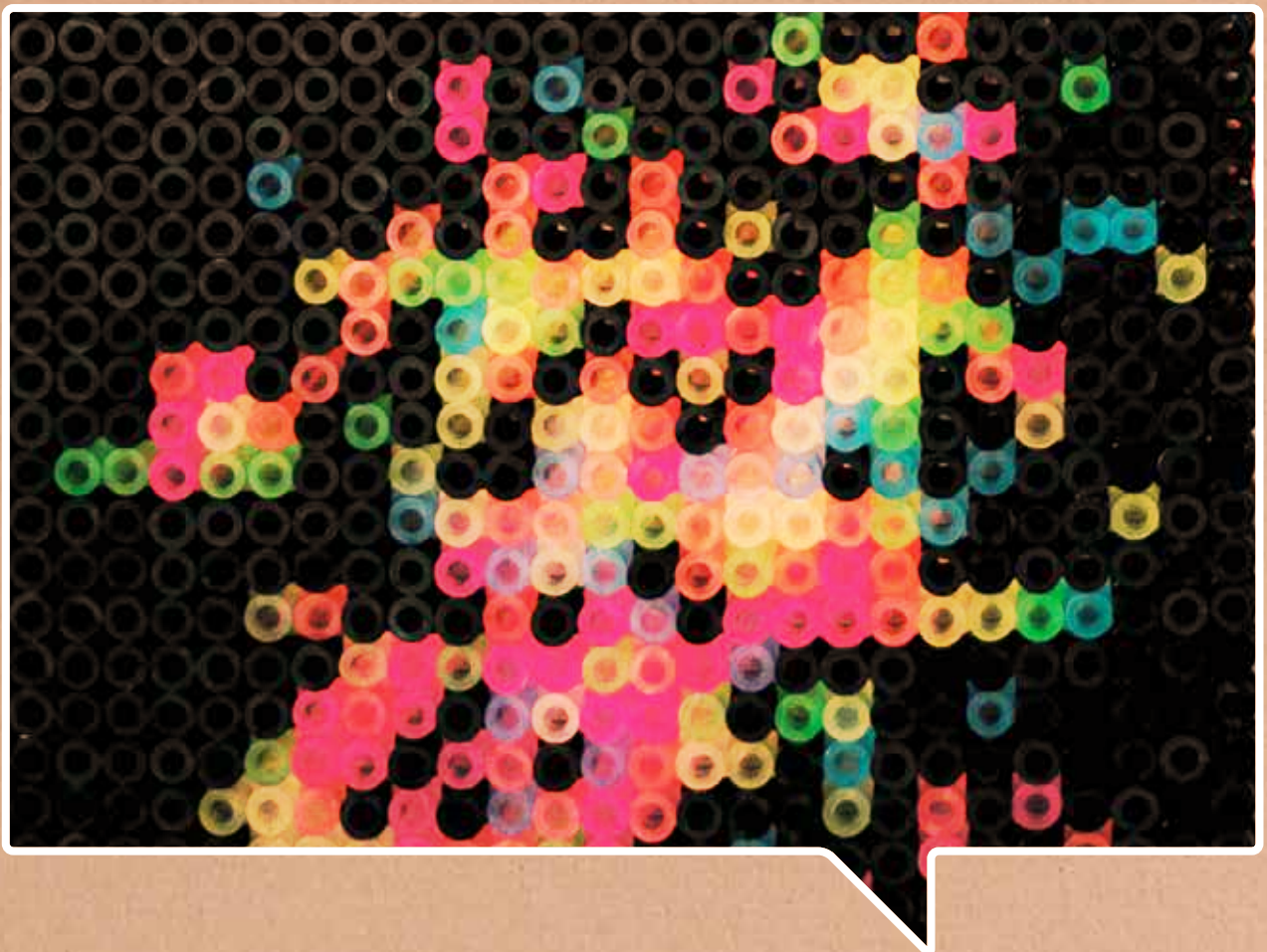
Om fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen)

Sammen med børne- og ungepolitikken og de øvrige byrådsbesluttede politikker, visioner og strategier viser fritids- og ungdomsskoleplanen den strategiske, tværgående og sammenhængende retning for alle tilbud indenfor fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus Kommune. I FU-planen præsenteres det strategiske fokus og de prioriteringer, som ledere og medarbejdere indenfor fritids- og ungdomsskoleområdet skal udleve i praksis sammen med de unge, deres forældre og øvrige samarbejdsparter.

Fritids- og ungdomsskoleplanen er fritids- og ungdomsskoleområdet fælles grundlag for i et 0-18 års- perspektiv at understøtte børnenes og de unges læring og udvikling, fællesskaber samt sundhed og trivsel. I planen er der opstillet fælles principper for fritids- og ungdomsskoleområdets ydelser i Aarhus Kommune. Derudover synliggør fritids- og ungdomsskoleplanen de fælles værdier indenfor fritids- og ungdomsskoleområdet overfor brugere, medarbejdere og samarbejdsparter.

Fritids- og ungdomsskoleplanen folder organiseringen i UngiAarhus ud og det lovgivningsmæssige grundlag, som fritids- og ungdomsskoleområdet er funderet i. Det er i denne man kan læse mere om vores grundlæggende institutionsformer, den fritidspædagogiske vision og visionen for UngiAarhus. Det er også her, at de 5 fokusområder og 3 effektmål fra Børne- og ungepolitikken er oversat til en UngiAarhus-kontekst, og dermed er med til at skabe en orientering for praksis.

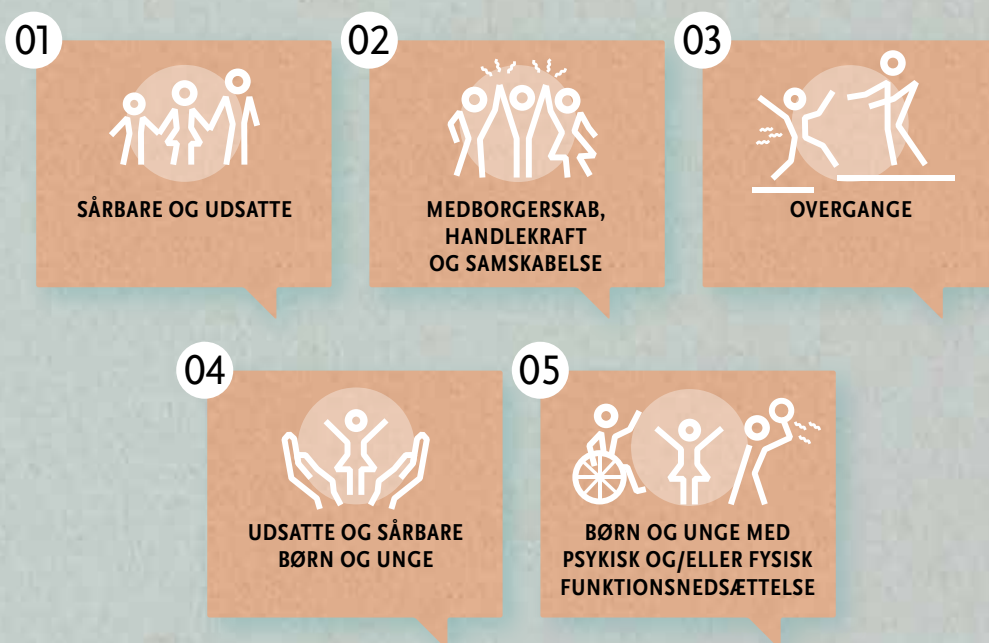
På den måde er Fritids- og ungdomsskoleplanen sammen med den fritidspædagogiske vision og visionen for UngiAarhus det, der på det faglige og indholdsmæssige plan binder os sammen på tværs af de fem distrikter som UngiAarhus består af. Det er også igennem FU-planen, at de øvrige politikker, strategier og visioner omsættes. Dermed står Fritids- og ungdomsskoleplanen helt centralt i at vise retning og formål for UngiAarhus.

Om den fritidspædagogiske vision

Arbejdet med udviklingen af den fritidspædagogiske vision på tværs af SFO-området og UngiAarhus blev sat i gang tilbage i vinteren 2019. Det var rådmand for magistratsafdelingen for Børn og unge Thomas Medom (SF), der igangsatte dette arbejde.

For at kunne producere relevant fagligt materiale og inddrage interne og eksterne relevante faglige aktører, blev der i den første fase frem mod juni 2020 nedsat fem arbejdsgrupper, der arbejdede med hvert deres visionstema:

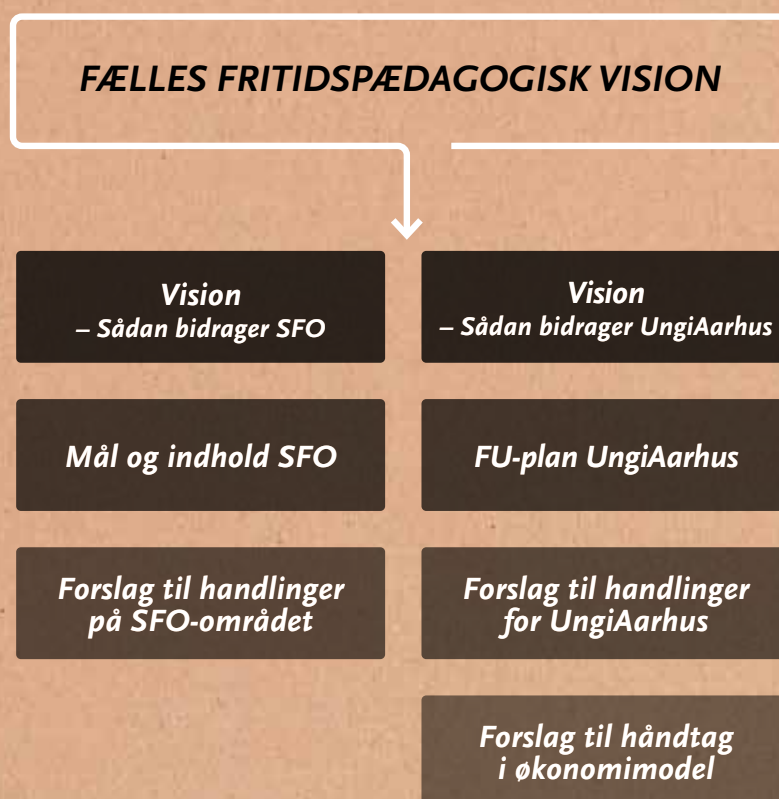

De fem grupper bestod hver især af en FU-leder, en vice FU-leder, fritidscenterledere, ungdomsskolekoordinatorer, afdelingsledere og medarbejdere samt en tovholder for arbejdet fra fællesfunktionen Pædagogik, Undervisning og Fritid (PUF). Disse arbejdsgrupper havde til opgave at undersøge og komme med anbefalinger til en visionær nyorientering af UngiAarhus' arbejde med børn og unge inden for de fem visionstemaer.

Under den overordnede og fælles fritidspædagogiske vision blev der formuleret 'delvisioner' for respektivt SFO-området og for UngiAarhus. Mål- og indholdsbeskrivelsen for både SFO og FU-planen er blevet opdateret.

Dernæst udarbejdede arbejdsgrupperne samtidig en række anbefalinger til konkrete handlinger af meget forskellige karakter, der skal understøtte, at visionen og nyorienteringen udleveres i praksis. Dette blev sammenskrevet i et handlingskatalog, som består af de fem arbejdsgruppers forslag til handlingsrettede initiativer.

Det samlede overblik over de grundlæggende og konkrete 'produkter', som blev vedtaget i byrådet i sommeren 2021, og som er det, der skal implementeres ses her:

Det er for omfattende af præsentere det samlede visionsmateriale i denne arbejdshåndbog, men det er tilgængeligt og omdeles i forbindelse med arbejdet med implementeringen af visionen i UngiAarhus og er ligeledes tilgængeligt online. Det er blandt andet denne implementeringsopgave som denne arbejdshåndbog, samt organiseringen omkring arbejdet med den i praksis, også skal og kan understøtte.

Dog er det vigtigt for perspektivet i denne arbejdshåndbog, og for arbejdet med den i praksis, at få indblik i, hvad det er, der fritidspædagogisk visionært er orienteringen for UngiAarhus. Derfor præsenteres denne del af den fritidspædagogiske vision her, og vi vil i fællesskab vende tilbage til den og arbejde med den i praksis.

Den fritidspædagogiske vision for UngiAarhus – sådan bidrager UngiAarhus til det gode børne- og ungeliv

Den fælles fritidspædagogiske vision for SFO og UngiAarhus samt den fritids- og ungdomspædagogiske vision for UngiAarhus tager afsæt i, hvad der gør sig gældende for børn og unges samfundsmæssige opvækst og vilkår for at blive til sig selv. Både set fra forskeres, de professionelle og ikke mindst fra børnenes og de unges perspektiv.

Afsættet for visionen er, at børn og unge både skal blive til 'nogen' og til 'noget' i en verden fyldt med muligheder og udfordringer. Arbejdet med at understøtte børn og unge i at kunne udvikle kvalificeret selvbestemmelse og livsmestring udgør grundelementer i det fritids- og ungdomspædagogiske arbejde samt fritidsundervisningen og aktiviteterne i ungdomsskolen.

Børn og unge i dag ønsker et liv fyldt med fællesskaber, positivt samvær, diskussioner og meningsfulde aktiviteter. De er optagede af at indgå i nære fællesskaber både lokalt og på tværs af byen i takt med, at de bliver ældre. De bekymrer sig om klima og insisterer på retfærdighed, fornuft og rationel handling, og de opsøger viden om verden og de emner, der optager dem. På den måde udfolder børn og unge sig gennem alle de muligheder, verden i dag har at byde på.

De mange muligheder følges ad en lang række udfordringer for børn og unge. En stor del af livet leves også igennem 'den digitale verden', som er med til at understøtte børn og unges muligheder for at engagere sig, for at søge, skabe og dele viden og udtryk. Den digitale verden er en integreret del af deres fællesskaber og måden, hvorpå børn og unge omgås hinanden,

men samtidig kan livet i 'den digitale verden' være med til at skabe en oplevelse af ikke at kunne slå til, idet muligheden for at spejle sig i andre altid er til stede. UngiAarhus skal derfor være et sted, hvor børn og unge støttes i at deltage og udtrykke sig i den digitale verden på en måde, der fremmer sunde fællesskaber og sunde digitale deltagelsesbaner.

Andre børn og unges oplevelse af præstationspres kan være med til at skabe usikkerhed og sårbarhed uanset alder og baggrund. Der ses eksempelvis en stigning i psykisk mistrivsel blandt børn og unge, som kan opleve udsathed på mange forskellige måder.

Det er i lyset af disse vilkår for børn og unge, at UngiAarhus skaber, udvikler og orienterer den fritids- og ungdomspædagogiske praksis samt fritidsundervisningen og aktiviteterne i ungdomsskolen. Børn og unge skal opleve høj fritids- og ungdomspædagogisk kvalitet i de fritidspædagogiske tilbud og i ungdomsskolen, på en relevant og vedkommende måde og med blik for den enkeltes ressourcer, alder og generelle forudsætninger.

I arbejdet med at være aktuel og relevant for børnene og de unge understøtter UngiAarhus, at børn og unge får de bedste muligheder og forudsætninger for at forme og forandre samtiden og fremtiden i nære og bydækkende fællesskaber – sammen og hver for sig."

Om stærkere læringsfællesskaber (SLF)

I Børn og Unge, herunder i UngiAarhus, har vi igennem længere tid arbejdet med at bygge stærkere læringsfællesskaber (SLF) ind i den eksisterende praksis, og dermed udvikle praksis. Man kan se SLF som en væsentlig del af Magistratsafdelingen for Børn og Unges (MBU) løbende professionaliseringsbestræbelse, men denne gang i en skala og i et omfang, hvor den gælder alle i hele Børn og Unge.

Ambitionerne med SLF er en væsentlig del af afsættet for tænkningen omkring udviklingen af arbejdshåndbogen, selve arbejdshåndbogens opbygning og ikke mindst den organisering, vi udvikler og forstærker til at understøtte det fælles lærende fokus.

Grundmodellen er udviklet til at understøtte denne ambition og sammen med ledelse, læringspartner og ansatte understøtter DPU i ØST og VEST dette arbejde og den samlede bestræbelse.

Det overordnede mål er at bygge stærkere læringsfællesskaber, hvor medarbejdere og ledere overalt i organisationen skal arbejde i et læringsfællesskab, der løbende evaluerer og justerer egen praksis med afsæt i professionel viden og lokale data. De stærkere læringsfællesskaber gør en kollektiv indsats for at forbedre børnene og de unges læring, udvikling og trivsel ved i fællesskab at undersøge og reflektere over praksis og sammen afprøve nye tiltag.

Ledere og medarbejdere i Børn og Unge samarbejder allerede om at gøre børn og unge så dygtige, de kan. Med Stærkere Læringsfællesskaber ønsker vi at forpligte hinanden på fortsat at etablere og udvikle de bedst mulige læringsmiljøer for børnene og de unge. Målet er at skabe de bedste betingelser for, at medarbejdere og ledere hele tiden kan lære af hinanden, udvikle sig sammen og vælge de bedste løsninger. Vi skal bane vejen for videndeling og reflekterende dialoger, så vi hele tiden kvalificerer og videreudvikler fælles og lokal praksis. Vi gør det gennem lokalt tilpassede indsatser med afsæt i eksisterende praksis.

På den måde er stærkere læringsfællesskaber ikke et projekt, men en tilgang til vores samarbejde og måden vi samarbejder om nye tiltag. Der er plads til forskellighed og flere mulige veje, men tilgangen og målene for arbejdet er fælles. Stærkere læringsfællesskaber er derfor ikke et projekt eller et program med en slutdato. Det er ønsket om at skabe varige forandringer i måden, vi samarbejder på med fokus på læring og fælles faglige refleksioner. Og det er en fælles forpligtelse på at nå de mål, vi selv og byrådet er enige om, er vigtige.

Udviklingen af stærkere læringsfællesskaber er en fælles opgave for hele organisationen – vi skal alle samarbejde på nye måder. For at lykkes med at forankre nye vaner og praksis skal den lokale ledelse, ressourcepersoner og faglige fyrtårne være medspillere i at etablere medejerskab og involvering – understøttet af læringspartnere fra Børn og Unge. På alle niveauer skal vi arbejde læringsorienteret med fokus på kerneopgaven og videndeling på tværs af organisationen. Ledelsen i skolen, dag- eller fritidstilbuddet og fællesfunktioner står i spidsen for det lokale arbejde ved at skabe rammerne for, at medarbejdere og ledelse kan samarbejde i læringsfællesskaber om konkrete målsætninger.

Det betyder, at ledelsen er rollemodel og katalysator for en analytisk og undersøgende arbejdsform, hvor ledelse og medarbejdere konstant er orienteret mod at forbedre egen og kollegernes professionelle praksis. De lokale ressourcepersoner i UngiAarhus er de lokale afdelingsledere. Ressourcepersonerne skal kvalificere det eksisterende samarbejde ved at fremme reflekterede og datainformerede dialoger. Det er blandt andet i denne sammenhæng, at vi har udviklet Grundmodellen i ØST og VEST, og præcist til dette formål.

Læringspartnere arbejder i og med praksis for at gøre kapacitetsopbygningen af SLF så praksisnær som mulig for den enkelte medarbejder og leder. En læringspartner har selv praksiserfaring med at arbejde med professionelle og stærkere læringsfællesskaber. Læringspartneren løser opgaver som proces- og mødeledelse, feedback, sidemandsoplæring af ressourcepersoner med henblik på lokal kapacitetsopbygning, sparring med ledere og har erfaring med datainformeret praksis.

SÅDAN GØR DU!

1 Medbring tøj! (1-5 stk.)

Tag tøj med som du ikke bruger mere, men som stadig er fedt, i god stand, og noget du tror andre ville kunne bruge!

3 Gå på opdagelse!

PRØV NOGET NYT

FIND NOGET DU ELSKER

Du må tage ligeså mange stykker tøj som du kom med - plus et ekstra!

4 Check ud!

Tak fordi du var med!

Vi håber du har lyst til at få taget et billede til fotovæggen, så vi kan se hvor mange der har byttet tøj i dag!

NYD

Om effektmål og fokusområder i UngiAarhus

Byrådet i Aarhus Kommune definerer i Børne- og ungepolitikken 5 fokusområder samt 3 effektmål, for arbejdet med børn og unge i hele Aarhus Kommune. Disse er også beskrevet som '8 principper'. Da de er formuleret i Børne- og Ungepolitikken gælder de for alt arbejde med børn og unge i hele kommunen, og bliver derfor også vigtige pejlemærker for, hvad der skal fokuseres på i UngiAarhus.

Vi har i UngiAarhus brugt disse 8 principper i arbejdet med udviklingen af FU-planen ved at 'oversætte' disse ind i en fritidspædagogisk ramme, men ud fra den grundlæggende ambition som de 8 principper hver især rummer. På den måde kobler vi den overordnede politiske ambition med det mere specifikke fagområde som fritids- og ungdomsskoleområdet er (læs mere i FU-planen om dette). Samtidig indgår de 5 fokusområder og 3 effektmål også i 'det visualiserede overblik over FU-planen'.

De 5 fokusområder samt 3 effektmål fungerer som guidelines for ledere og medarbejdere ved at udstikke retning for indsatserne og samtidig ved at understøtte en fokusering indenfor området på det, man i et kommunalt perspektiv mener, er relevant at arbejde på i et helhedsorienteret perspektiv fra 0-18 år. Det bliver samtidig et afsæt for arbejdet med Stærkere Lærings Fællesskaber, idet denne tydelighed i fokusområder og effektmål sætter en ramme for det, der binder os sammen på tværs internt i UngiAarhus, men også på tværs internt i Børn og Unge.

5 fokusområder

Fællesskaber & inddragelse

Læring & trivsel

Relationer

Medborgerskab

Forældre

3 effektmål

Læring & udvikling

Fællesskaber

Sundhed & trivsel

Om vitaliseringsmodellen (Vital)

Vitaliseringsmodellen er en systematik, der kan anvendes i den pædagogiske praksis, når det gælder om at skabe gunstige betingelser for barnets/ den unges trivsel og udvikling. Det er besluttet via vedtagelsen af Fritids- og ungdomsskoleplanen, at UngiAarhus skal arbejde med afsæt i modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS) og vitaliseringsmodellen (vital), og vi har i UngiAarhus arbejdet med begge dele igennem en længere årrække. KvaS og Vital skal i vores kontekst kobles til det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i ungdomsskolen, og er medvirkende til at kvalificere arbejdet i praksis. Ikke mindst i forhold til det forestående arbejde med den fritidspædagogiske vision, implementeringen heraf og den nyorientering der er helt central heri.

Professor Jan Tønnesvang, som har udviklet 'Kvas-Vital' med afsæt i vitaliseringspsykologien, taler om 'psykologisk ilt', der kan sidestilles med betydningen af den biologiske ilt. Individets psyke skal iltes såvel som den biologiske krop, for at man som menneske kan næres og udvikles. Vitaliseringsmodellen beskæftiger sig med menneskets psykologiske grundbehov og de relationer og miljøer, der giver psykologisk ilt til – og dermed vitaliserer – disse.' Disse grundbehov/rettetheder:

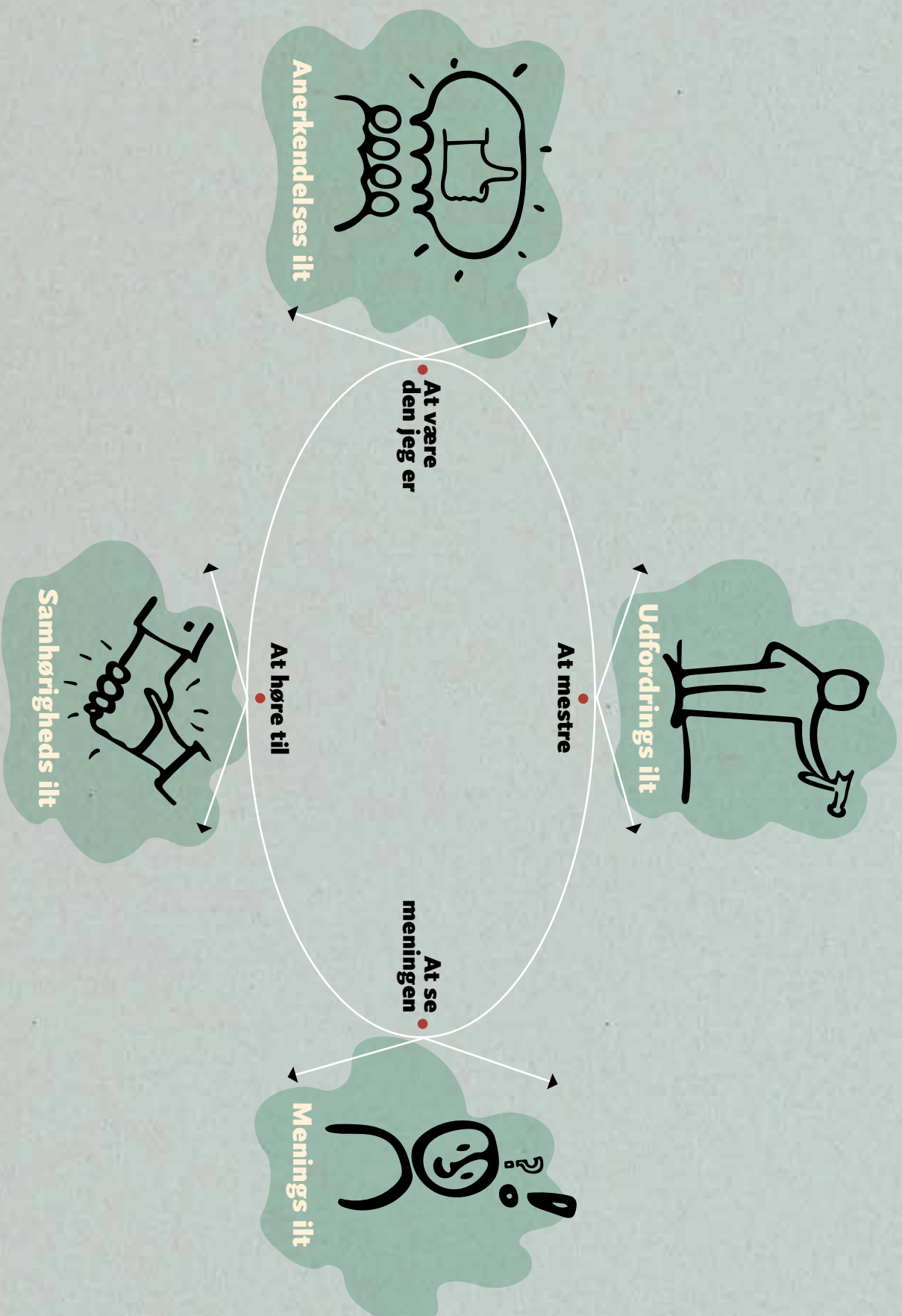
- Den selvhenførende rettethed ('se mig, som den jeg er')
- Den andenhenførende rettethed ('vis mig, hvem/hvad jeg kan blive')
- Den fællesskabshenførende rettethed ('lad mig høre til ligesom dig')
- Den mestringshenførende rettethed ('giv mig passende udfordring')

Jan Tønnesvang karakteriserer et vitaliseringsmiljø, som et miljø, der rummer en 'god nok' psykologisk ilt, og hvor barnet/ den unge bliver optimalt udfordret. Vitaliseringsmiljøer er samtidig miljøer, hvor den psykologiske ilt i de forskellige vitaliseringsrelationer er 'god nok' til at kunne vitalisere de fire rettetheder. At miljøet skal være 'godt nok' og ikke perfekt henviser til et særligt kendetegn for vitaliseringsmiljøer, fordi der hermed menes, at vitaliseringsmiljøer er miljøer, der er optimalt frustrerende miljøer (ikke at forveksle med maksimalt frustrerende miljøer). Det vitaliseringsmiljø, der virker optimalt frustrerende, er netop et miljø, hvor individet i vitaliseringsrelationerne møder medspillende modspil, og hvor de bliver iltende realitetskorrigeret.

Hvis det drejer sig om børn og unge, lægger dette op til, at de selv skal tage del i deres læringsproces og yde noget i forhold hertil, at de skal anerkendes for dette og opmuntres videre og således lære trinvis at blive kvalificeret selvbestemmende i deres skabelse af en god livsbane.

Modellen kan i praksis anvendes, når man f.eks. ser nærmere på klubbens aktuelle betingelser for vitalisering og dermed muligheder for at skabe psykologisk ilt for børnene og de unge. Desuden kan vitaliseringsmodellen også bruges som et samtaleredskab, der kan være med til at strukturere samtalen med den unge om f.eks. dennes selvforståelse, drømme eller udfordringer.

Vitaliseringsmodellen

Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs Vitaliserings-model

Om modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS)

KvaS og Vital hænger tæt sammen. Man kan nærmest se dem som hinandens forudsætninger. Som nævnt indledningsvist, er også arbejdet med KvaS i den fritidspædagogiske praksis og i fritidsundervisningen i ungdomsskolen, et væsentligt og kvalificerende metodisk og teoretisk perspektiv til at understøtte og udvikle arbejdet i praksis med børn og unge.

Begrebet kvalificeret selvbestemmelse er formuleret ud fra et dannelsesideal og en helhedstænkning, der tager udgangspunkt i det hele menneske. Den kvalificerede selvbestemmelse handler i høj grad om dømmekraft og kritisk stillingtagen, hvilket er en forudsætning for at kunne træffe sunde valg på et kvalificeret grundlag.

Modellen fokuserer på fire grundlæggende tilværelsesdimensioner, og den muliggør, en afdækning og analyse af barnets/den unges styrker/udfordringer/interesser inden for disse fire dimensioner. Med kvalificeret selvbestemmelse er der således ikke tale om et begreb, der fastlægger selve dannelsens indhold, men som kan fungere som en struktur samt en ledestjerne for pædagogikken.

Kvalificeret selvbestemmelse som dannelsesbegreb rummer både den faglige og sociale side, og er kun realiserbart, hvis '(...) den udviklede faglighed er personligt forankret, og den personlige udvikling er fagligt funderet.' De fire dimensioner er:

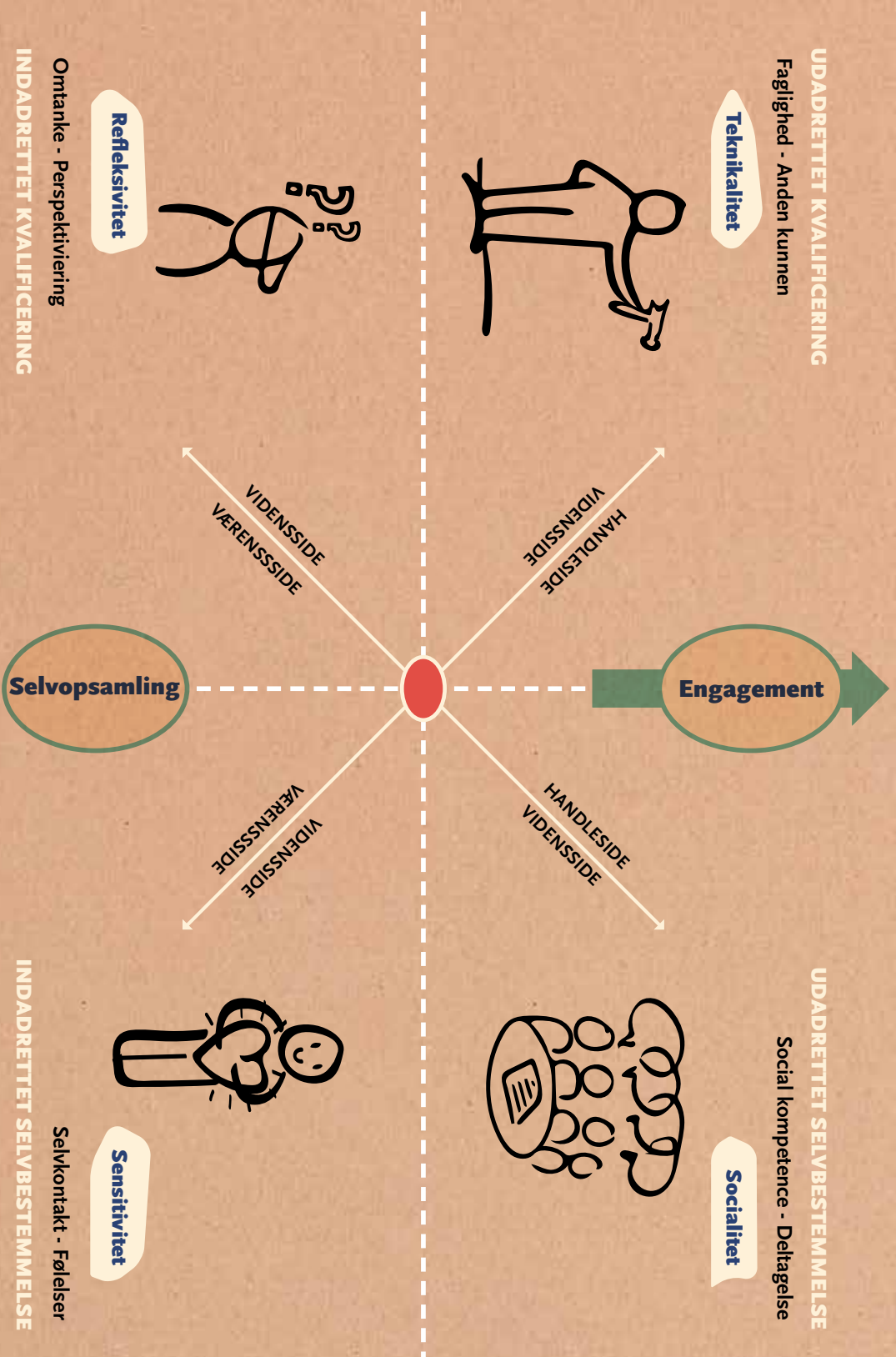
- Teknikalitet (faglighed/anden kunnen)
- Socialitet (social kompetence og deltagelse)
- Refleksivitet (omtanke og perspektivering)
- Sensitivitet (selvkontakt og følelser)

Vi anvender i vores fritidspædagogiske praksis modellen som et dannelses-teoretisk grundlag samt til at systematisere den måde, hvorpå vi kigger på barnet/den unge og tænker i dannelse og helhed. Selve modellen for Kvalificeret Selvbestemmelse kan anvendes på flere forskellige måder og niveauer. Den kan f.eks. anvendes i dialoger med et medlem, ved MUS-samtaler, ved netværksmøder, til p-møder (når der laves beskrivelse og status på et medlem) eller når man skal målrette sine aktiviteter en bestemt målgruppe mv. Handlingsaspektet tænkes ofte ud fra følgende tretrinsdeling;

- Status
- Muligheder
- Første skridt

Med afsæt i den indledende afdækning og analyse, sammenholdt med en beskrivelse af handlingsaspektet ud fra tretrinsdelingen, kan en kvalificeret pædagogisk indsats sættes i gang.

KvaS-modellen

Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs KvaS-model

Om det visuelle overblik over samarbejdsparter

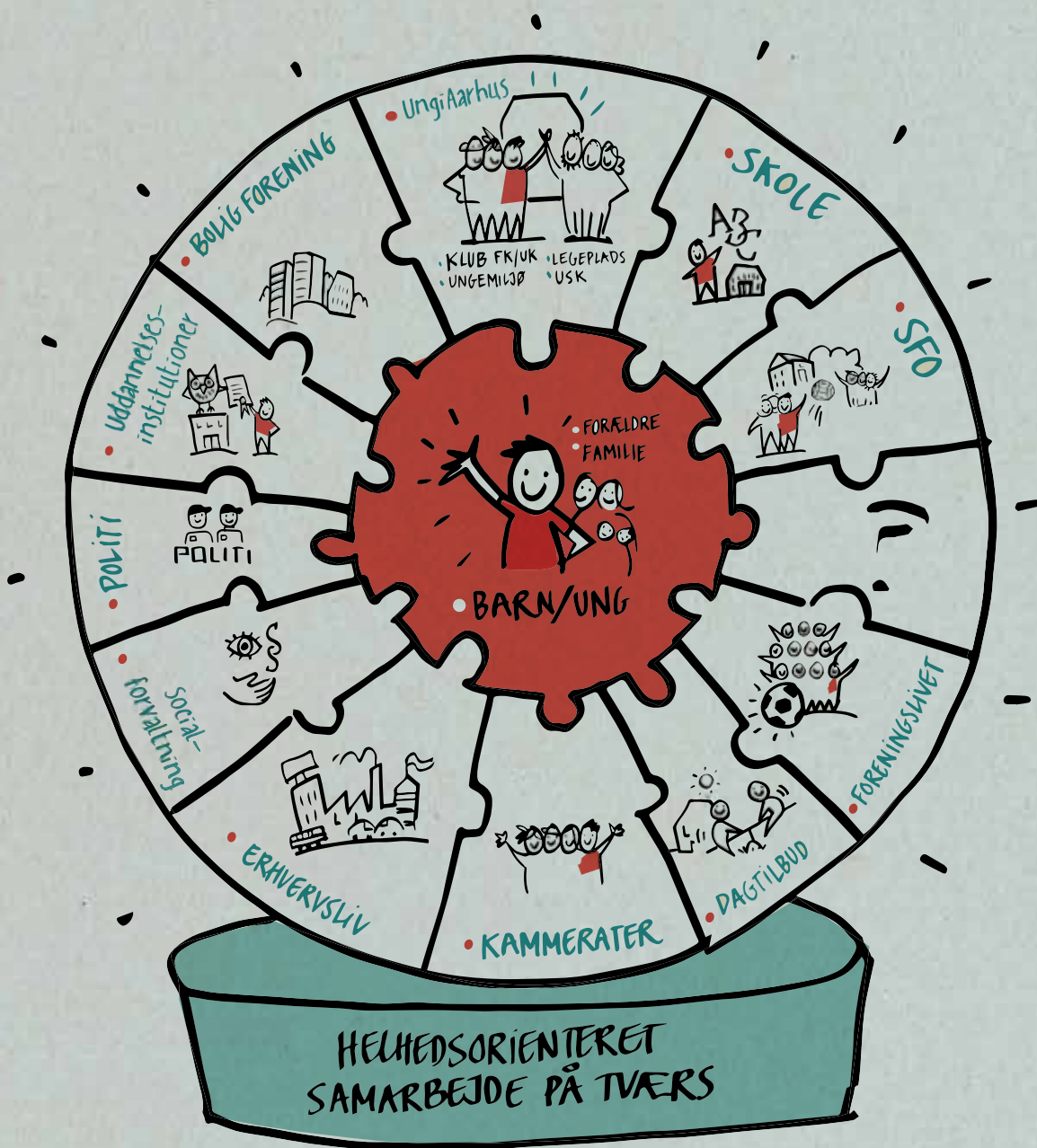
Visualiseringen af de centrale samarbejdsparter omkring barnet/den unge og dennes familie, skaber overblik over de parter, der med størst sandsynlighed har en tilknytning til de børn og unge, vi arbejder med i UngiAarhus. Nogle af samarbejdsparterne er i kontakt med alle vores medlemmer og brugere, og nogle, som eks. politiet, har kun sporadisk og (forhåbentlig) sjældent kontakt med dem. Ikke desto mindre er alle de anførte væsentlige samarbejdsparter.

Der er derudover anført et tomt felt med et spørgsmålstegn i. Her kan der tilføjes samarbejdsparter, der ikke er vist i de andre felter. Samtidig skal det ses som et mulighedsfelt, der repræsenterer muligheden for at opdyrke nye og relevante samarbejdsrelationer.

Målet har været at skabe overblik over, hvem der fungerer rundt omkring de børn og unge vi arbejder med, og som vi med fordel kan fastholde og udvikle samarbejdet med. Det giver mulighed for at spille endnu flere ressourcer på banen i forhold til det fritidspædagogiske arbejde med vores fælles børn og unge. Derudover kan overblikket fungere som en slags tjekliste, der kan bruges til at holde fast i, at alle relevante parter kommer på banen, når eksempelvis en konkret aktivitet, et netværksmøde, et projekt eller et arrangement skal planlægges og afvikles.

Tesen er, at alle de parter, der har en forpligtelse overfor et barn eller en ung, alle gerne vil bidrage til dennes positive udvikling. Med afsæt i dette kan vi i UngiAarhus gøre vores til, at vi i fællesskab skaber de bedste muligheder for barnet og den unges udvikling.

Samarbejdsparter

Om institutionsformerne i UngiAarhus

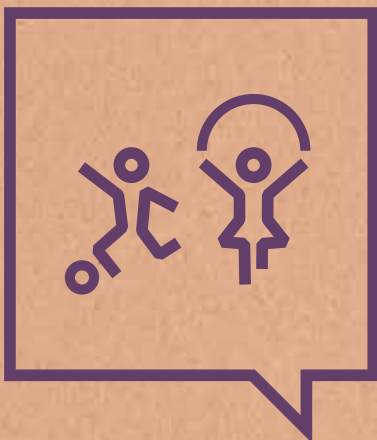
Afsnittet her afrundes med at vise det, der på mange måder, er det vigtigste i UngiAarhus; de centrale steder hvor det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen sker, hvor pædagogisk personale og børn og unge mødes og hvor pædagogik og undervisning udøves i det pædagogiske forhold. Det er der, hvor det konkrete arbejde sker, hvor alle strategier, politikker og visioner skal omsættes til værdi for barnet, den unge og gruppen, hvor politiske ambitioner møder den praktiske virkelighed, og hvor fagpersonale får tingene til at ske. Det drejer sig om de almene tilbud UngiAarhus har for børn og unge fra 4. klasse til og med 17 år som er følgende:

- Fritidsklubberne som er målrettet 4.-6. klasse.
- De pædagogisk ledede legepladser som er målrettet 4. klasse til og med 17 år.
- Ungdomsklubberne og ungemiljøerne som er målrettet 7. klasse til og med 17 år.
- Ungdomsskolen som er for børn og unge fra 7 klasse til og med det 17. år. I udvalgte boligområder dog også for de 18 - 24 årige i en 4 års periode.
- De bydækkende events, projekter og store fælles begivenheder vi i fællesskab skaber på tværs af UngiAarhus i hele byen.
- Mellemformerne som UngiAarhus har en lang række forskellige af, og som på forskellige måder arbejder med børn og unge i udsatte positioner.

Aktiviteterne er målrettet de forskellige aldersgrupper, så det er attraktivt for både den yngste og den ældste del af målgruppen at benytte tilbuddet. Udover disse former som UngiAarhus fremtræder igennem, er der en lang række projekter, arrangementer og aktiviteter som vi bidrager til i samarbejde med eksterne aktører, som f.eks. finder sted på gaden, gennem opsøgende funktioner mv. Det er i den fritidspædagogiske praksis, at alt det, der er nævnt i dette afsnit skal omsættes og udføres af ledere og medarbejdere.

Det er de ansatte i UngiAarhus, der er ansat til at udføre og udøve fritidsundervisning og fritidspædagogik, der gennem det pædagogiske og didaktiske forhold, varetager organisationens primære kerneydelse, hvilket denne arbejdshåndbog har til formål at understøtte i praksis. Følgende er visualiserede ikoner for institutionsformerne i UngiAarhus.

Fritidsklubber

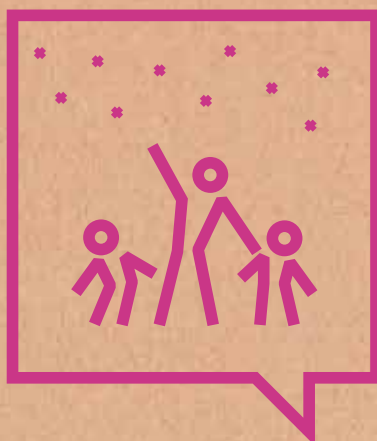
Ungdomsklubber/ ungemiljøer

Ungdomsskole

Mellemformer

Bydækkende aktiviteter og events

Pædagogisk ledede legepladser

Fane 06

06

**Temaer og
distrikts-
udviklings-
områder**

Temaer og distriktsudviklingsområder i UngiAarhus ØST

I dette afsnit findes de tre overordnede temaer og de fem underliggende distriktsudviklingsområder for UngiAarhus ØST, der står helt centralt i arbejdet med arbejdshåndbogen. Først præsenteres et tema og dernæst de(t) tilhørende distriktsudviklingsområde(r). Alle fem distriktsudviklingsområder er opbygget efter følgende struktur;

- **Beskrivelse af udviklingsområdet**
- **Beskrivelse af hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i vores fritidspædagogiske praksis**
- **Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde**
- **Hvad gør vi allerede?**
- **Hvad kan der eksperimenteres med?**

TEMA 1

Børne- og ungedeltagelse

Faciliteret børne- og ungedeltagelse med fokus på tværgående samarbejde, handlekraft og hverdagsaktivisme

TEMA 2

Børne- og ungemiljøer

Udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer

TEMA 2

Børne- og ungemiljøer

Udvikling af børne- og ungemiljøerne gennem tættere samspil mellem ungdomsskole og fritidscentre

TEMA 3

Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Udvikling af det fritidspædagogiske arbejde med fokus på styrkelsen af børn og unges mentale sundhed

TEMA 3

Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Udvikling af arbejdet med 'ny og klassisk' udsathed

TEMA 1

Børne- og ungedeltagelse

Børne- og ungedeltagelse er et grundlæggende fritidspædagogisk fokusområde, en fundamental del af opgaven og måske mere nødvendigt at arbejde fritidspædagogisk med end nogensinde. Dette peger blandt andet arbejdet med den fritidspædagogiske vision på.

Det overordnede formål med at arbejde med børne- og ungedeltagelse er, at medvirke til udviklingen af børnenes og de unges interesse for og evne til aktiv deltagelse i udviklingen af samfundet og demokratiet, samt at kunne leve og udfolde sit eget liv på en samfundsopkoblet måde. En forudsætning herfor er udviklingen af børnene og de unges dømmekraft og evne til at træffe kvalificerede valg på et reflekteret grundlag.

Det fritidspædagogiske arbejde med at facilitere reel børne- og ungedeltagelse er en kompleks fritidspædagogisk udfordring, og noget som skal læres af både pædagoger, fritidsundervisere og børnene og de unge. UngiAarhus er en oplagt og meget relevant fritidspædagogisk arena for at børn og unge på faciliteret vis, og på mange forskellige måder, kan øve sig i indflydelse på eget liv og på den verden, de bor og lever i.

Mere konkret kan det betyde, at man som pædagog eller fritidsunderviser, bygger sin praksis op med afsæt i både egne faglige perspektiver og samtidigt indtænker børnene og de unges perspektiver og positioner, hvilket er med til at øge kompleksiteten og stille krav til den fritidspædagogiske opgave og faglighed.

Det drejer sig centralt om at tage afsæt i børnenes og de unges egne perspektiver, ønsker, interesser og forestillinger, samt inddragelse af perspektiver på den verden, de vilkår og tendenser som gør sig gældende for børn og unges voksen-op og 'bliven til sig selv'. Dette skal samtidig sammenholdes med de politiske, strategiske og visionære perspektiver, som rammesætter og orienterer det fritidspædagogiske arbejde i UngiAarhus.

Vi vil derfor fokusere på at eksperimentere og udvikle på denne dimension i det fritidspædagogiske arbejde, med særligt henblik på at understøtte den ældste del af UngiAarhus' målgruppes muligheder for deltagelse.

Distrikts- udviklings- område

Faciliteret børne- og ungedeltagelse med fokus på tværgående samarbejde, handlekraft og hverdagsaktivisme

FU-planen peger blandt andet på, at det er UngiAarhus' opgave at understøtte de unges handlekraft og udvikle deres evne til at være kvalificeret selvbestemmende og aktivt deltage i udviklingen af demokratiet. Arbejdet med at understøtte udviklingen af børn og unges handlekraft tager sig forskelligt ud, eks. i forhold til alder og behov. At udvikle handlekraft på egne og fællesskabets vegne, er en forudsætning for at kunne leve og udvikle sit eget liv både lokalt og i verden, og noget der skal læres.

Med begrebet 'faciliteret' understreger vi, at der er tale om børn og unges deltagelse og inddragelse i aktiviteter, projekter og indsatser, der er rammesat af fagpersoner. Det betyder ikke, at vi ikke har fokus på børn og unges selvinitierede deltagelse og motivation for at blive inddraget, men derimod, at vi ser den faciliterede del, som et led i at arbejde hen mod at børn og unge bliver mere selvinitierende til deltagelse.

I arbejdet med den faciliterede børne- og ungedeltagelse har både de fagprofessionelle, børnene og de unge, mulighed for at gøre sig erfaringer med, hvad det vil sige at deltage og at øve sig i den disciplin, som børne- og ungedeltagelse kan være, samtidig med at der også er et fritidspædagogisk mål og formål for øje. Det er denne progression i alder og formåen, der kan tage afsæt i det lokale og i det nære, for så gradvist at vende sig ud mod verden i større fællesskaber og måske mod større sager.

Her vil vi arbejde med at have fokus på at skabe nytænkende, eksperimenterende, projektorienterede og inddragende aktiviteter og tiltag, hvor de unges kompetencer, mod og ressourcer sættes i spil.

Der er mange måder at arbejde med børne- og ungedeltagelse på, og også måder vi endnu ikke kender til, eller måske endda skal opfinde og skabe selv i UngiAarhus. Det skal foregå vidensbaseret og i samarbejde med alle relevante interne, eksterne og lokale aktører, som skal inviteres med ind i tilblivelsesprocessen og arbejdet med dette, mens de unge skal understøttes i at være bannerførere og primus motorer på udvikling og gennemførelse.

Dette vil bidrage til at kvalificere børn og unges deltagelsesmuligheder, og give de unge mulighed for at tage initiativretten til at udvikle og træffe beslutning om retning og indhold eksempelvis for udvikling af vores tilbud og lokalområde. Dette kunne eks. indebære at arbejde med det institutionaliserede 'brugerråd' på en ny og anderledes måde.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Grafisk LIS (her er der mulighed for at gøre status på de unges oplevelse af medbestemmelse (bygger på klubtrivselsundersøgelsen) både lokalt og på områdeniveau
- Forskningsbaseret viden; CeFus bog " Veje til deltagelse" præsenterer nye indsigter i hvorfor og hvordan børne- og ungeinddragelse er vigtig.

”

...vores nye ord er 'eksperimenterende', og hvad betyder det for vores opgave? Hvis ikke vi laver fejl og deler dem med hinanden, så går der noget tabt,'

– Ungdomsskolekoordinator i ØST

”

Vi kan blive endnu bedre til at italesætte værdien af det, vi gør – og hvorfor vi gør det. Vi skal give hinanden indblik i den perspektivering og læring, der er i de forskellige projekter. Hvad er det faktisk de unge lærer i de respektive forløb? Det kan vi blive bedre til at italesætte over for de unge, os selv og hinanden.'

– FU-ledelsen i ØST

”

...Ungdomsskolens meget forskelligartede tilbud rummer både voksenstyret mesterlære og unge-genererede hold. Nogle hold forbliver en succes hele sæsonen, og andre falder fra hinanden. Det har vi brug for at blive klogere på, så vi kan ramme så rigtigt som overhovedet muligt. Hvordan ville ungdomsskolen mon se ud, hvis den var de unges skole?'

– Ungdomsskolen ØST/VEST

”

Hvordan griber vi de unge an, som ikke gider blive inddraget eller som oplever det som endnu et krav om præstation?'

– Afdelingsleder i ØST

”

Der hvor det går galt i projekter er, hvis vi får kolde fødder eller lader os stoppe af praktiske udfordringer – vi skal have mod, være vedholdende og trænede i at løse de udfordringer i stedet for 'bare' at lukke projektet ned. Vi skal være bedre til at se formålet med projektet i et større perspektiv.'

– Fritidscenterleder i ØST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Faciliteret børne- og ungedeltagelse med fokus på tværgående samarbejde, handlekraft og hverdagsaktivisme'. Derudover er oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews. Hensigten er, at eksemplerne og forslagene skal tjene til inspiration og videndeling.

Hvad gør vi allerede?

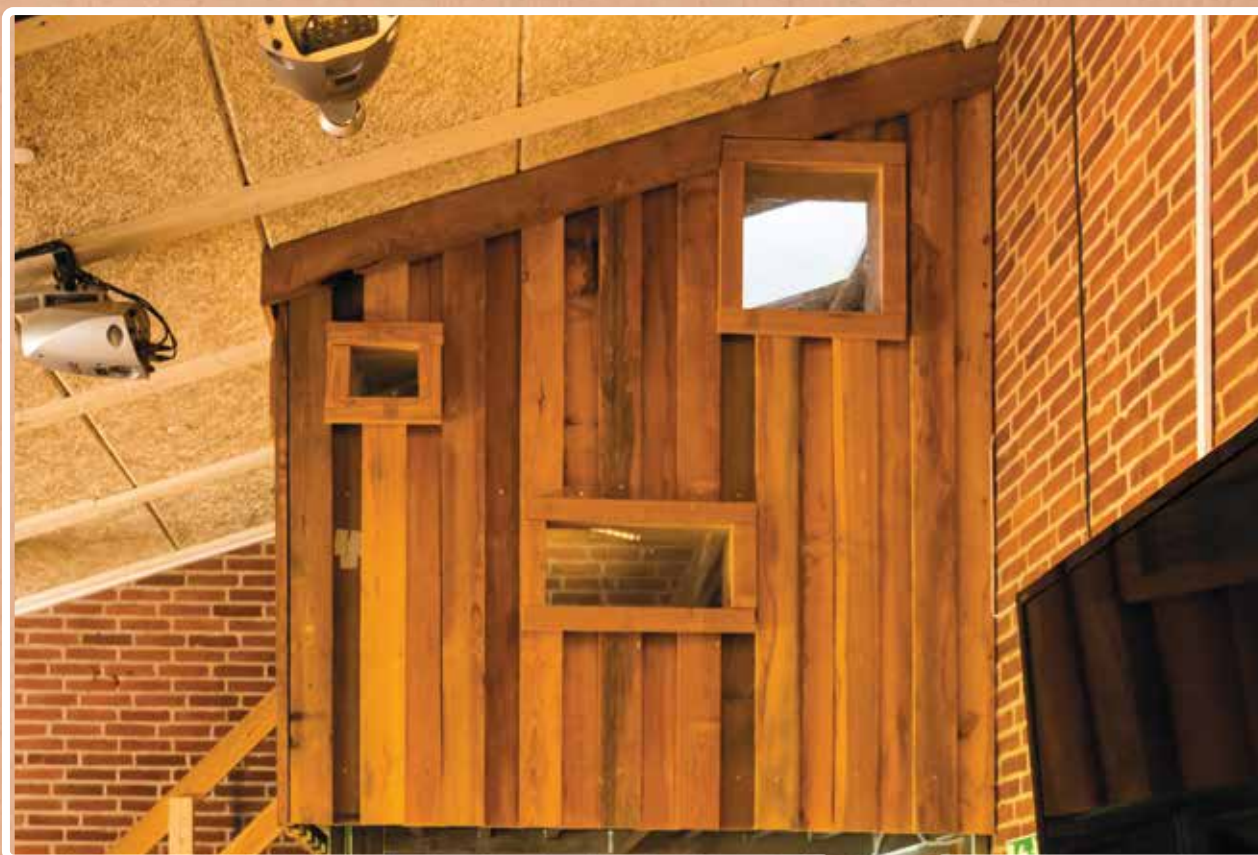
- På Børnenes og Beboernes Jord er der et særdeles velfungerende brugerråd.
- Vi arbejder i UngiAarhus ØST med den formelle struktur med børne- og ungedemokrati, hvor nogle rykker op i senater og andre i børne- og ungebyrådet.
- Projekterne 'Fritidsjob' og 'Mind Your Own Business' i Frydenlund er konkrete eksempler på indsatser, hvor børne- og ungedeltagelse spiller en stor rolle i samspil med lokale aktører og andre samarbejdspartnere. En sidegevinst er, at trygheden i området øges, når beboerne ser nye sider af de unge.
- I Risskov arbejdes der med et årligt 'Knæk Cancer-projekt', som i allerhøjeste grad fordrer inddragelse af de unge, og samspil med det omkringliggende lokalområde.
- I Midtbyklubben findes Planet-Workshop, som er en mulighed for at komme til at arbejde med bæredygtige og smarte løsninger på konkrete problemer og ønsker.
- I klubben A45 arbejder en pædagog konkret med et udvekslingsprojekt, hvor unge møder andre unge fra andre lande i et kulturmøde. Her er de unge med i planlægningen, udførelsen og evalueringen.
- Hele område ØST har samarbejdet med Kolding Designskole omkring indretning af klubber og lokaler med deltagelse af børn og unge, hvilket har været med til at skabe endnu mere spændende og relevante børne- og ungemiljøer for medlemmerne.
- Både i Frydenlund og i Klub2teket arbejdes der med Rollemodelsprojektet, som er en mulighed for lokale unge til at bruge noget tid sammen med unge rollemodeller omkring noget, de synes, er interessant samtidig med, at der arbejdes med at understøtte de unge i det de kunne have brug for, for at kunne have et fritidsjob eller blive i uddannelse eller andet.

- Get2Sport er et konkret eksempel på, hvordan vi i samarbejde med lokalsamfundet arbejder på at understøtte et velfungerende idrætsforeningsliv ved at styrke de frivillige kræfters vilkår i foreningerne, så disse frivillige har lyst, evner og ressourcer til at være frivillige ledere og trænere for områdets børn og unge, og at der dermed er alsidige muligheder for idræt og bevægelse lokalt.
- I Klub2teket findes 'Gas-Station', som er et projekt omhandlende bæredygtighed og affaldssortering, hvor børnene og de unge i høj grad inddrages i projektet fra start til slut.
- I Bispehaven har der været kørt et omfattende projekt for sårbare og udsatte piger, hvor pigerne har været inviteret til deltagelse hele vejen igennem.

Hvad kan der eksperimenteres med?

- Udarbejdelse af en konkret liste, der giver et overblik over, hvilke virksomheder og arbejdspladser, der gerne vil samarbejde med os med henblik på at give de unge muligheden for et fritidsjob
- Større fokus på genbrug som et konkret indhold i arbejdet med inddragelsen af børnene og de unge i samspil med andre aktører.
- Styrkelse af samarbejdet mellem klubber, skole, biblioteker og lokale foreninger samt en synlighed af klubben på disse steder
- Udarbejdelse af en kompetence- og grejbank for område ØST
- Kompetenceudvikling af medarbejdere med fokus på at facilitere børne- og ungedeltagelse
- Større grad af brugen af UngiAarhus Toolbox
- At have 'hvad har du eksperimenteret med siden sidst?' på som punkt på dagsordenen

TEMA 2

Børne- og ungemiljøer

UngiAarhus rummer en lang række forskellige institutionsformer og fysiske rammer, som indgår i det fritidspædagogiske arbejde med børn og unge.

Med dette tema ønsker vi at sætte fokus på de muligheder og endnu uforløste potentialer disse fysiske former og rammer rummer, så de på bedst mulig vis, og endnu bedre end i dag, reflekterer tankerne i den fritidspædagogiske vision, og kan understøtte det fritidspædagogiske arbejde med børne- og ungedeltagelse. Både med de erfaringer vi allerede har med deltagelse, men også som ramme for de eksperimenter og udviklingsprocesser omkring børne- og ungeinddragelse, vi i UngiAarhus står overfor, i regi af arbejdet med den fritidspædagogiske vision.

Målet med denne tilgang til arbejdet skal blandt andet være, at miljøerne understøtter børn og unges egne ønsker og behov, og på denne måde er relevante og attraktive for brugerne, men også for de professionelle. En indretning der ligger i spændet mellem at være fleksibel og tilpasningsduelig på den ene side, og på den anden side med respekt for, at der skal foregå aktiviteter og være rammer som er mere faste dele af den fritidspædagogiske praksis og undervisning.

På denne måde kan både proces og produkt blive et led i det vitaliserende arbejde med børn og unges læring, trivsel og udvikling, og samtidig gøre UngiAarhus til en endnu bedre ramme for børn og unges muligheder for at arbejde med relevante temaer, ønsker eller problemstillinger der for dem er betydningsfulde og væsentlige.

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer

Med afsæt i de eksisterende miljøer vi har i UngiAarhus ØST, skal vi med udgangspunkt i børne- og ungedeltagelse arbejde systematisk med, hvordan vi kan udvikle disse miljøer på allerbedste vis, til også at kunne understøtte en eksperimenterende, explorativ, handlende og afprøvende tilgang til det at være barn og ung. Arbejdet med den fritidspædagogiske vision peger på, at dette element i det fritidspædagogiske arbejde vil være meningsfuldt og relevant for børn og unge generelt, både lokalt og på tværs af området.

Der er således tale om udviklingen af både de fysiske rum indenfor, ude-rummet og ikke mindst en pædagogik, som fundament for, at de unge kan opleve børne- og ungemiljøerne som ideelle rammer for at eksperimentere, udforske og bevæge sig i. I udviklingen af eksperimenterende børne- og ungemiljøer skal der desuden være fokus på de pædagogisk ledede legepladser, som dynamiske fristeder, hvor alle brugerne oplever ansvar for, hvad der kan og skal ske, og bruger ansvaret til noget.

En måde at inspirere os selv til denne eksperimenterende tilgang på, kunne være ved at afdække, om grundelementer i den såkaldte 'skrammologi' kan trækkes frem fra fortiden og ind i den moderne fritidspædagogiske verden, for på den måde at blive en inspirerende ressource. Skrammologi tager historisk set udgangspunkt i det konkrete fysiske miljø, som man befinder sig i, samt ressourcerne i dette fysiske miljø. Ressourcer forstås traditionelt i skrammologien som fysiske ting, der kan bruges til at bygge, konstruere, skabe eller 'skramle' med, netop med henblik på at eksperimentere og udforske, hvad der er muligt. Vi har en tese om, at vi kan udvide en moderne reflekteret skrammologi til ikke kun at tage afsæt i skrammel i det umiddelbare fysiske miljø, men koble det med de grundlæggende principper i 'designtænkning', og ikke mindst også med genbrug, genbyg og reuse. Centralt i dette står selvfølgelig det fritidspædagogiske arbejde med børne- og ungedeltagelse.

For at understøtte dette, men også den generelle udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer, skal vi nogle steder udvikle kvalificerede værksteder, scener, grej og remedier i en skala, der ikke vil kunne lade sig gøre alle steder. Andre steder skal vores børne- og ungemiljøer danne ramme om, at uddannelsessteder, kulturinstitutioner, civilsamfundsaktører, fagfolk, studerende mv. kan benytte sig af faciliteterne. En udvikling der kontinuerligt er i samspil med, og har afsæt i børnene og de unges behov.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Medlemstal kan trækkes både på lokalt og områdedækkende niveau, og kan fortælle os noget om, hvor attraktive vi er for børnene og de unge.
- Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om børnene og de unges fravalg af UngiAarhus.
- Understøttende litteratur som data; Aarhus Kommunes indeklimastrategi fra 2019 samt bogen 'Attraktive fritidsmiljøer'.

”

Det er godt, at vi har sat dette udviklingsområde på dagsordenen, fordi vores børne- og ungemiljøer mange steder trænger til et eftersyn. Mange af miljøerne er 'lag på lag-agtige' og bærer også præg af, at børnene og de unge måske ikke har været så meget med inde over.'

– Fritidscenterleder i ØST

”

Det er især en udfordring at indrette de 'brede' fællesrum, hvor man er 'inde at vende' og som skal bruges til alt muligt. Det lykkes bedre de steder, hvor vi indretter rummene til et bestemt formål eller aktivitet – fx MakerSpace på højskolen i Gellerup.'

– FU-ledelsen i ØST

”

Vi har ikke 'råd' til at fremstå kedelige og grå – vi skal udtrykke UngiAarhus ØSTs DNA gennem vores børne- og ungemiljøer. Tænk hvis alle vores rum var sådan nogle, der indbød til bare at gå i gang med noget.'

– Ungdomsskolekoordinator i ØST

”

Man kan godt gå i klub indenfor de samme fire vægge i flere år, men forhåbentlig skifter miljøet udseende og indhold i de år.'

– Afdelingsleder i ØST

”

Vi skal simpelthen i gang med at gøre noget – og gøre noget andet end det, vi hidtil har gjort.'

– FU-ledelsen i ØST

”

Reel inddragelse af de unge kommer ikke nødvendigvis af sig selv. Inddragelsen kan derfor med fordel tænkes ud i alle aspekter af etablering af børne- og ungemiljøer. Flere steder har vi sammen med skolerne gjort os gode erfaringer med at inddrage de unge også i byggemøder og i selve den praktiske udførelse af arbejdet med at etablere børne- og ungemiljøerne. Det har givet de unge erfaringer med og kompetencer indenfor forskellige erhvervsuddannelser, og har været medvirkende til at give et særligt ejerskab til ungemiljøet. Et ejerskab der kan fastholdes for nye brugere, hvis man samtidig sørger for aldrig at se på ungemiljøerne, som noget, der er færdigt, men noget der til stadighed udvikles, arbejdes og inddrages på.

– Ungdomsskolen VEST/ØST

”

Vores materialer må ikke altid være låst inde – det må gerne rode lidt og indgyde inspiration.'

– Fritidscenterleder i ØST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af eksperimenterende børne- og ungemiljøer'. Derudover er oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den reflektive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews. Hensigten er, at eksemplerne og forslagene kan tjene til inspiration og vidensdeling.

Hvad gør vi allerede?

- Klub2teket er indrettet i et givtigt og inspirerende samarbejde med Designskolen i Kolding.
- I A45 har de unge været med til at indrette et rum helt fra starten.
- Klub Strand har der kørt et konkret inddragelsesprojekt ift. indretning af ungdomsklubbens lokaler, idet det er væsentligt for de unge, at ungemiljøet adskiller sig fra skolens 'klassiske indretning'.
- Mange steder anvendes uderummet som en naturlig del af børne- og ungemiljøerne, der understøtter eller muliggør de forskellige pædagogiske indsatser.

Hvad kan der eksperimenteres med?

- Indretning af flere 'stillerum' til anvendelse ved den daglige overgang fra skole til klub
- Vi skal blive bedre til at 'spotte' potentialer og udvikle og udnytte de lokaler, vi har til rådighed
- At skabe tydeligere sammenhæng mellem ude- og indemiljøerne
- Vi skal blive bedre til 'deltagelsesdisciplinen', idet det opleves, at de unge ofte bliver 'blanke', når vi spørger dem om, hvad de kunne tænke sig

- At tage det, vi allerede har, i brug på en ny og anderledes måde
- Ansættelse af en projektmedarbejder med håndværksmæssig og pædagogisk tæft, der kan gå på tværs af hele området og være med til at igangsætte konkrete projekter med henblik på at understøtte arbejdet med at udvikle eksperimenterende børne- og ungemiljøer
- At trække klassiske inaktiviteter ud i udemiljøerne
- Pimp-din-klub-kompetenceudviklingskursus i regi af Kursusudvalget
- Indsamling af data på 'hvad der virker' i de fysiske rammer ift., hvad der oprindeligt er tiltænkt med rummet/miljøet
- En mobil områdevogn man kan låne/tage med rundt til forskellige arrangementer med fleksibelt indhold
- Gå på opdagelse i 'skrammologi-begrebet' og koblingen med de grundlæggende principper i designtænkning og de processer, der understøtter dette arbejde.

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af børne- og ungemiljøerne gennem tættere samspil mellem ungdomsskole og fritidscentre

På de pædagogisk ledede legepladser eller i ungdomsklubberne er der i en række fritidscentre etableret et konkret og fysisk samarbejde med ungdomsskolen med henblik på at skabe attraktive rammer for både fritidspædagogiske aktiviteter og ungdomsskolehold. Denne konkrete og systematiske kobling mellem fritidscentrene og ungdomsskolen kan skabe stærke og udviklende fællesskaber for lokalområdets unge, men også unge fra hele byen, der mødes på tværs.

Det tætte samarbejde åbner for et mulighedsrum, hvor man lokalt i klubben eller på legepladsen bliver i stand til både at gribe børn og unges ønsker og interesser, og i samarbejde med ungdomsskolen, iværksætte dette på måder og i et omfang, som er særligt effektivt, kompetent og smidigt. Synergien i det stærke og tætte samarbejde mellem fritidscentret og ungdomsskolen er på den måde et stærkt værktøj til at skabe og understøtte interessefællesskaber lokalt, men med et bydækkende perspektiv.

Samtidig har vi erfaring med, at et endnu stærkere samarbejde, samspil og sammenhæng mellem fritidscentrene og ungdomsskolen, kan være med til at kvalificere vores fælles indsatser for ikke-uddannelsesparate unge samt bidrage til, at endnu flere unge bruger både ungdomsklubberne og ungemiljøerne. Kombinationen af det didaktiske og fagspecifikke arbejde med noget, der interesserer de unge, i et fritidspædagogisk miljø og evt. med pædagogisk deltagelse, kan være med til at skabe faglig og trivselsorienteret udvikling.

Yderligere kan samarbejdet mellem den fritids- og ungdomspædagogiske faglighed og fritidsundervisningens didaktik, skabe en endnu bredere pallette af aktiviteter, indsatser og forløb i regi af nogle attraktive ungemiljøer, og med afsæt i hvad børn og unge selv finder interessant og relevant. Dette kan blandt andet være med til at skabe nye former for interessebaserede deltagelsesbaner for unge i UngiAarhus.

Det er vores ønske at blive endnu bedre til at kunne tilbyde børn og unge en mulighed for at fastholde og udvikle et engagement, en 'aktivisme', en handlekraft, ved at skabe steder, der giver muligheder for at eksperimentere, et sted med plads til at fejle samt mulighed for at 'komme igen', og ikke mindst en ramme for at omsætte viden til handling ind i et fællesskab for børnene og de unge. Dette fokus og ønske kræver et tæt samspil mellem fritidscentrene og ungdomsskolen, hvorfor vi med dette udviklingsområde vil undersøge, hvordan vi kan styrke og kvalificere dette samarbejde bedst muligt.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Medlemstal kan trækkes både på lokalt og områdedækkende niveau, og kan fortælle os noget om, hvor attraktive vi er for børnene og de unge.
- Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om børnene og de unges fravalg af UngiAarhus.
- Understøttende litteratur som data; Aarhus Kommunes indeklimastrategi fra 2019 samt bogen 'Attraktive fritidsmiljøer'.

”

At lave et attraktivt ungemiljø er en ekstremt svær og foranderlig kabale at få til at gå op – det kræver unge, som gerne vil hinanden, det kræver voksne, som unge har lyst til at være omkring, det kræver gode rammer og det kræver et indhold, som giver mening for unge at bruge sin tid på. Den kabale har vi brug for at blive bedre til, så vi kan nå flere af de ældste i vores målgruppe.’

– Ungdomsskolen ØST/VEST

”

Hver gang vi hører ’dem’ (USK) og ’os’ (klubberne), skal vi tale om det og finde ud af, hvorfor der ligger en opfattelse af det som distinktion. Det handler om at få alle medarbejdere til at forstå, at vi alle er en del af UngiAarhus.’

– Afdelingsleder i ØST

”

Vi lykkes ikke, hvis fritidscenterlederen ikke går forrest – det er ikke bare klubmedarbejderes klub – det er vores alles klub. Et tegn på, at vi lykkes er, når man som fritidscenterleder går igennem klubben og ikke aner, om der er tale om en klub- eller ungdomsskoleaktivitet.’

– Fritidscenterleder i ØST

”

Vi lykkes ikke helt så godt, som jeg kunne tænke mig. Jeg mangler adgang til data – og når jeg går til IUP-samtaler er der elever, jeg ikke ved, hvem er.’

– Afdelingsleder i ØST

”

Ungdomsskolen er det mest fleksible ’redskab’ vi har, og det skal vi værne om.’

– FU-ledelsen i ØST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af børne- og ungemiljøerne gennem tættere samspil mellem ungdomsskole og fritidscentre'. Derudover er oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews. Hensigten er, at eksemplerne og forslagene kan tjene til inspiration og videndeling.

Hvad gør vi allerede?

- Bl.a. i Hasle/Bispehaven inviteres de ungdomsskoleansatte til fællesspisninger i regi af klubben, som et led i at skabe sammenhæng både mellem medarbejderne fra klub og ungdomsskole, og mellem medarbejderne og de unge.
- Ungdomsskolekoordinatorerne kommer på besøg i klubberne og fortæller om ungdomsskolen
- Vi har ansatte, der både har timer i klubben og i ungdomsskolen, hvilket er medvirkende til at skabe en synergi på tværs af ungdomsskolen og klubberne

Hvad kan der eksperimenteres med?

- At klubberne i samarbejde med ungdomsskolekoordinatoren laver halvårslige handlingsplaner for de unge i et fritidscenter med afsæt i, hvilke behov der øjnes på daværende tidspunkt hos de unge.
- Vi skal have fokus på 6. klasserne, idet de er potentielle kommende ungdomsskoleelever og/eller ungdomsklubmedlemmer.
- At se nærmere på nye ansættelser – kan vi i højere grad blive bedre til at sammensætte stillinger, hvor den enkelte har timer i både klub og ungdomsskole?
- Flere åbningsaftener med ungdomsskoleansatte i de eksisterende ungemiljøer, som et supplement til ungdomsklubaftener.
- Anderledes form for profilering af UngiAarhus til de unge?
- At invitere pædagogerne mere ind i ungdomsskolen.
- At skabe mulighed for at 'smage' på ungdomsskolen allerede i 6. klasse fx ved 'åbent hus-arrangementer', hvor klubpædagogerne kan tage 6. klasserne med på inspirationstur til ungdomsskolehold.
- Fokus på IUP-indsatser i samspillet mellem klubberne og ungdomsskolen.

WHEN YOU **TALK**, YOU ARE ONLY REPEATING
WHAT YOU ALREADY KNOW. **BUT** IF YOU **LISTEN** YOU
MAY **LEARN** SOMETHING **NEW**

**I NEVER LOSE.
EITHER WIN
OR LEARN.**

**I AM NOT A PRODUCT OF
MY CIRCUMSTANCES.
I AM A PRODUCT OF
MY DECISIONS**

TEMA 3

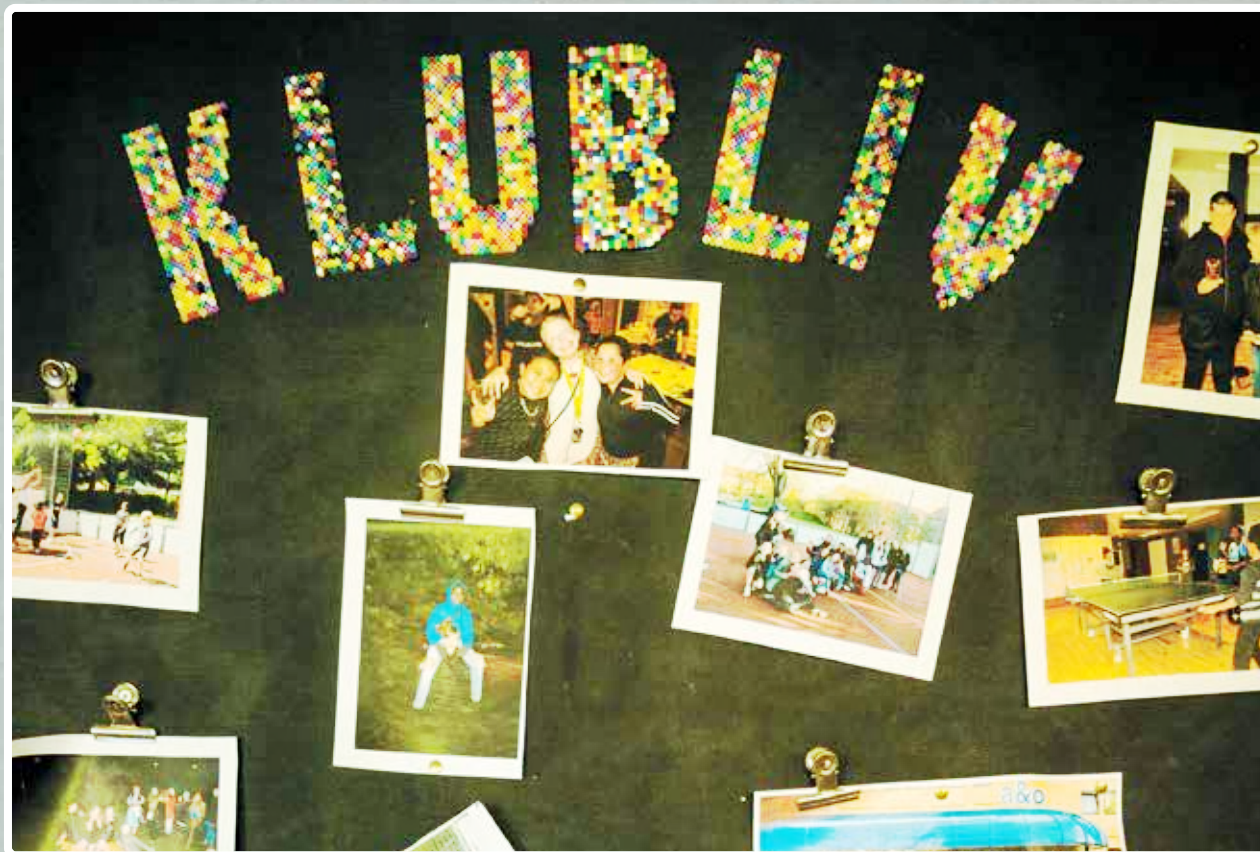
Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Behovet for at udvikle og inspirere det fritidspædagogiske arbejde i UngiAarhus med faglige og metodiske perspektiver fra andre fagområder, er en kontinuerlig bestræbelse. Målet med dette er hele tiden at udvide og udvikle den fritidspædagogiske faglighed og praksis til at kunne spotte og håndtere og arbejde med de krav og udfordringer, som børn og unge har brug for hjælp til at håndtere og blive mødt i.

Det gælder ikke mindst i forhold til faglig og metodisk inspiration fra det 'specialpædagogiske felt'. Der er i nyere tid sket en stor udvikling indenfor for dele af forskningen omkring udsathed, sårbarhed, mental sundhed og specialpædagogiske måder at arbejde med børn og unge på, som er afgørende, at vores faglige praksis bygger på og omsætter til konkrete fritidspædagogiske handlinger.

Eksempelvis peger dele af den seneste forskning omkring 'ny udsathed' og 'mental sundhed' på, at de grundlæggende og samlede vilkår for det at 'blive til sig selv' som barn og ung, i denne del af verden har ændret sig markant. Det resulterer blandt andet i nye former for specialpædagogiske problemstillinger, mistrivsel og dermed nye former for udsatte positioner. Dette skal vi i det fritidspædagogiske felt være i stand til at arbejde fagligt med på samtidens præmisser.

Men dette er blot et eksempel på, at forskydninger og forandringer i livs- og opvækstvilkår på både mikro-, meso- og makroniveau stiller nye og anderledes krav til fritidspædagogisk praksis og fritidsundervisningen. Derfor sætter vi med dette tema fokus på, hvordan vi i det fritidspædagogiske felt omsætter eks. den forskningsbaserede viden til understøttende og udviklende pædagogisk arbejde, for derved at kunne levere de mest relevante, effekt- og værdifulde ydelser i arbejdet med og for børnene og de unge.

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af det fritidspædagogiske arbejde med fokus på styrkelsen af børn og unges mentale sundhed

Den demografiske og teknologiske udvikling vil de kommende år forstærke behovet for, at børn og unge rustes bedst muligt til livet, for at kunne blive bidragende og velfungerende borgere. Derfor er det bekymrende, at denne gruppe synes udfordrede på deres mentale sundhed. Mere end 15 % får en psykiatrisk diagnose inden de fylder 18 år, og der er stigninger i symptomer som ensomhed, stress, negative følelser og for lidt søvn.

Vidensråd for Forebyggelse understreger i en nylig rapport om børns og unges mentale sundhed, at det er helt centralt at udvikle mentalt sundhedsfremmende indsatser i de arenaer og fællesskaber, som børn og unge indgår i, i deres dagligdag. Ungdomsskolen samt fritids- og ungdomsklubber er oplagte – og ofte oversete – arenaer til at arbejde med at fremme mental sundhed hos unge. Her kan vi arbejde med at klæde de unge på til at håndtere udfordringer i ungdomslivet, og bidrage positivt som borgere til fællesskabet, samt til at indgå i demokratiske processer og løse fremtidige samfundsudfordringer.

Med afsæt i dette er der tilsyneladende og umiddelbart en tæt sammenhæng mellem præmisserne for udviklingen af 'ny udsathed' og de tendentielle udfordringer omkring børn og unges mentale sundhed. For at kunne arbejde mere konkret med 'mental sundhed' i en fritidspædagogisk praksis og i fritidsundervisningen, har vi dog brug for mere konkret at forstå, hvad mental sundhed drejer sig om. Derfor tager vi med dette udviklingsområde afsæt i WHO's og Sundhedsstyrelsens definition af 'mental sundhed':

” Mental sundhed er en tilstand af trivsel, hvor det enkelte menneske kan udfolde sine evner, håndtere dagligdags udfordringer og stress, og indgå i fællesskaber med andre mennesker. Mental sundhed er altså ikke kun fraværet af psykisk sygdom, men består også af psykologiske ressourcer og evner, som er nødvendige for at kunne udvikle sig og klare de udfordringer, der dukker op i alle menneskers liv.”

Derfor vil vi i UngiAarhus ØST med valget af dette udviklingsområde sætte fokus på børnene og de unges mentale sundhed, hvilket fordrer, at vi opnår mere viden og indsamler redskaber og metoder, der matcher de unges behov. Dette skal omsættes i fritidspædagogiske handlinger og aktiviteter, der kan understøtte den positive udvikling af børn og unges mentale sundhed, idet behovet synes indiskutabelt.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om, hvordan børnene og de unges sundhed og trivsel ser ud.
- Forskningsbaseret viden; Vidensråd for Forebyggelse understreger i en rapport fra 2020 om børns og unges mentale sundhed, at det er helt centralt at udvikle mentalt sundhedsfremmende indsatser i de arenaer og fællesskaber, som børn og unge indgår i, i deres dagligdag.

”

Vi har en gruppe piger, der er meget ambitiøse og er født med de 'rigtige' parametre, men som har det ret skidt. De hårdest ramte kan være selvskadende. Vi kan ikke altid gennemskue, hvad det drejer sig om, og kan blive i tvivl om hvordan vi hjælper dem. De piger, der oplever, at de selv skal være helt fejlfri – de har det sorme svært.'

– Fritidscenterleder i ØST

”

Vi kan og skal ikke bestemme f.eks. hvor mange fritidsinteresser de unge går til – de skal selv erfare, hvornår noget bliver for meget, men vi kan og skal være der for dem, når det går galt og støtte dem i det, de gerne vil.'

– Fritidscenterleder i ØST

”

Vores vilkår gør, at vi ikke kan tænke så meget i indsatser for enkelte individer, men vi må kigge på generelle tendenser hos børn og unge og arbejde med det for øje, når vi iværksætter indsatser for større grupper.'

– Fritidscenterleder i ØST

”

Når en gruppe unge mødes i regi af ungdomsskolen på tværs af hele byen med udgangspunkt i en fælles interesse, opstår der ofte nye venskaber og fællesskaber. Men hvordan bliver vi bedre til at hjælpe de unge, der har svært ved at tage det første skridt? '

– Ungdomsskolen ØST/VEST

”

Når vi arbejder med mental sundhed, handler det om, at vi kigger hele vejen rundt om barnet, og sætter de bedste rammer for et trygt og udviklende miljø. Samtidig skal vi give de unge redskaberne til at kunne navigere og handle konstruktivt i deres omverden. Børnene og de unge skal både rumme og kunne rummes – og dét er vores vigtigste opgave at bidrage til...'

– FU-ledelsen i ØST

”

Vi kan blive bedre til at italesætte arbejdet med mental sundhed. Der er helt klart et behov. Vi er mere reaktive end proaktive på det område.'

– Pædagog i ØST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve? – eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af det fritidspædagogiske arbejde med fokus på styrkelsen af børn og unges mentale sundhed'. Derudover er oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den reflektive dialog, som fandt sted til medarbejdersamlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews. Hensigten er, at eksemplerne og forslagene kan tjene til inspiration og videndeling.

Hvad gør vi allerede?

- Ungdomsskolen udbyder holdet 'SAGA', som varetages af en ungecoach, og her arbejdes der konkret med mental sundhed f.eks. via oplæg og samtaler med de unge.
- I Midtbyklubben har de prøvet kræfter med et pigehold med særligt fokus på mental sundhed bl.a. via rollespil og samtaler.
- A45 laver de i samarbejde med Skovvangskolen forløbet 'Turbo', hvor der bl.a. undervises i fixed og growth mindset og arbejdes med de unges sociale og personlige kompetencer.
- I Bispehaven har personalet været på kursus omhandlende angst og stress, hvilket har bevirket, at personalet føler sig bedre rustet til at tale med børnene og de unge om det, der er svært på en ikke-terapeutisk måde.
- I Midtbyklubben har der været etableret et samarbejde med Designskolen i Kolding og institut for folkesundhed på Aarhus Universitet med henblik på at udvikle 'safe spaces' for børnene og de unge. Desuden er der i Midtbyklubben blevet samarbejdet med MOVE, hvor fritidsklubben har været involveret i et forløb på 5. årgang.
- På Peter Fabersvej er fritidsjobindsatsen en væsentlig del af arbejdet med mental sundhed.
- Mange steder køres der skærmfri tider for at give de unge en pause fra onlinelivet og for at vise dem alternativer til det digitaliserede liv.
- På Peter Fabersvej arbejder de med rollemodeller i en fast struktur. Det er rollemodellernes opgave at tænke i fællesskaber, og at få de andre børn og unge involveret i konkrete aktiviteter i klubben.
- Bispehaven arbejdes der med mental sundhed blandt personalet. Der

er afsat tid ugentligt til at 'ventilere' og til at reflektere sammen over den fælles praksis, hvor formålet også er at lære af hinandens succeser og fejl.

- I Klub2teket har der været kørt et forløb for en gruppe særdeles udfordrede piger, hvor der bl.a. blev arbejdet med yoga, mindfulness og gruppesamtaler med konkret fokus på pigernes mentale sundhed.
- På Bodøgården arbejdes der med OCN-beviser til 'NEST-børnene'
- I klubben på Peter Fabersvej arbejdes der med at forebygge ensomhed ved at tilbyde et fællesskab til dem, der ikke naturligt indtræder i et i deres fritid – herunder med et særligt fokus på pigerne
- "Ung til Ung" på Musvågevej. Dette et projekt for primært ungdoms-klubdreng om søndagen. Her er det tidligere klubmedlemmer (rollemodeller), der sammen med unge drenge i små grupper taler om udfordringer og dilemmaer i de unges liv. Der er også tilknyttet en medarbejder fra Gadeplan.

Hvad kan der eksperimenteres med?

- Et ungdomsskolehold målrettet specialklasseelever
- At arbejde mere databaseret på området
- I højere grad at lave forløb/indsatser klubberne/ungdomsskolen imellem med fokus på at styrke børnene og de unges mentale sundhed
- En højere grad af viden om de oftest forekommende psykiatriske diagnoser blandt vores målgruppe, som direkte påvirker den mentale sundhed
- Større (forsknings- og databaseret) viden om, hvad der højner den mentale sundhed hos vores målgruppe

Distrikts- udviklings- område

Udvikling af arbejdet med 'ny og klassisk' udsathed

Med afsæt i temaet 'specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv' er målet med dette udviklingsområde at tilegne os ny viden fra det specialpædagogiske felt, og forskningsbaseret viden generelt, for derved at bringe denne nye viden i spil i det fritidspædagogiske arbejde med sårbare og udsatte børn og unge. Det skal vi gøre for at kunne imødekomme børn og unges individuelle behov bedst muligt via en kvalificeret fritidspædagogisk indsats, der skaber størst mulig effekt og værdi for den enkelte.

I nyere forskning omkring udsathed, beskrives hvad der kaldes '*ny udsathed*'. Denne form for udsathed lægger sig til den '*klassiske udsathed*', der delvist udgør afsættet for forebyggelsesstrategien, som er vedtaget som afsæt for alt arbejde med børn og unge i Aarhus kommune.

'Ny udsathed' dækker over, at samfundsudviklingen bevirker nye former for sårbarhed, mistrivsel og udsathed, idet væsentlige dele af den verden, som børn og unge 'bliver sig selv i', byder på nye muligheder, krav og udfordringer. Forskningen peger på, at ny udsathed adskiller sig fra klassisk udsathed ved at fungere som en 'demokratisering af udsathed'. Det betyder, at gruppen af børn og unge, der kæmper med udsathed, er meget mere sammensat end tidligere og kommer fra alle samfundslag. Ny udsathed er således også betegnelsen på den kraftige stigning i psykisk mistrivsel blandt børn og unge.

Den nye udsathed sammenholdt med den mere klassiske udsathed kan dermed skabe en øget sårbarhed, som betyder, at børn og unge blandt andet kan miste engagementet og drivkraften til at indgå i udviklende, skabende og dannende fællesskaber.

Dette nye og udvidede perspektiv på udsathed og sårbarhed vil vi, i samarbejde med alle relevante aktører, arbejde med at koble sammen med det forebyggelsesstrategiske perspektiv, for derved at omsætte det i den fritidspædagogiske praksis samt i fritidsundervisningen. Det skal fremadrettet være et væsentligt opmærksomhedspunkt og et vidensmæssigt afsæt for arbejdet med børnene og de unge i UngiAarhus ØST.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – uddrag fra den 'refleksive dialog'

Følgende beskriver, hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus ØST, og tager desuden afsæt i konkret data (se nedenfor), der underbygger vigtigheden af, at vi sætter fokus på dette område. Citaterne stammer fra medarbejdersamlingen 'Bazaren' samt de efterfølgende uddybende interviews.

Data der underbygger væsentligheden af at arbejde med dette udviklingsområde

- Lokal data; Vi kan både lokalt og på områdeniveau lave et udtræk af, hvor mange støtteressourcer vi får tildelt.
- Lokal data; Sundhedsmålingen, Aarhus Kommune, anno 2020-21 kan fortælle os noget om, hvordan børnene og de unges sundhed og trivsel ser ud.
- Forskningsbaseret viden; CeFus bog 'Ny udsathed i ungdomslivet' præsenterer 11 forskeres bud på, hvordan vi kan forstå udsathed blandt unge og tager afsæt i Center for Ungdomsforskningsprojektet 'Ny udsathed'.

” Vi ser især indenfor pigegrupperinger en voldsom udvikling i negativ retning – og det går lynende stærkt og er ret voldsomt. Det starter ofte på nettet.’

– Fritidscenterleder i ØST

” Det er ikke kun det, der foregår når de unge er fysisk samlet – de unge er konstant på online, og vi oplever, at de er på overarbejde, og at der foregår så meget ’usynligt’ på nettet, som et svært at få hånd om.’

– Afdelingsleder i ØST

” Det jeg ser som en stor forskel mellem ny og klassisk udsathed er, at man med den nye udsathed ikke nødvendigvis kan ’sættes i boks’, at den er mere dynamisk, og at man kan gå ’ind og ud af den’ hele livet. Vi skal hele tiden være opmærksomme på ikke at ’lægge børnene i en bestemt kasse’, som de ikke kan komme ud af. Selvom man er udsat, kan man godt noget af det, alle andre kan.’

– Fritidscenterleder i ØST

” Vi ved slet ikke nok om ny udsathed – vi har brug for at vide mere om, hvad det er og indebærer for at kunne arbejde med konkrete indsatser på et oplyst grundlag.’

– Afdelingsleder i ØST

” Vi har rigtig mange gode tilbud til de forskellige målgrupper, og hvis vi ikke allerede har det på hylderne, kan vi lave det. Udfordringen er få udsatte unge til at benytte sig af de tilbud, de kan profitere af...’

– Ungdomsskolen i VEST/ØST

” ’Vi er ikke rutinerede i at spotte ’ny udsathed’ og vi mangler viden om de faktorer, der øger udsathed hos ellers ’almindelige’ børn.’

– Pædagog i ØST

” Vi arbejder meget gruppebaseret i vores tilbud, og skal virkelig være skarpe for at finde den rette balance for også at få øje på den enkeltes behov. Hvis vi kan være en afgørende faktor i en ungs liv, så skal vi være det, og det kræver at vi er dygtige til at spotte og følge op, når behovet opstår.’

– FU-ledelsen i ØST

Hvad gør vi allerede? Hvad kan vi afprøve?

– eksempler og forslag til inspiration

Nedenstående er et uddrag af konkrete eksempler fra den fritidspædagogiske praksis i UngiAarhus VEST, der beskriver, hvad der allerede arbejdes med under udviklingsområdet 'Udvikling af arbejdet med 'ny og klassisk' udsathed'. Derudover er oplistet en række endnu uafprøvede forslag til måder og nye veje at arbejde med nærværende udviklingsområde på, der kan eksperimenteres med i den fritidspædagogiske praksis. Eksempler såvel som forslag stammer fra den refleksive dialog, som fandt sted til medarbejder-samlingen 'Bazaren' og til de efterfølgende interviews. Hensigten er, at eksemplerne og forslagene kan tjene til inspiration og videndeling.

Hvad gør vi allerede?

- I Klub2teket har de haft 'Menneskebiblioteket' på besøg, som er forskellige mennesker, der kommer og fortæller om deres liv som udsat – f.eks. en prostitueret, misbruger eller kriminel. Det giver børnene og de unge en indsigt i særdeles udsatte og sårbare skæbner.
- Flere steder arbejdes der med OCN-forløb i robusthed.
- I Bispehaven er der arbejdet rigtig meget med forskellige konkrete indsatser i forbindelse med sårbare og udsatte børn og unge – bl.a. har der i regi af udsatte unge-puljen været istandsat et pigeprojekt for sårbare og udsatte piger. Der er ligeledes blevet arbejdet med low arousal-tilgangen.
- I Klub2teket er der blevet arbejdet med, hvordan forebyggelsesstrategien konkret anvendes i den daglige fritidspædagogiske praksis.
- I A45 arbejdes der meget med inklusion af specialbørn i det almene klubtilbud – her gøres der bl.a. brug af forskellige specialpædagogiske redskaber såsom piktogrammer, tidsstyring, mentaliseringsamtaler, særlig indretning af de fysiske rammer og stilladsering og rammesætning.
- I Herredsvang og Frydenlund arbejdes der med rollemodelsindsatser i tæt samarbejde med den lokale boligsociale indsats. Lokale rollemodeller arbejder med lokale unge omkring relevante aktiviteter og individuelle frivillige mentor/mentee-lignende forløb.
- På Peter Fabersvej arbejdes der med fritidsjob bl.a. med de sårbare og udsatte som målgruppe. Hensigten er blandt meget andet at give børnene og de unge følelsen af at være vigtige for fællesskabet, og at føle sig anerkendte samt på sigt at ruste dem til voksenlivet.
- I Bispehaven har de stor erfaring med at skrive støtteressource-indstillinger.
- I Midtbyklubben er der i forbindelse med corona lavet et mentaliseringsforløb (på opfordring fra nogle forældre), hvor der blev gjort erfaringer med at blive opmærksom på ny udsathed.

- På tværs af området har vi netværket for specialarbejdet, som er et vidensdelingsforum, hvor det er muligt at få ny viden samt sparre med sine kolleger.
- Vi har Udsatte Unge-puljen, som er en områdebaseret pulje, hvor der kan søges ressourcer til nye, eksperimenterende og afprøvende tiltag og indsatser for sårbare og udsatte unge.

Hvad kan der eksperimenteres med?

- At arbejde mere afsøgende på de afdelinger i kommunen, som vi kan gøre brug af og samarbejde med i forbindelse med arbejdet med dette udviklingsområde.
- Øget fokus på hvordan vi fysisk indretter os, således de fysiske rammer kan imødekomme de mange forskellige behov, der er blandt børnene og de unge – f.eks. rum til ro.
- Specialiseret videndeling med fokus på enkelte målgrupper på tværs af ØST og VEST.
- En faglig grejbank og et tydeligt overblik over, hvor vi i vores organisation kan hente ekspertise og hjælp til at arbejde med målgruppen.
- Afsøge metoder til at kunne arbejde og tale med forældre af udenlandsk herkomst om svære problematikker i forbindelse med deres børn – eks. et kursus i kulturforståelse og ungdomspædagogik.
- At vi laver mere 'klub på gaden' og bedriver fritidspædagogik, hvor de unge er.
- Et mere kvalificeret og fagligt koordineret overblik over, hvilke IUP-indsatser vi hver især udbyder, som kan være synlige for vores samarbejdspartnere, men også internt i vores område.

Fane 07

07

**Lokale
udviklingsområder**

Lokale udviklingsområder i UngiAarhus ØST

.....

I dette afsnit findes de lokale udviklingsområder, der alle relaterer sig til ét af de tre overordnede temaer.

Hvert lokale udviklingsområde er opbygget efter følgende struktur;

- **Hvordan udviklingsområdets problematik viser sig i vores fritidspædagogiske praksis**
- **Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve lokalt?**

Ungdomsskolen i ØST og VEST

Ung-til-ung

Systematik omkring ungdomsskolens grundpakke

Fritidscenter Hasle-Ellekær

Bispehaven:

Rollemodeller i Bispehaven

Klubzuket:

Hvordan sikrer vi høj fritidspædagogisk kvalitet for det enkelte medlem i det store fællesskab?

Fritidscenter Risskov – Strand

Stærkere ungdomskultur i samspillet mellem ungdomsklubberne og ungdomsskolen

Fritidscenter Skovvang-Katrinebjerg

Ungdomsklub og ungemiljø

Fritidscenter Møllevang-Frydenlund-Samsøgade

Udvikling af overgangen mellem fritidsklub og ungdomsklub

Ungdomsskolen i ØST og VEST

Ung-til-ung

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det overordnede tema børne- og ungedeltagelse

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i ungdomsskolens praksis? – en sammenfatning af den reflektive dialog som har fundet sted på et teammøde i ungdomsskolen.

Ungdomsskolens praksis bygger på nogle fleksible vilkår. Det er gratis at gå i ungdomsskole, vi er som institution ikke underlagt forudbestemte og udspecificerede læringsmål og ungdomsskolens ansatte er primært timelønsansatte til specifikke opgaver. Som et fritids- og fritidsundervisningsmæssigt tilbud, der har så fleksible vilkår, tror vi, at vi kan noget andet og mere, end det vi allerede gør - og måske særligt hvad angår at skabe deltagelsesbaner for de unge og dermed inddrage dem konkret i vores udformning af tilbuddet. Derfor er vi særligt optagede af at udvikle os på netop dette område.

Vi arbejder allerede inddragende med de unge i forhold til vores tilbud. Vi tager på klasserunder i august og januar, hvor de unge byder ind med ønsker til hold, aktiviteter ture m.m. Derudover er vi på forskellig vis ude hos de unge på ugentlig basis, hvor vi er i dialog med dem i forhold til deres ønsker og behov. Vi opretter en del ungegenererede ungdomsskolehold (hold hvor de unge selv har samlet sig om noget indhold, hvorefter en af os har sat det i værk). Man kunne kalde denne tilgang for voksen-til-ung. Det afspejler sig i en meget forskelligartet praksis, hvor det kan virke helt tilfældigt, hvorfor de unge skyder afsted med initiativer i nogle klasser, og slet ikke byder ind i andre. Vi bliver nysgerrige på, hvorfor det forholder sig således.

Vi har nogle skoledistrikter, hvor ungdomsskolens og ungdomsklubbens tilbud ikke rammer så mange unge som i andre distrikter, og derfor vil vi gerne afsøge, hvilke former ungdomsskolen skal tage for at ramme endnu flere unge.

Ungdomsskolen er for de unge, og vi mener derfor, at det er af højeste nødvendighed, at de unge selv er med til at komme med deres blik på og opfattelse af, hvad og hvordan ungdomsskolen skal være – med fokus på at omsætte de unges opfattelser, ønsker og behov til konkrete handlinger netop til gavn for de unge selv.

Vi bliver nysgerrige på, hvordan vi på bedst mulige måde (både organisatorisk, strukturelt og pædagogisk) kan understøtte de unge i at deltage i udformningen af ungdomsskolens indhold og virke.

- Hvordan vil ungdomsskolen f.eks. se ud, hvis det er unge, der opfandt den?
- Hvad vil de forskellige tilbud mon indeholde?
- Hvordan skal kendskabet til ungdomsskolen ifølge de unge helst udledes?
- Og helt centralt; hvordan faciliterer og understøtter vi de unge i at blive en endnu større del af udformningen af vores tilbud?

Dette er blot et udsnit af de spørgsmål, vi med dette udviklingsområde ønsker at undersøge nærmere via konkrete handlinger på flere niveauer. Udviklingsområdet har vi kaldt Ung-til-ung, idet det er en del af vores bud på, hvordan vi i ungdomsskoleregi kan arbejde med den nye FU-vision og eksperimentere med, hvilke former inddragelse kan tage i netop vores regi.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad ungdomsskolen ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi med dette udviklingsområde at sætte fokus på, hvordan vi kan blive endnu bedre til at skabe deltagelsesbaner for de unge med det mål for øje i højere grad at inddrage dem i ungdomsskolens udformning, indhold og udtryk.

Vi drømmer om;

- at alle vores tilbud og ikke mindst de unges muligheder for at skabe deres egne ungdomsskolehold vil nå længere ud og opnå endnu større tilslutning, hvis vi gennem forskellige faciliterede ungeinddragende processer i højere grad gør ungdomsskolen til de unges egen skole.
- at kunne ramme mere præcist med ungdomsskolens form og indhold samt at blive bedre til at udbyde tilbud, som rammer eksisterende tendenser hos de unge.
- at ungdomsskolen kan blive trendsættende fremfor at halse efter allerede satte trends.

Med afsæt i disse drømme ønsker vi konkret at afprøve følgende;

Vi har som en prøvehandling ansat ungeinfluencers på flere af skolerne. Ungeinfluencerne skal først og fremmest være med til at generere og opsøge ideer til fede hold og aktiviteter på egen skole samt at udvikle spændende indhold, som interesserer andre unge og få det til at 'leve' på ungdomsskolens sociale

medier. Denne indsats ønsker vi at arbejde videre med og kvalificere med afsæt i målet med dette udviklingsområde.

Vi arrangerer hvert år i samarbejde med ungdomsklubber og skoler en stor opstartstur, hvor vi har unge med fra flere områder. Under en sådan tur har vi rig mulighed for at være i dialog med de unge omkring deres ønsker. Vi forestiller os, at ungeinfluencerne kommer til at spille en væsentlig rolle omkring planlægningen af, rekrutteringen til og afviklingen af denne tur, hvilket vi vil undersøge nærmere, hvordan kan ske på bedst mulige måde.

Derfor vil vi konkret eksperimentere med følgende prøvehandlinger:

- Vi har foreløbig ansat 11 unge influencers som repræsenterer følgende skoledistrikter i ØST og VEST; Risskov, Skovvang, Katrinebjerg, Laursens Real, Elise Smith, Sødal og Engdal
- Vi har ansat en tovholder, der sammen med os og de unge, koordinerer og afvikler det uddannelsesforløb, som ungeinfluencerne skal gennemgå mhp. at kunne udfylde rollen som ungeinfluencer fremadrettet
- Gennem inddragelse af både den enkelte influencer og hele gruppen designer vi sammen en opgavebeskrivelse både for den enkelte og for hele gruppen. Det bliver en længere afprøvende periode, hvor vi evaluerer og skruer på opgaverne sammen med de unge. Ungeinfluencerne får bl.a. til opgave at være med til at opsnuse og generere gode ideer til ungdomsskolehold og aktiviteter. Det vil blive sat i værk fra maj 2022.
- Under opstarten i august og september afprøver vi nye tiltag under klasserunderne. Det er bl.a. tanken, at både ungeinfluencerne og underviserne skal spille en større rolle her.
- Ungeinfluencerne får til opgave at planlægge, designe, rekruttere og afvikle en fælles opstartstur på tværs af skoledistrikter i september. I samarbejde med ungeinfluencerne laver vi et forårskatalog med nye hold, som tager udgangspunkt i den data, vi og ungeinfluencerne, indsamler i løbet af efteråret.
- I forhold til evaluering af undervisningsforløb, ture, aktiviteter og indsatser udvikler vi et evalueringsredskab som vi sammen med ungeinfluencerne kan bruge for at indhente mere kvalificeret data på de unges personlige, sociale og faglige udbytte af og generelle tilfredshed med undervisningen.

Det bliver således en spændende og udfordrende proces, vi skal igennem – både for os selv og for de unge. Og det er ikke givet, at alle prøvehand- lingerne giver et succesfuldt udbytte. Til gengæld er vi forholdsvis sikre på, at vi i fællesskab vil erhverve os værdifuld viden, erfaring og (stærkere) læring. Vi læner os trygt op ad Thomas Edisons ord:

” Bare fordi noget ikke gør, hvad du har planlagt det at gøre, betyder det ikke, det er nytteløst.”

Ungdomsskolen i ØST og VEST

Systematik omkring ungdomsskolens grundpakke.

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i ungdomsskolens praksis? – en sammenfatning af den refleksive dialog som har fundet sted på et teammøde i ungdomsskolen.

Som ungdomsskolekoordinatorer arbejder vi overvejende individuelt og geografisk spredt ud på mange forskellige matrikler i et relativt stort område. Vi jonglerer alle med mangfoldige former for ungdomsskoleindsatser, der er i gang og på vej, og som alle er et forsøgsvist svar på nogle af de mange forskelligartede behov, ønsker og udfordringer, der er rundt om i område ØST og VEST. Vi er et forholdsvis nyetableret team omkring ungdomsskolen i ØST og VEST, og oplever i den forbindelse et behov for at samstemme os i arbejdet med ungdomsskolens udvikling.

Derfor har vi udviklet et overordnet redskab, som visualiserer en fælles forståelse af det, vi som ungdomsskole i ØST og VEST, er fælles om – eksempelvis ungdomsskolens grundpakke og systematikken omkring denne.

Et sådant redskab skal være med til at skabe et helhedsorienteret, visuelt overblik over en ungdomsskolesæson samtidig med, at det kan anvendes som et redskab til at kommunikere omkring ungdomsskolen både internt og eksternt, og som kan svare på; Hvad er Ungdomsskolen? Hvad kan ungdomsskolen? Hvordan arbejder ungdomsskolen? Hvordan møder de unge ungdomsskolen?

Vi oplever et behov for at blive bedre til at skabe rum til at besøge data og reflektere i fællesskab på de fastlagte møder, hvor ungdomsskolens udvikling er på dagsordenen. Det handler både om de møder vi har internt, de halvårige møder vi har med Den Pædagogiske Udviklingsgruppe, og de kvartalsvise møder, vi har, med ledelsen. Det handler specifikt om, at vi gerne vil blive bedre til at udvælge relevant data, som er målrettet de forskellige tider af sæsonen, og strukturere en god dagsorden omkring denne data for at kunne udvikle og kvalificere ungdomsskolen og dens tilbud for og med de unge på bedst mulige måde. Et andet væsentligt aspekt vi med dette lokale udviklingsområde ønsker at fokusere på, er ungdomsskolen som 'brand' og de unges oplevelse heraf. Hvor ofte og hvordan støder de unge på information om og fra ungdomsskolen? Og hvilken effekt har det? Det handler om alt fra hold-sms'er til sæsonkataloger, klasseoplæg, SoMe, frikvartersrunder samt måden, hvorpå ungdomsskolen bliver omtalt unge imellem eller forældre og ung imellem.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad ungdomsskolen ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling(er) ønsker vi med dette lokale udviklingsområde at afprøve flere forskellige elementer, tiltag og indsatser.

En visualiseret digital og redigerbar model

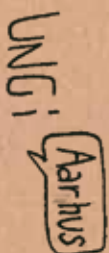
Vi ønsker at tage udgangspunkt i en visuel model, der først og fremmest (som en konkret handling) skal udvikles i en digital og redigerbar version, så den kan være et fleksibelt og dynamisk redskab i takt med vores afprøvninger. Modellen har (som ovenfor beskrevet) flere forskellige sigter, men håbet og målet er, at den overordnet skal være et samlende redskab for os som ungdomsskole, der både giver os selv og vores samarbejdspartnere et overblik over, hvad vi arbejder med, og hvordan og hvornår vi gør det. Der hvor modellen går fra at være 'blot' et sæsonhjul til en decideret systematik, er i samspillet mellem 'Mødefora, Touchpoints og Data'. Her er der ikke sat nogle streger endnu, og det er i dette 'rum', der er behov for og plads til forskellige former for afprøvning. Det kan overordnet inddeles mellem det, der er synligt for de unge, og det der foregår bag scenen. Vi ønsker i den forbindelse at afprøve og være undersøgende på følgende:

Ungdomsskolen Frontstage – Touchpoints for de unge:

Denne indsats handler om at have øje for, hvornår og hvordan de unge 'støder på' ungdomsskolen. Her vil vi bl.a. eksperimentere med følgende:

- Hvad skal ungdomsskolens grundpakke indeholde? Altså en grund-ungdomsskolepakke, som når ud til alle unge, som vi er enige om at søsætte.
Skal der f.eks. være ét eller to sæsonkataloger og dermed fulde klasserunder årligt? Hvordan kickstarter vi vandsæsonen? Igangsætter vi alle gaveværksteder op mod jul osv.?
- Hvordan rammer vi den bedste rytme mellem de unges forskellige møder med ungdomsskolen, så de unge er så bevidste som muligt om ungdomsskolen og tilstrækkeligt informerede uden, at vi bliver betragtet som 'sælger typer'? Det er et vigtigt element, og lige nu ved vi ikke, hvordan vi skal samle data på dette foruden vores egen fornemmelse eller oplevelse af situationen, hvorfor vi ønsker at undersøge muligheden for indsamling af data på dette nærmere.
- Hvordan kan vi blive klogere på, hvorfor der opstår ungegenererede hold nogle steder, men ikke andre? Hvordan sætter vi de bedst mulige rammer og leverer den bedst mulige invitation til at være medbestemmende på ungdomsskolens indhold?

SOM ET SOLSYSTEM MED DE UNGE I CENTRUM

Ungdomsskolen Backstage – Mødefora og Data:

Dette punkt handler om alt det, der foregår 'bagved'. Det handler om alle møder med ungdomsskolen specifikt på dagsordenen – herunder vores kvartalsvise ungdomsskolemøder med ledelsen og om vores halvårige møder med Den Pædagogiske Udviklingsgruppe og også om samarbejdsformen for ungdomsskolekoordinatorerne. Vi ønsker i den forbindelse at afprøve følgende:

- I forbindelse med at finde en god samarbejdsform for os koordinatore, har vi forsøgt os med 14-dages 'maskinrumsmøder'. Vi har forsøgt os med hele arbejdsdage. Og på den måde prøver vi os frem ift. at finde gode kalendermæssige rammer for vores samarbejde. Vi er tillige i gang med at eksperimentere med vores fysiske kontorfaciliteter, eftersom der er et behov for meget tilstedeværelse på to forskellige matrikler. Vi har ikke fundet formen endnu, så denne løbende afprøvning af forskellige rammer for vores interne samarbejde, vil vi fortsætte.
- For at hverdagen og de mange bolde i luften ikke bliver det eneste, der løber af med os, ønsker vi at afprøve at bruge de fastlagte møder omkring ungdomsskolen til at få sikret dataophæng og refleksivitet. Det handler i sin essens om, at vi ønsker at blive endnu bedre til at afstemme, hvilke datasæt på hvilke møder og hvilken tid af sæsonen, der er det bedst mulige match. Disse streger vil vi forsøge at sætte på den visualiserede model. Derudover vil vi også have evaluering af mødets indhold på dagsordenen, så vi kontinuerligt kan justere og dermed forbedre møderne.
- Vi vil gerne gå undersøgende til værks ift., hvordan vi tidligere kan spotte både lokale og overordnede tendenser omkring og hos de unge. Hvor skal vi opsøge viden henne, hvis vi skal være så agile som muligt?

Fritidscenter Hasle-Ellekær

Bispehaven

Rollemodeller i Bispehaven

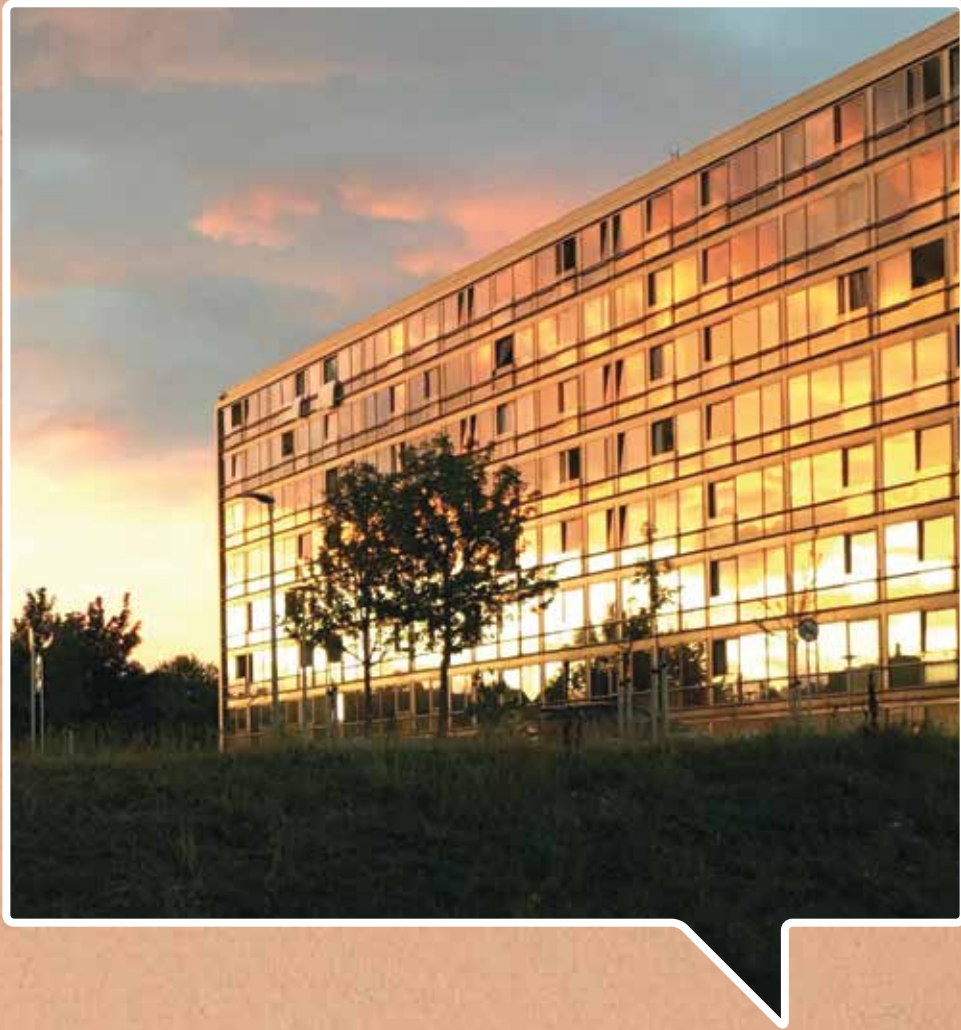
Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det overordnede tema specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – en sammenfatning af den reflektive dialog som har fundet sted på et personalemøde i fritidscentret.

Vores fritids- og ungdomsklub ligger i et område, hvor størstedelen af beboerne er socialt udsatte, hvilket bevirker et øget behov for, at børnene og de unge i området har særligt brug for at have gode forbilleder og rollemodeller, som de kan spejle sig i og lade sig inspirere af til at træffe kvalificerede valg i livet. Desuden har vi svært ved at fastholde de medlemmer, der klarer sig godt i skolen, fritiden og er en del af foreningslivet, som ellers ville kunne fungere som forbilleder og rollemodeller for de udfordrede medlemmer i klubben. Det er vores erfaring, at de yngre medlemmer i klubben ofte kopierer de ældre medlemmers negative adfærd, hvilket kan besværliggøre dét at skabe en positiv kulturforandring i klubben.

Det er således vores ønske, at vi skal være med til at skabe og fastholde gode forbilleder og rollemodeller for de yngste i målgruppen, hvorfor vi med dette lokale udviklingsområde sætter fokus på at implementere rollemodelstanken yderligere i vores fremadrettede arbejde.

Det sidste halve år er vi begyndt at arbejde med at inddrage de ældste unge i arbejdet med de yngste medlemmer. Vi har bl.a. involveret et par af vores mest ressourcestærke ungdomsklubmedlemmer i at arrangere fodboldskole, sommerfestaktiviteter og ugentlige fodboldaktiviteter for fritidsklubbørnene. Det har vi bl.a. gjort i samarbejde med Get2Sport, som har en bred erfaring med at arbejde på denne måde, og hidtil har det vist sig at have en positiv effekt på målgruppens yngste medlemmer, hvorfor vi ønsker at arbejde videre med afsæt i disse erfaringer.

Når vi 'peger på' en ung og gør ham/hende til rollemodel, vil den unge ikke blot inspirere og motivere de yngre medlemmer, men vil antageligt også selv blive yderligere inspireret og motiveret til at være den bedste udgave af sig selv. Derfor er det vores håb, at arbejdet med rollemodeller vil være med til at sikre udvikling og trivsel hos både rollemodellerne selv og dem, de agerer rollemodel overfor.

Arbejdet skal starte allerede i fritidsklubben, hvor vi skal øge børnenes ansvar i takt med, at de bliver ældre. Dette skal bidrage til børnenes ansvars- og ejerskabsfølelse, som er den, der skal motivere dem til på sigt at blive en god rollemodel.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Følgende er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi med dette lokale udviklingsområde at sætte særligt fokus på ungedrevne aktiviteter og særligt de aktiviteter, hvor medlemmerne gør noget for andre end dem de er primært i

kontakt med. Der kan eksempelvis være tale om ungdomsklubmedlemmer, der arrangerer aktiviteter for de yngre medlemmer eller at de ældste fritidsklubmedlemmer får særlige ansvarsområder i klubben såsom at tage imod de yngre medlemmer, integrere dem i aktiviteter eller noget så konkret som at bage boller til dem.

Vi tror, at hvis vi skal lykkes med denne indsats, er det vigtigt at udvikle rollemodellernes evne til at være vedholdende, empatiske og at kunne mentalisere og 'aflæse' de konkrete sociale sammenhænge, så de bliver i stand til at være med til at løfte den ønskede forandring i klubben. Det vil vi gøre igennem forskellige tiltag, som f.eks. dommerkurser, gademæglingforløb og det daglige fritidspædagogiske arbejde med medlemmerne i klubben.

Vi er opmærksomme på, at denne forandring vil tage tid, og vi vil derfor observere og løbende indsamle data for at sikre, at vi bevæger os i den ønskede retning, og med afsæt i vores erfaringer og data justere og tilpasse vores indsatser og tiltag, når det er nødvendigt.

Vi er bl.a. nysgerrige og opmærksomme på;

- Hyppigheden af aktiviteter som ungdomsklubmedlemmer igangsætter for de yngre medlemmer. Der vil til en start være særligt fokus på aktiviteter, vi som fagprofessionelle er med til at igangsætte, men det er vores håb, at hyppigheden af ungeinitierede aktiviteter vil stige.
- Hvilken effekt arbejdet med udviklingsområdet har på antallet af ungdomsklubmedlemmer, der er frivillige i lektiecaféen om eftermiddagen.
- Hvilken konkret effekt det vil have på dynamikken i fritidsklubben, at vi rammesætter, at 5. og 6. klasserne arrangerer introduktion for de nye 4. klasser.
- Hvilken effekt det fokuserede arbejde med rollemodellerne vil have på antallet af konflikter i huset – og i så fald hvilken?

Vi vil løbende evaluere på indsatsen og sætte nye tegn for positiv udvikling. Vi arbejder med udgangspunkt i Stærkere Læringsfællesskaber, hvor vi dagligt sætter et fokus for dagens pædagogiske indsats. I sammenhæng med dette 'daglige fokus' vil vi indsamle data på effekten af de indsatser vi igangsætter i forbindelse med dette udviklingsområde.

Vores overordnede mål er, at børn og unge i Bispehaven får større mulighed for at spejle sig i positive rollemodeller, og vi fortsætter vores arbejde med netop denne indsats, idet vi tror på, at den er et væsentligt led i at skabe nogle gunstige rammer og betingelser for det enkelte medlems trivsel, læring og udvikling.

Fritidscenter Hasle-Ellekær

Klub2teket

Hvordan sikrer vi høj fritidspædagogisk kvalitet for det enkelte medlem i det store fællesskab?

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det
overordnede tema børne- og ungedeltagelse

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – en sammenfatning af den reflektive dialog som har fundet sted på et personalemøde i fritidscentret.

Grundet en stor medlemstilstrømning oplever vi flere børn, som efterspørger øget og tæt voksenkontakt. Denne efterspørgsel kan ofte være svær at imødekomme, idet personalegruppen, grundet det stigende medlemsantal, ikke altid er bekendt med alle navne, samt at nogle af medlemmerne ikke kommer hyppigt i klubben. Det kan have den betydning, at man som personalegruppe ikke synes at formå det fornødne arbejde med det enkelt barn, som ønsket.

Vi oplever, at ovenstående bidrager til, at den pædagogiske hverdag udfordres, idet vi som fagpersonale kan have en opfattelse af, at vi skal være i kontakt med alle medlemmer hver dag. Medlemsantallet vanskeliggør denne opfattelse, idet personalegruppen opdeles, hvilket atter synes at påvirke den pædagogiske kvalitet og sammenhængskraft, der er i Klub2teket. Der har den seneste tid været fokus på kommunikation og gennemsigtighed i afdelingen, i forsøget på at kompleksitetsreducere nogle af de udfordringer og arbejdsopgaver, der tager tid væk fra børnene og de unge.

Dette er tiltag, der skal sikre vores ønske om, at det enkelte medlem føler sig velkommen, lyttet til og inddraget fra det øjeblik, det træder ind ad døren. Det er vores ønske og håb, at vi via vores arbejde med alle medlemmerne i klubben kan bidrage til, at alle medlemmer i Klub2teket udvikler sig positivt og trives i klubben, hvilket antageligt også vil påvirke relationerne medlemmerne og personalet i klubben imellem på en positiv måde.

Det er således vores ønske med dette lokale udviklingsområde at blive endnu bedre til at arbejde med de enkelte medlemmer i 'mængden', fortsat med det mål for øje at lykkes med at have en positiv kontakt med alle medlemmer. Trods det positive faktum at mængden af medlemmer øges, vil vi fortsat fokusere på de personlige relationer og et indgående kendskab til klubbens medlemmer med den viden in mente, at det måske betyder ændret organisering og strukturering af vores daglige fritidspædagogiske praksis – og ikke mindst af vores opfattelse af, hvad det konkret betyder at 'være i kontakt' med alle medlemmer hver dag.

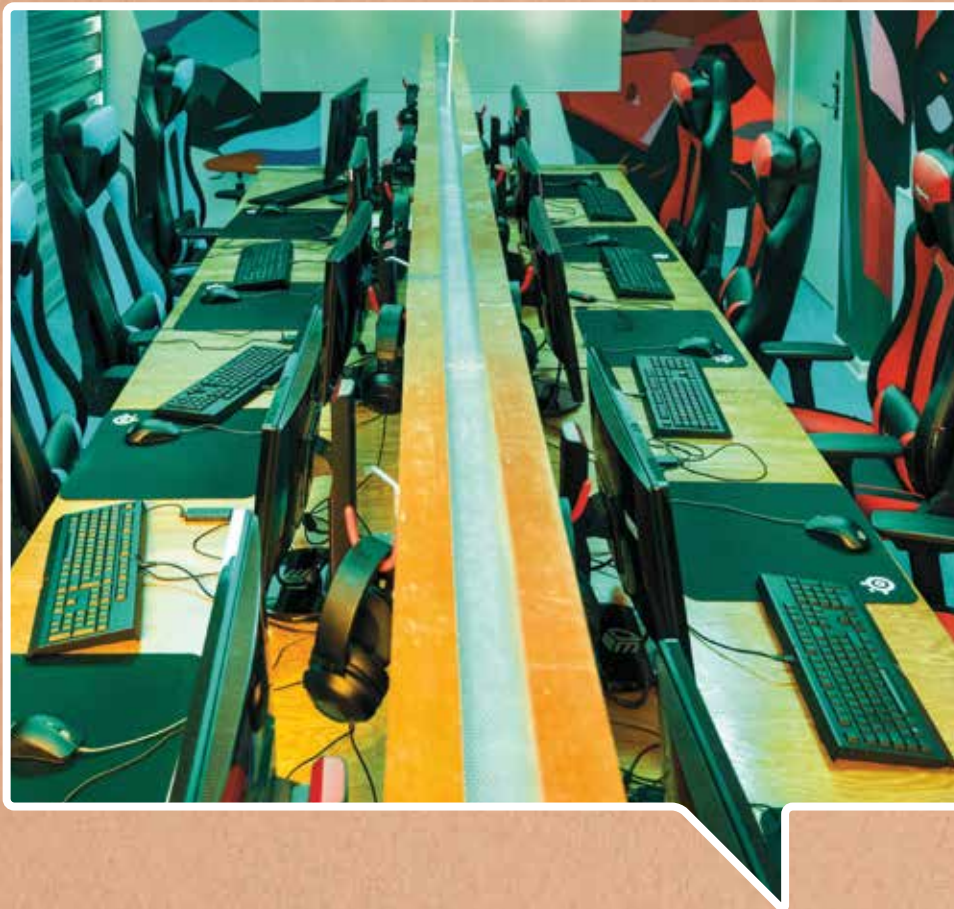
Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling vil vi i arbejdet med dette lokale udviklingsområde have særligt fokus på, hvilken kvalitet, der allerede er i den pædagogiske hverdag samt sikre, at der løbende afdækkes, om der er nogle bestemte medlemmer, vi ikke 'når'. Det vil vi bl.a. gøre med udgangspunkt i 'dagens fokus', som gennemgås på dagens opstartsmøde, og som efterfølgende evalueres på vores personalemøder, hvor enkelte medlemmer drøftes med afsæt i konkret data. Det er vores antagelse, at hvis vi skal lykkes med nærværende fokus, er det vigtigt at udvikle på vores fritidspædagogiske praksis, så vi sikrer sammenhængskraften i personalegruppen, så de er i stand til at løfte den ønskede forandring i klubben. Det fordrer, at vi arbejder mere systematisk med indholdet på dagens opstartsmøder og derved sikrer os, at vi er nærværende for alle medlemmer. Vi er opmærksomme på, at denne forandring vil tage tid, og vi vil derfor observere og indsamle data på specifikke tegn, der er forbundet med målet om, at alle børn og unge skal opleve sig set, anerkendt og inviteret til deltagelse i klubben. Dette vil vi gøre for at sikre os, at vi bevæger os i den ønskværdige retning, og kan justere og tilpasse vores indsatser og tiltag, når det er nødvendigt.

I den forbindelse vil vi eksperimentere og arbejde med følgende;

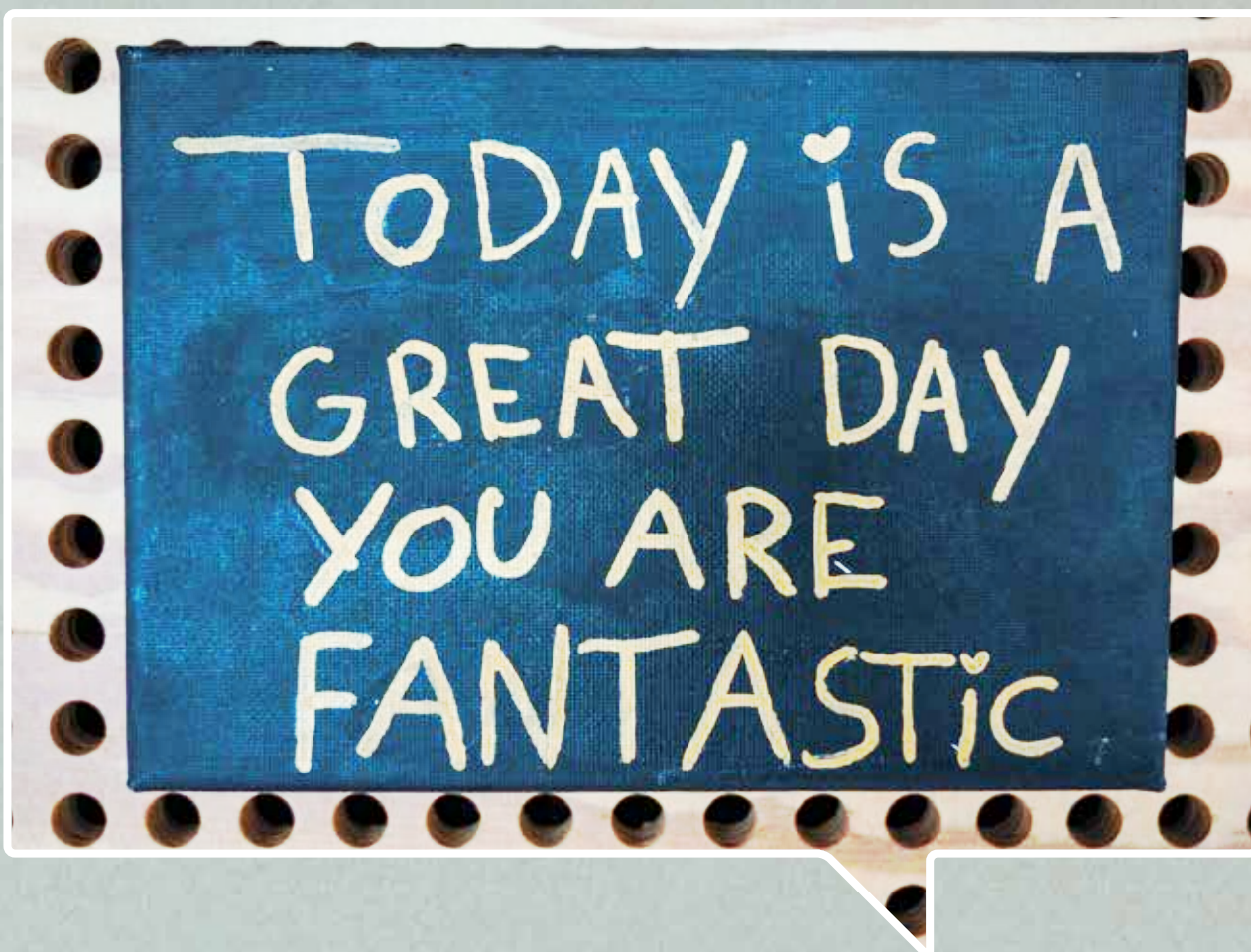
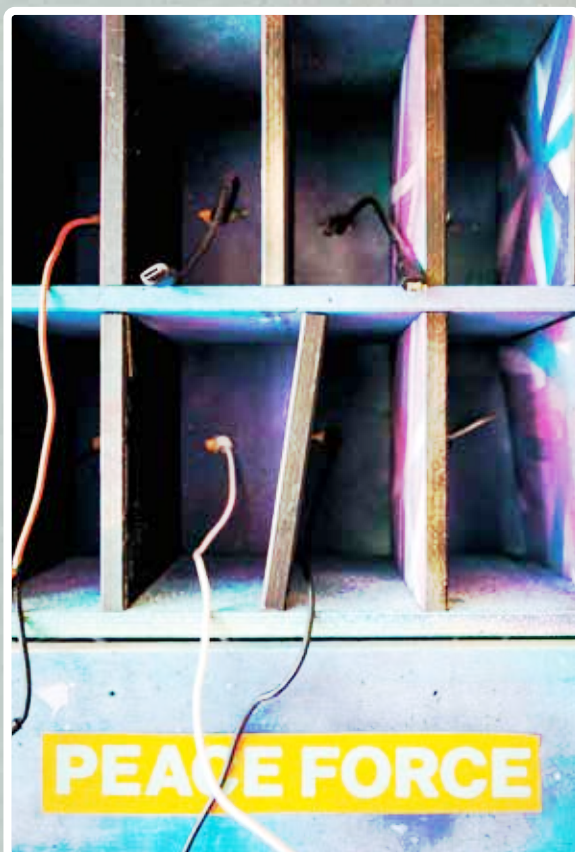
- Vi vil observere på, om vi når rundt om det enkelte medlem (via 'dagens fokus' som er udviklet i et stærkere læringsfællesskaber-perspektiv og som bl.a. derfor er mhp. at generere konkret data)
- Vi vil med afsæt i de daglige fokusområder og pædagogiske observationer sikre, at der bl.a. via fagpersonalets indsatser sker udvikling hos medlemmerne, og at alle børn og unge trives i klubben. Dette med fokus på, hvilke handlemuligheder, der understøtter det enkelte medlems trivsel.
- Vi vil have særligt fokus på at indsamle data omkring relationer pædagoger og medlemmer imellem, og herigennem kvalificere indsatserne i klubben til gavn for det enkelte medlem.

- Pædagogiske indsatser skal bidrage til arbejdet med at skabe en større selvstændighed blandt medlemmerne samt sætte dem i stand til i højere grad at kunne træffe kvalificerede valg på egne vegne, så de selv kan navigere og vælge imellem i de forskellige tilbud og aktiviteter i klubben.

Vi er nysgerrige på og optagede af, hvordan vi i denne proces kan arbejde særligt grundigt med at udvikle på evalueringsdelen, således de konkrete evalueringer skaber data, der kan tages afsæt i med det mål for øje kontinuerligt at skabe ny og forbedret praksis.

Vi vil løbende evaluere på indsatsen og sætte nye tegn for positiv udvikling. Dette vil vi bl.a. gøre med udgangspunkt i Stærkere Læringsfællesskaber samt den fem fasede grundmodel (Grundmodellen i ØST og VEST). Desuden vil vi afprøve forskellige refleksive processer som f.eks. kunne indebære Karl Tomms spørgehjul i forsøget på at kvalificere de enkelte problemstillinger.

Fritidscenter Risskov – Strand

**Stærkere ungdomskultur i samspillet
mellem ungdomsklubberne og
ungdomsskolen.**

**Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det
overordnede tema børne- og ungemiljøer**

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – en sammenfatning af den reflektive dialog som har fundet sted på et personalemøde i fritidscentret.

Lokal data viser, at antallet af indmeldte unge i vores ungdomsklubber/ungemiljøer i fritidscentret er dalende. Vi kan konstatere, at mange unge i løbet af coronanedlukningerne har meldt sig ud af ungdomsklubberne samt ungdomsskolehold, og at der generelt i en årrække har været lav tilslutning til disse tilbud i Risskov-Strand, hvilket vi er nysgerrige på, hvordan vi kan ændre.

Desuden kan vi se, at mange af vores indmeldte medlemmer ikke benytter sig af vores tilbud i særlig stor udstrækning, hvilket vi får lyst til at undersøge årsagen til nærmere.

Vi tror på, at vi som fritidstilbud i lokaldistriktet har noget attraktivt og værdifuldt at tilbyde mange af de unge i lokalområdet, og at ungdomsskolen kan være det kit, der binder os stærkere sammen internt i fritidscentrets ungdomsklubber/ungemiljøer med fokus på at skabe værdi for den enkelte unge samt bidrage positivt til det samlede fællesskab og ungdomskultur i området.

Vi ved af erfaring, at mange af målgruppens unge går til mange forskellige fritidsaktiviteter, som vi kun ønsker at bakke op om, og samtidig ønsker vi at profilere os som et supplement, hvor vi som samlet fritidstilbud (ungdomsklubber/ungemiljøer/ungdomsskolen) kan udbyde en bred vifte af aktiviteter, undervisningstilbud og ikke mindst muligheder for at være ramme om de unges aktive deltagelse i et forpligtende fællesskab. Det er således vores hensigt at understøtte udvidelsen af de unges mulighedshorisont og nuancere deres tilvalg af fritidstilbud både lokalt, i fritidscentret, i område ØST og i et bydækkende perspektiv.

Det fordrer, for os at se, at vi skaber attraktive fysiske ungemiljøer, som de unge har lyst til at mødes i og kan se mulighederne i og værdien af på tværs af alder, køn og årgange. Det kræver, at vi som fagpersoner udvikler relationen og kendskabet til de unge samt skaber fornyet indsigt i, hvad der er 'på færde' i samtidens ungdomskultur, således vi kan fremstå relevante for områdets unge.

Vi øjner et behov for, at de unge får større indsigt i og viden om, hvad vi som samlet fritidstilbud kan tilbyde dem, og at synligheden af, hvad der foregår i ungdomsklubberne/ungemiljøerne og ungdomsskolen bliver tydeligere for dem og vores lokale samarbejdspartnere. Det kan antageligt også skabe fornyet interesse hos de unge, som allerede er medlemmer, men som ikke benytter sig af tilbuddet så ofte.

Vores hypotese er, at vi i samspil med ungdomsskolen og via fokuserede indsatser og tiltag kan øge antallet af indmeldte unge i ungdomsklubben samt deltagelse i ungdomsskolens hold og fag.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi således at sætte fokus på et styrket samspil og samarbejde med ungdomsskolen med henblik på at skabe endnu mere attraktive og relevante fritids- og undervisningstilbud for lokalområdets unge.

Vi ønsker at udforske, hvordan vi gennem samskabende processer kan være hinandens tætteste kolleger med det mål for øje at skabe større synlighed for de unge og vores samarbejdspartnere om, hvad der foregår i klubberne og i ungdomsskolen lokalt set med henblik på at få flere unge til at benytte sig af vores samlede tilbud.

Det skal være tydeligt for de unge, at de har mulighed for via aktiv deltagelse at påvirke udformningen af vores fritidstilbud, og at vi er fleksible ift. at udforme indsatser, aktiviteter, ungdomsskolehold og fysiske ungemiljøer med afsæt i deres interesser, ønsker og behov. Vi vil have fokus på, hvordan vi på bedst mulige måde kan gøre brug af hinandens forskellige kompetencer i samarbejdet, med det formål for øje at skabe nogle væsentlige, eksperimenterende og relevante ungemiljøer for de unge.

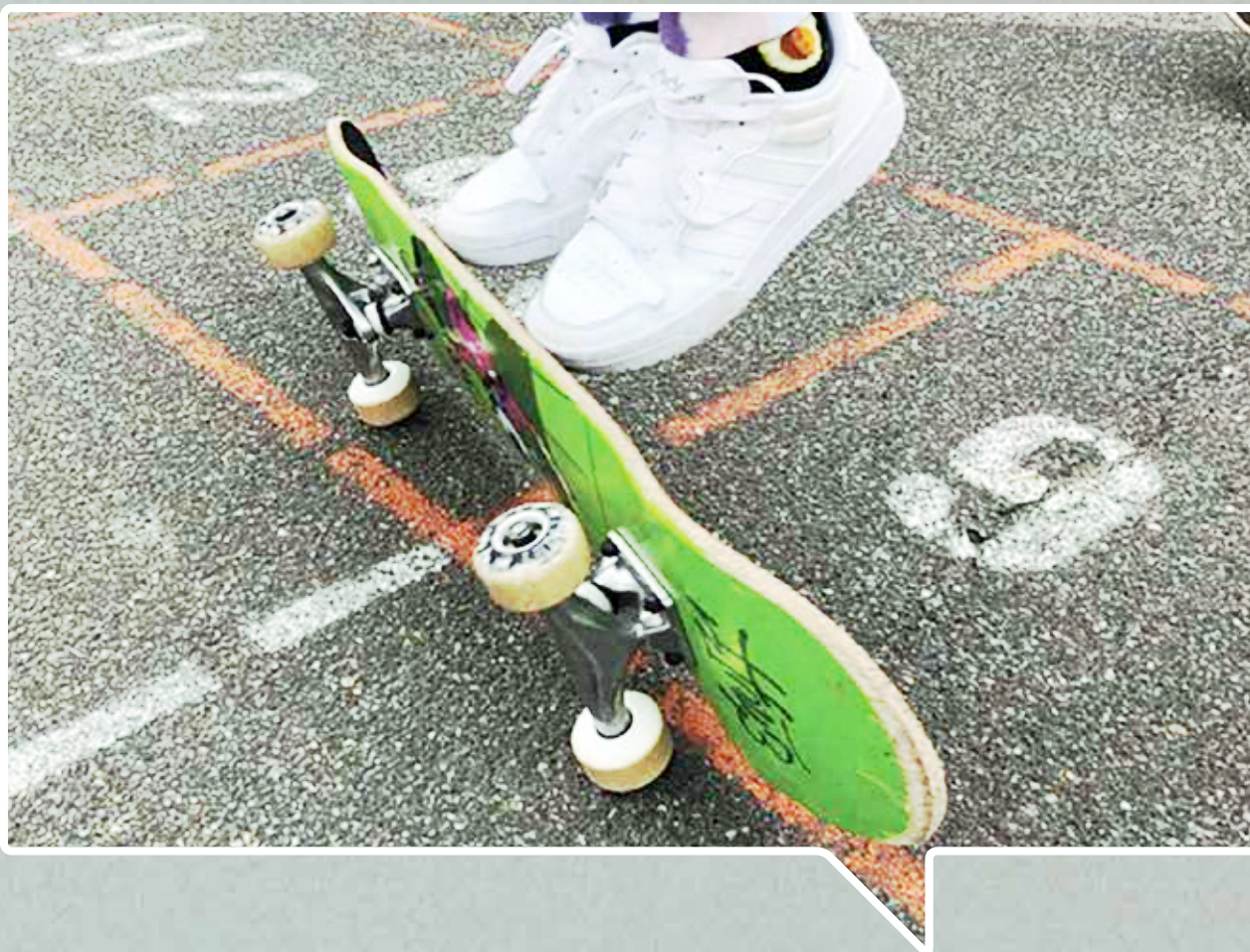
Helt konkret vil vi bl.a. tage afsæt i data fra klubtrivselsmålingen (dec. 2021), hvor nuværende indmeldte unge i klubben har svaret på, hvad de efterspørger i klubtilbuddet. Disse bidrag skal bl.a. føre til konkrete handlinger som kan være retningsanvisende for os ift., hvordan vi skal kvalificere vores pædagogiske praksis, så vi imødekommer og skaber interesse hos de unge for deltagelse i klub og ungdomsskole. Vi vil være undersøgende på, hvordan vi på en givtig og helt konkret måde kan tilpasse os det, de unge efterspørger, f.eks. ift. aftenåbninger og aktivitetstilbud.

Dertil skal vi arbejde med kompetenceudvikling med afsæt i aktuel ungdomsforskning og viden om tendenser i samtidens ungdomskultur, som skal bidrage til fornyede pædagogfaglige arbejdsgange.

Af konkrete tiltag for at styrke relationen til de unge, vil vi via konkrete øvebaner møde de unge ved klassen på skolen, udvikle ture og arrangementer for denne målgruppe, skabe deltagelsesbaner med henblik på at få de unge inddraget i planlægning og udførelsen, og generelt understøtte deres initiativer i fællesskabet.

Derudover ønsker vi at afprøve og være undersøgende på følgende;

- Etablering af en projektplanlægningsgruppe for de unge med ansvar for økonomi i hver enhed.
- Udvikle dialogen og vedholdende være nysgerrig på de unges behov og være opsøgende på deres interesser og **HANDLE HURTIGT!**
- Fortsat skabe attraktive fysiske ungemiljøer med fornyelse og indretning i samarbejde med de unge og andre aktører.
- Understøtte de unges interesser i at arbejde innovativt med projekter, workshops, nye interesser i læringsforløb i ungdomsskolen mv.
- Arbejde med medborgerskab via råd og udvalg bestående af unge i klubberne.
- Lade de unge stå for formidling på digitale platforme med nyheder om, hvad der sker i ungemiljøet/ klubben/ungdomsskolen/UngiAarhus.
- Forny aktiviteter på tværs af fritidscenter, klub og ungdomsskolehold, så de unge i lokaldistriktet møder hinanden og muligheder for nye fællesskaber opstår.
- Introducere de unge på 6. årgang til hvad ungdomsskole og klub tilbyder bl.a. via klassebesøg, info-arrangementer, kommunikation til forældre, skole og ung til ung- formidling, så de unge tilvælger indmeldelse i klub og deltagelse i ungdomsskolehold.
- Indtænke ungdomsskolens lærere i flere af vores aktiviteter og arrangementer såsom velgørenhedsarrangement, weekendture, fester o.l.
- Alle medarbejdere i fritidscenteret introduceres til brugen af UngiAarhus Toolbox med redskaber til at facilitere fællesskabsfremmende aktiviteter for og med de unge

Fritidscenter Skovvang – Katrinebjerg

Ungdomsklub og ungemiljø

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det overordnede tema børne- og ungemiljøer

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – en sammenfatning af den reflektive dialog som har fundet sted på et personalemøde i fritidscentret.

Vi ønsker i endnu højere grad at lykkes med vores ungdomsklubber og ungemiljøer med henblik på, at flere børn og unge benytter sig af vores fritidstilbud.

I Fritidscenter Skovvang-Katrinebjerg er der mange medlemmer, som primært fordeler sig som medlemmer af fritidsklubben og børn med særlige behov. Vi har haft et meget fokuseret blik på vores fritidsklubber og tilbud til børn med særlige behov, hvilket har bevirket mindre rum og plads til udvikling af vores ungdomsklubber.

Desuden er vi udfordret af et faldende børnetal i området, en geografisk beliggenhed, hvor den ene klub ligger langt fra skolen, og at de unge i ungdomsklubberne ikke kommer af sig selv. Vi ser derfor et stigende behov for at styrke vores egen interne (i fritidscentret) fritids- og ungdomspædagogiske fortælling, som i højere grad skal inkludere et styrket fokus på den ældste målgruppe.

Vi har et meget begrænset samarbejde med ungdomsskolen, bl.a. fordi de unge søger andre steder hen, og at vi ikke har mange ungdomsskolehold i klubberne. Dette samarbejde ønsker vi ligeledes at styrke via systematiske samarbejds møder klubberne og ungdomsskolen imellem samt via mere kontinuerlig ungdomsskoleaktivitet i vores klubber.

I arbejdet med udviklingen af vores ungdomsklubber er det vigtigt, at vi er undersøgende og nysgerrige på de unge. Hvem er de? Hvad vil de gerne lave? Hvad er deres forventninger til et godt klubtilbud? Og hvad er det helt generelt, der er 'på færde' i samtidens ungdomskultur?

Det bliver i den forbindelse essentielt, at vi tænker mere i, hvordan vi på bedst mulige måde kan skabe deltagelsesbaner for de unge, som muliggør en endnu højere grad af medindflydelse og børne- og ungedeltagelse. Den store udfordring bliver at skabe en struktur som kan være fleksibel og dermed kan rykke sig i retning af det, de unge gerne vil, ønsker og drømmer om.

Fremadrettet bliver det en vigtig opgave, at vi styrker vores ungdomsklubber, så børn med særlige behov, og børn og unge i udsatte positioner, kan spejle sig og inkluderes i konstruktive børne- og unge fællesskaber på tværs af køn, etnicitet og alder.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi at eksperimentere med forskellige konkrete tiltag i arbejdet med udviklingen af vores ungdomsklubber og ungemiljøer.

Grundstenen i denne udvikling bliver en bevægelse fra stationær til formålsbaseret fritids- og ungdomspædagogik; vi skal ikke være der, eller gøre dette, fordi vi altid har gjort det, men fordi de unge ønsker og gerne vil det. En af metoderne er hverdagsaktivisme, hvor der er fokus på, at vi kan være fleksible og flytte os i takt med de unges ønsker og drømme for deres tilværelse.

Dette skal vores organisering og struktur understøtte, hvilket betyder, at vi skal være i stand og rede til at lave aktiviteter udover vores faste åbningstider, dér hvor det giver mening.

Vi har gode erfaringer med indsatser i Vandtårnsområdet, hvor de unge gennem deltagelse, indflydelse og inddragelse, er med til at drøfte og bestemme, hvad der skal ske, f.eks. i ferier. Disse konkrete erfaringer vil vi bruge i eksperimenter forankret i lokale ungeråd, hvor de unge skal være med til at drøfte, planlægge, udføre og evaluere aktiviteter. For at understøtte de lokale ungeråd vil vi afholde 'ungekonferencer', hvor de unge skal være med til at udtænke og bygge deres eget fysiske ungemiljø.

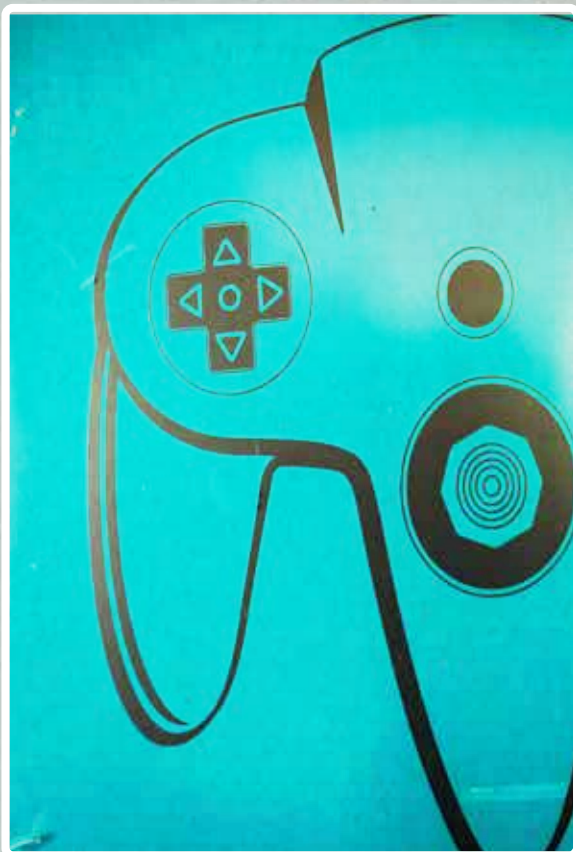
Det ønsker vi bl.a. at gøre, fordi vi mener, at udviklingen af et relevant og attraktivt børne- og ungemiljø bør ses i tæt sammenhæng med børnene og de unges muligheder for deltagelse, inddragelse og indflydelse på disse miljøer.

Det er vores ønske, at vi i arbejdet med nærværende lokale udviklingsområder kan understøtte de unges egne ønsker for både fritids- og læringsmiljøer. Vi vil inspirere og vejlede de unge i fritidspædagogiske forløb fordelt ud på en række temaer som f.eks. normkritiske perspektiver, bæredygtighed, klima, demokrati og medborgerskab. De unge skal lære om processer fra start til slut – eksempelvis centreret om en temauge med fokus på bæredygtighed. I dette skal vi søge inspiration og viden fra andre steder, hvor der er erfaring med projekter, der handler om bæredygtighed og klima. Et tema kan også være fællesskaber, hvor vi hjælper de unge med at planlægge besøg i andre klubber, hvor vi bl.a. kan hente inspiration fra vores egne Erasmus + projekter. Fælles for de fritidspædagogiske forløb er et fokus på de unges fremtid.

Det er vores konkrete mål, at temaerne skal struktureres i et årshjul, hvor de unge kan se en progression i det vi arbejder hen imod, samt at vi som fagpersoner omkring de unge, skal være parate til at lytte, se og anerkende deres ønsker og drømme.

Det er således vores intention, at hverdagsaktivismen skal gå hånd i hånd med strukturen i et årshjul, der har fokus på at understøtte aktiviteterne i fritidscentret samt de område- og bydækkende aktiviteter som f.eks. OMG! og Klubbernes dag. Et særligt vigtigt fokuspunkt i den nye struktur bliver samarbejdet med ungdomsskolen. Vi skal i fremtiden sige 'vi' om vores samarbejde med ungdomsskolen, så det på sigt bliver en større del af kulturen i Fritidscenter Skovvang-Katrinebjerg at finde fælles løsninger og tænke kreativt i samspil og samarbejde med ungdomsskolen med henblik på at skabe attraktive, relevante og alsidige ungdomsklubber og ungemiljøer for lokalområdets unge.

Vi vil bl.a. være nysgerrige på, hvordan vi kan styrke dette samarbejde ved at arrangere de såkaldte 'ungekonferencer' i et samarbejde med ungdomsskolen samt arbejde konkret på at udvikle og afholde flere aktiviteter i samspil med ungdomsskolen.

Fritidscenter Møllevang – Frydenlund – Samsøgade

Udvikling af overgangen mellem fritidsklub og ungdomsklub

Det lokale udviklingsområde relaterer sig til det
overordnede tema børne- og ungedeltagelse

Hvordan viser udviklingsområdets problematik sig i vores fritidspædagogiske praksis? – en sammenfatning af den refleksive dialog som har fundet sted på et personalemøde i fritidscentret.

I fritidscenter Møllevang-Frydenlund-Samsøgade oplever vi i alle vores afdelinger en udfordring i overgangen mellem fritidsklub og ungdomsklub. En udfordring der består i, at vi mister mange medlemmer i overgangsfasen samt at vores procentvise andel af ungdomsklubmedlemmer generelt er lav, set i forhold til, hvor mange unge mennesker, der bor i områderne omkring os. Vi vil med dette lokale udviklingsområde være undersøgende på vores nuværende praksis i overgangen mellem fritids- og ungdomsklub med et ønske om at tilrettelægge og optimere denne overgang, således flere medlemmer potentielt vælger ungdomsklubben til.

Vi betragter vores fritidstilbud som en essentiel medspiller i at være norm-, dannelses- og kulturbærer, hvilket vi anser for værende vigtige aspekter i de unges liv, særligt i det stadie de går igennem i teenageårene og i den tidlige ungdom, hvor deres identitet udvikles og skabes i samspil med omverdenen. Det er ikke alle, der har gode rollemodeller at støtte sig op ad og spejle sig i, hvorfor det er væsentligt for os at tilbyde børnene og de unge at møde den slags rollemodeller i det fritidstilbud, vi udbyder.

Den konkrete og nuværende overgangsfase mellem fritids- og ungdomsklub er vigtig at være opmærksom på, i forsøget på at blive klogere på, hvad der skal til, for bedre at kunne fastholde medlemmerne og få dem til at vælge medlemskab i ungdomsklubben. Det er bl.a. vigtigt at have fokus på, *hvad* der fanger deres interesse for at tilvælge ungdomsklubben samt at være opmærksom på, *hvornår* overgangen reelt indtræder.

Det er væsentligt, at vi arbejder med den konkrete overgangsfase, og er undersøgende på, hvordan vi kan blive fagligt stærkere til at arbejde med indsatser og tiltag for at fastholde nuværende fritidsklubmedlemmer i overgangen op til ungdomsklubben. Vi skal i den forbindelse se nærmere på, hvordan vi vedbliver at være et relevant og attraktivt tilbud for alle børn og unge – både de ressourcestærke, dem i udsatte positioner og dem 'midt-mellem', idet vi mener, at alle skal have muligheden for at indgå i de fællesskaber vi som fritidstilbud rummer, faciliterer og støtter op om.

Hvad ønsker vi at sætte fokus på og afprøve?

Nedenstående er overvejelser over, hvad fritidscentret ønsker at afprøve i arbejdet med det lokale udviklingsområde.

Med afsæt i ovenstående problemstilling ønsker vi at sætte fokus på overgangen mellem fritids- og ungdomsklub ved konkret at arbejde med og afprøve forskellige tiltag og indsatser, som fordeler sig på flere parametre;

Dataindsamling

Det er vores ønske, at progressionen med dette lokale udviklingsområde bliver synlig og tydelig for børnene, de unge, os selv og vores samarbejdspartnere, hvorfor vi ønsker at producere konkret data i vores forsøg på at finde ud af, hvad det er, der gør, at der er mange, der falder fra i overgangen mellem fritids- og ungdomsklub.

- Vi vil med afsæt i vores indmeldelseslister aktivt spore; hvem er indmeldt inden sommerferien? Hvem er indmeldt umiddelbart efter sommerferien? Og hvem ender med at være indmeldt, når vi når til start oktober? Er der flere eller færre end før og umiddelbart efter sommerferien? Data som dette vil forventeligt indikere og hjælpe os med at forstå, om vores indsats har haft nogen effekt og hvilken?
- Vi vil iscenesatte samtaler med målgruppens ældste medlemmer, hvor vi vil spørge dem til deres erfaringer med at gå fra fritids- til ungdomsklub. Hvad kunne vi gøre anderledes? Hvad virkede/virkede ikke? Hvorfor valgte de klub til og ikke fra?
- Interviews af nuværende 6. årgang (potentielle ungdomsklubmedlemmer); Hvordan vil de gerne have at overgangen skal være? Hvad skal der til for et tilvalg af ungdomsklub? Hvad kan vi undlade/blive bedre til at gøre? Hvordan vil de tages i mod?

Samarbejde

- Vi bestræber os altid på at skabe et tæt samarbejde mellem skole og klub. Vi har understøttende indsatser på 6. årgang, og har derfor en naturlig kontaktflade med hele årgangen. Denne vil vi benytte til at knytte bånd til både nuværende og eventuelt kommende ungdoms-klubmedlemmer. Vi kan bruge skolen som kanal til at gøre opmærksom på den automatiske udmeldelse op til sommerferien samt fortælle den gode historie fra klublivet, der kunne skabe interesse for evt. indmeldelse. Desuden vil vi afsøge, hvordan vi kan gøre os mere synlige på skolen og evt. have en hel trivselsdag hvert år på 6. årgang i juni måned, hvor vi har fokus på klubben og på samarbejde/trivsel. Det kunne være med evt. deltagelse af ungdomsskolen, som kunne give en introduktion til, hvad ungdomsskolen rummer og tilbyder.
- Op til sommerferien sender vi beskeder med information om ungdomsklubtilbuddet samt den automatiske udmeldelse på AULA. Vi vil ringe hjem til de forældre, hvis ung var tilmeldt før sommerferien og som ikke er meldt ind i løbet af august. Vi vil bruge ressourcer på at hjælpe forældrene med at indmelde deres børn, da det for nogle er vanskeligt at gøre selv.
- Vi kan få highlightet de vigtige begreber i vores hverdag, og hvad vil vi med vores medlemmer og hvorfor det er vigtigt, at deres børn kommer i klub. Skal det evt. oversættes til arabisk, swahili mv? Kan vi hjælpe forældrene i højre grad med fripladssøgning?

Børne- og ungedeltagelse

- Vi vil have et større fokus på børne- og ungedeltagelse, hvor de unge ikke kun skal være med til at vælge aktiviteterne, men de skal selv være med i hele planlægningsdelen, udførelsen, reklame- og researchdelen. De voksne og de unge kan skiftes til planlægning og udførelsen. Herved kan de unge i højere grad spejle sig i de voksnes udførelse, planlægning og initiativer, hvis det går på skift. Et konkrete eksempel kan være, at de unge selv skal have 'barvagter', og de skal selv være med til indkøb af diverse til 'baren', som de ønsker at sælge/købe om aftenen.

Ungemiljø

Vi ønsker at udforske, hvordan vi kan blive endnu bedre til at skabe rammerne for et attraktivt ungemiljø. Vi skal have hjælp fra de unge og via en højere grad af inddragelse af de unge, finde ud af, hvad der giver den rette ungdomsånd i et relevant ungemiljø:

- Vi kunne lave flere forskellige tilbud i huset på samme aften kun henvendt til ungdomsklubben?
- Vi kunne have flere/anderledes ungdomsskolehold?

- Skal vi etablere et lokalt ungeråd, der har en pose penge og ud fra det, beslutte sig for nogle aktiviteter? Gøre noget særligt indenfor de økonomiske rammer? Gøre mere i det vi i forvejen gør med ungdomsklubben?
- Vi vil være nysgerrige på, om det har en betydning og en effekt, at vi gør noget mere ud af den fysiske udformning af ungemiljøet (med lys, musik og det lidt af det 'forbudte' på ungdomsklubaftener; snolder, chips, en sodavand)?
- Skal vi have færre aktiviteter og mere 'hæng-ud-tid'?
- Skal vi have klubfester f.eks. hver 2. mdr. 'Fest-tirsdag' med hygge og 'Torsdag med aktiviteter'? Eller skal vi besøge/have besøg af andre klubber?
- Hyre folk med særlig kompetencer ind for en aften – eller invitere ungdomsskolen ind i klubben til 'åbne ungdomsskolehold-one-nighters' f.eks. i dans, boksning, make-up?

Ovenstående er blot nogle af de helt konkrete indsatser og tiltag, vi ønsker at afprøve i arbejdet med at lykkes endnu bedre med at skabe den bedste overgang mellem fritids- og ungdomsklubben for vores medlemmer. Vi ved ikke på forhånd, hvad der virker, hvorfor vi vil gå afsøgende til værks, og systematisk evaluere på vores erfaringer med afsæt i data.

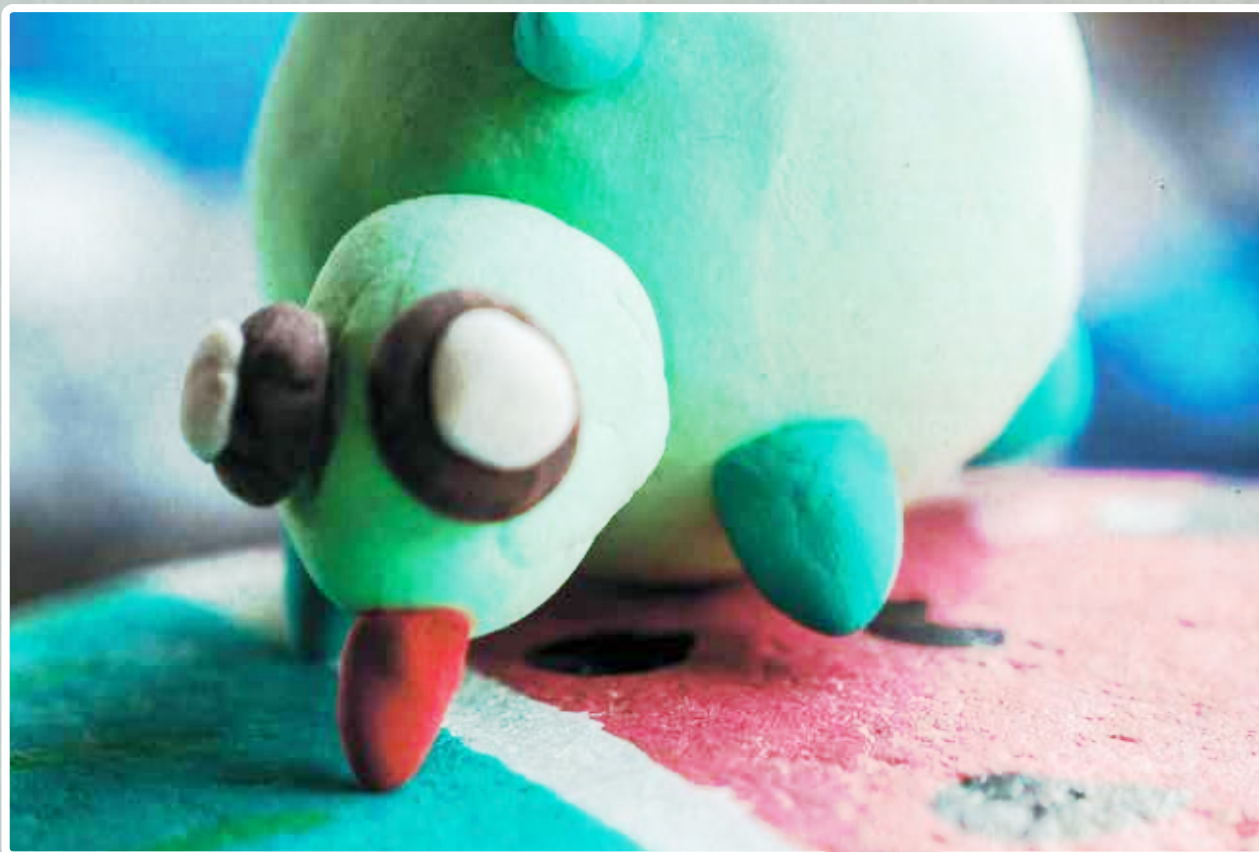
En grundlæggende forudsætning for at lykkes i arbejdet med vores lokale udviklingsområde er vores egen vedholdenhed og fastholdelse af vores ambitioner, hvor vores fælles personalemøder er et afgørende fysisk forum for fælles at gøre status på arbejdet med vores lokale udviklingsområde, evaluere, skubbe på og inspirere hinanden i det fortsatte arbejde med det.

Fane 08

08

Good to know

Om UngiAarhus ØST-kalender og bydækkende events

Kort over UngiAarhus ØST

Organisationsdiagram

Arbejdsgrupper og netværk

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU)

Den Pædagogiske Værktøjskasse (DPV)

Udsatte Unge Puljen (UUP)

OCN-metoden

Get2Sport

Fællesadministration for UngiAarhus

Kernefortælling UngiAarhus

DNA Pædagogisk ledede legepladser

Om UngiAarhus ØST-kalender og bydækkende events

I UngiAarhus ØST har vi stor opmærksomhed på at deltage i bydækkende arrangementer og events, samt bakke op om arrangementer og tiltag i andre enheder i ØST. Det kræver et godt overblik at navigere rundt i, hvad der foregår hvornår, og derfor har vi oprettet en ØST-kalender, som alle ansatte kan orientere sig i.

Den virtuelle kalender har navnet **MBU-UngiAarhus-OEST**, og kan søges frem i outlook-kalenderen. Heri ligger alle lokale, distrikts- og bydækkende arrangementer og events, som kan have interesse for alle. For at denne kalender fungerer efter hensigten, er det vigtigt at alle tager ansvar for at opdatere den fælles kalender med arrangementer, møder og lignende, der har betydning for andres planlægning. Dette skal også ses i forlængelse af vores mindset om én arbejdsplads på mange matrikler.

Mange af de bydækkende events og arrangementer står også nærmere beskrevet på UngiAarhus.dk under 'events'. Vi har dog her valgt at lave en lille oversigt over de nuværende arrangementer, som foregår på tværs af byen, og som alle enheder byder ind i:

OMG! One Music Generation

– er en éndagsfestival for, med og af unge, hvor alle UngiAarhus-enheder byder ind. Festivalen afholdes på GRIM-pladsen i Brabrand i maj eller juni måned. Til OMG vægtes en høj grad af inddragelse og deltagelse af de unge i planlægnings- og afviklingsprocessen. Her kan UngiAarhus Toolbox være et inspirerende arbejdsredskab.

Ungdommens Vårsalong

– er en censureret kunstudstilling, der foregår på tværs af landet. Under et udvalgt tema, produceres der kunstværker, hvoraf udvalgte vises til en større fernisering på Aarhus Rådhus. Af de udstillede værker udvælges en andel til udstilling i København. Vårsalong er en fantastisk anledning til at arbejde med kreativitet, fantasi og kunstnerisk udtryk.

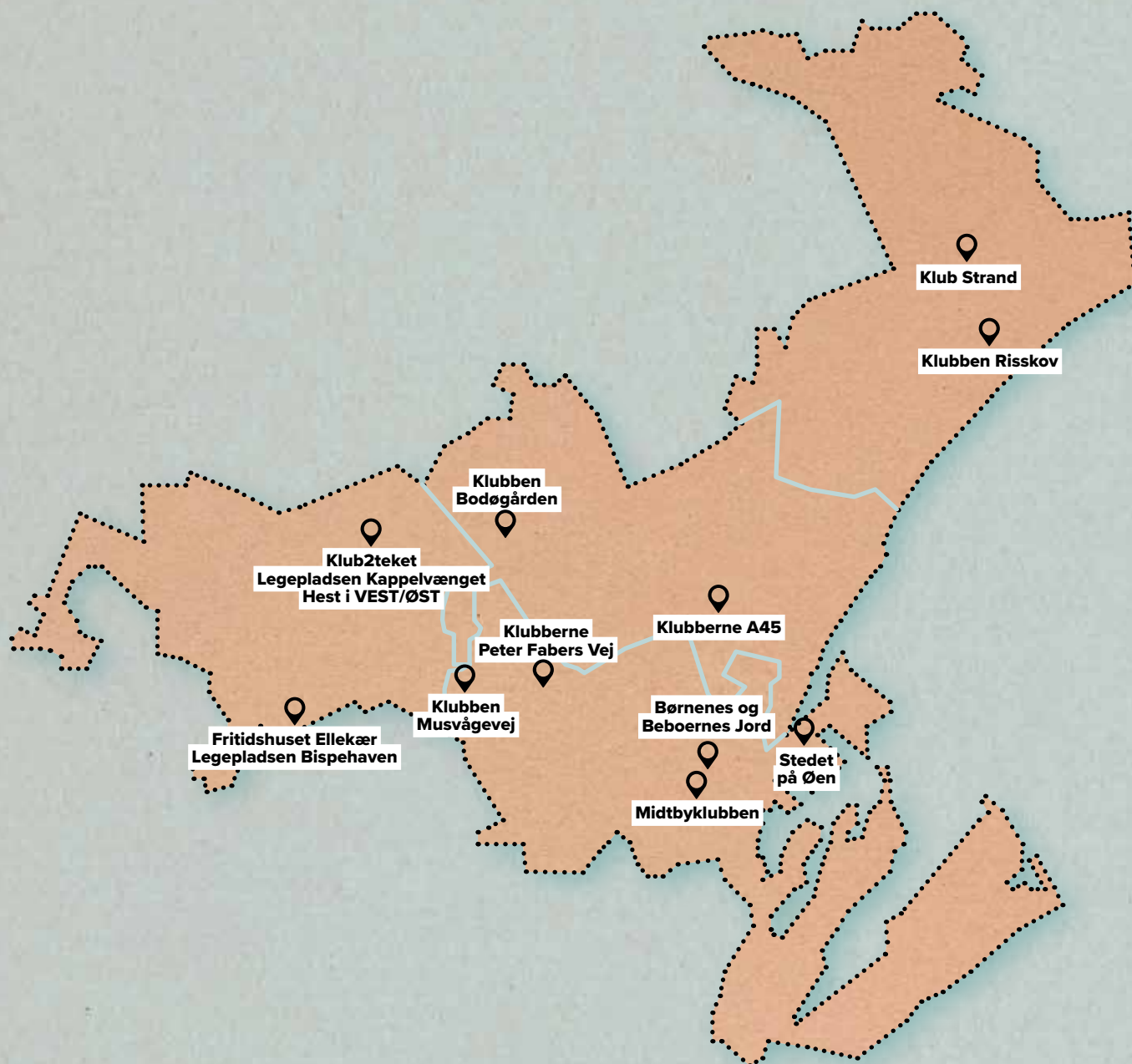
Musikstarter

– har til formål at samle unge med interesse for musik. UngiAarhus afvikler camp i efterårsferien, hvor unge på tværs af byen samles for at skrive og spille musik. Musikstarter fokuserer på den kreative og skabende del af musikudøvelsen, og mindre på den reproducerende del. Derfor slutter camp'en med en koncert, hvor de nyskabte numre fremføres. I foråret afvikles en mindre samling hen over en forlænget weekend med samme formål, og som en smagsprøve til den større camp.

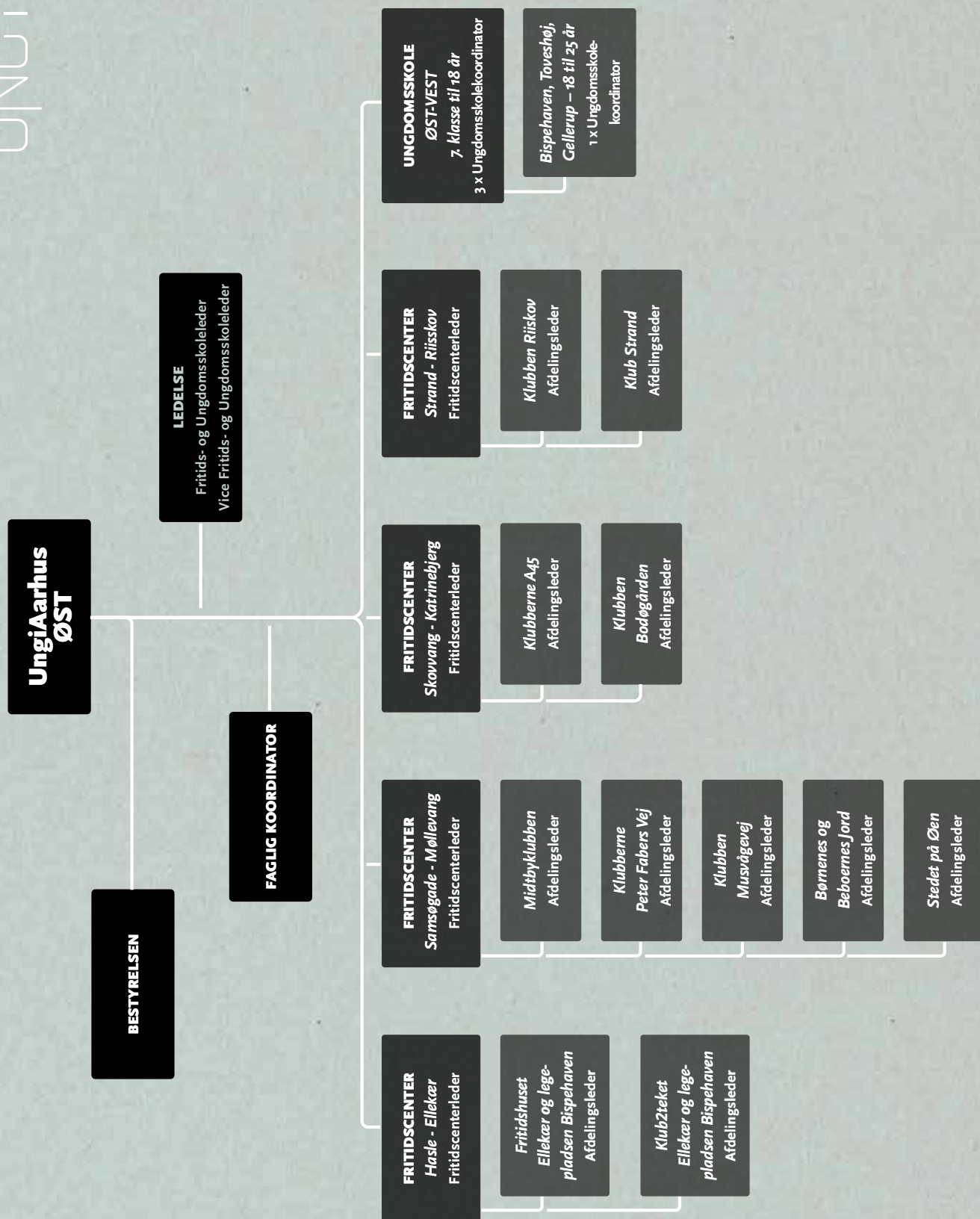

Kort over UngiAarhus ØST

..... Omåde dækket af Ungdomsskolen

Organisationsdiagram

Arbejdsgrupper og netværk på tværs af UngiAarhus ØST

I UngiAarhus ØST har vi en række tværgående arbejdsgrupper og netværk, hvoraf nogle er forankrede i distriktet, andre er nedsat på tværs af ØST/VEST og andre igen kører parallelt i de to områder. Fælles for dem alle er, at de er sammensat og bemandet således, at de afspejler organisationen og involverer alle relevante parter på tværs af klub, legeplads og ungdomsskole.

Arbejdsgrupperne består oftest af relativt få deltagere, og her er gruppens formål koblet op på noget konkret, der skal afvikles, koordineres eller planlægges. Netværkene har i højere grad et mere langsigtet fagligt udviklingsperspektiv som omdrejningspunkt, og her arbejdes der eksempelvis med udvikling, vidensdeling, opkvalificering, koblet op på det konkrete tema netværket omhandler.

Alle arbejdsgrupper og netværk har en kontaktperson fra lederteamet som sørger for et tilbageløb dertil.

Hensigten med både arbejdsgrupper og netværk er overordnet, at vi skaber muligheden for at sætte ressourcer og kompetencer i spil på tværs af organisationen og dermed får et større kompetencesæt. Det giver mulighed for at understøtte og udvikle de mange forskellige lærings- og værensrettede børne- og ungemiljøer som vi har i distriktet og i samarbejdet med VEST. Når vi går sammen i arbejdsgrupper og netværk på tværs af distriktet og sammen med VEST, så inspirerer vi hinanden, idéudvikler og binder organisationen sammen, samtidig med at vi udnytter ressourcerne bedst muligt, og får mulighed for at skabe noget og få ting til at ske i en størrelsesorden, der ikke var muligt hvis vi ikke gik sammen om det.

Arbejdsgruppe til Adgang til Årgange

– Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Jette Dahl

Adgang til Årgange (3. klasser) er temadage, hvor vi er ude at (re)præsentere UngiAarhus på alle skoler i ØST. Temadagene giver børnene et personligt udbytte, en oplevelse og en indsigt i den lokale klub. Ligeledes får vi et indblik i en hel årgang.

Adgang til Årgange er et led i vores måde at arbejde på en glidende overgang fra SFO til klub og en mulighed for at få startet et solidt forældresamarbejde op.

Adgang til Årgange giver os mulighed for at skabe nye relationer til medarbejdere på skolen/SFO samt mulighed for, at alle børn blive præsenteret for 'det samme'. Vi er organiseret med en tovholdergruppe i hvert område der samarbejder om udvikling af konceptet og opkvalificering.

Denne arbejdsgruppe samarbejder med den tilsvarende gruppe i UngiAarhus VEST i forhold til at udvikle konceptet og uddanne de involverede medarbejdere.

Arbejdsgruppe til Træf et Valg

– Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Jette Dahl

Træf et Valg (7. klasser) er temadage, hvor vi er ude at (re)præsentere UngiAarhus på alle skoler i ØST. Temadagene har til hensigt at 'forstyrre' de unge, og klæde dem på, til de mange valg de fremadrettet kommer til at stå overfor. Træf et valg er også et led i at vise den lokale ungdomsskole og ungdomsklub frem, og understøtte overgangen til disse.

Det fælles koncept gør, at vi fremstår professionelt over for samarbejdspartnere. Konceptet giver os også mulighed for sparring og videndeling på tværs, og mulighed for indblik i en hel årgang. Træf et valg giver os mulighed for at skabe nye relationer til medarbejdere på skolen samt mulighed for, at alle unge blive præsenteret for 'det samme'.

Denne arbejdsgruppe samarbejder med den tilsvarende gruppe i UngiAarhus VEST i forhold til at udvikle konceptet og uddanne de involverede medarbejdere. De tværgående medarbejderne i ØST får samtidig kendskab til hinandens praksis, hvilket øger sammenhængskraften på tværs af området, og på tværs af skole, ungdomsskole og ungdomsklub.

Rytteriet – tværgående arbejdsgruppe til udvikling af hestecentret.

–Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Kristian Holme Hansen

Formålet med arbejdsgruppen Rytteriet er at udbrede og opkvalificere de muligheder, som ligger i Hestecentret. Rytteriet er en tværgående arbejdsgruppe for ØST og VEST, og har til opgave at sikre, at børn og unge i ØST og VEST får muligheden for at stifte bekendtskab med aktiviteter der gør brug af heste, som et fælles tredje. Ydermere er Rytteriet med til at ramme-sætte de pædagogiske og læringsorienterede perspektiver, som er forbundet med Hestecenteret. Den pædagogiske ramme i Hestecentret bygger på anerkendelse og OCN-metoden, da begge dele synliggør og bidrager til at understøtte trivsel og læring.

Rytteriet afholder møder fire gange om året, hvor der diskuteres igangværende processer, og hvordan disse kan udvikles, så det er meningsgivende for børn og unge i ØST og VEST.

Tiltag som Rytteriet arbejder med at videreudvikle:

- Inspirationsdage hvert kvartal, hvor børn og unge i ØST og VEST uforpligtende kan stifte bekendtskab med heste og inspireres til at tilmelde sig ridehold.
- Øget mængde af pædagogiske forløb, da udbud og efterspørgsel ikke har stemt overens.
- Fokus på specialpædagogikken og de muligheder Hestecentret her kan tilbyde.

Arbejdsgruppe for Vanduge

– Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Morten Kvist

UngiAarhus ØST og VEST afholder et årligt tilbagevendende arrangement kaldet 'Vanduge', som er en daglig udflytterlejr, mandag-fredag, de første to uger i skolernes sommerferie (én uge pr. område). Arrangementet er et tilbud til alle klubbers medlemmer i ØST og VEST. Arrangementet indebærer aktiviteter på land og til vands.

Der er en arbejdsgruppe i hvert område, med hver sin koordinator, og arbejdsgrupperne samarbejder om koordinering og overordnede rammer for de to uger. I denne arbejdsgruppe er også tilknyttet en medarbejder, som har bred erfaring og viden omkring selve vand-delen. Derudover nedsættes et team i begge områder med en repræsentant fra hvert fritidscenter, som sammen med den respektive koordinator har til opgave i fællesskab at planlægge årets Vanduge for områdets børn og unge.

Vandugen har til formål at præsentere børnene og de unge for forskelligartede aktiviteter samt at præsentere dem for en ny, spændende og anderledes klubuge. Derudover har Vandugen til formål at skabe nye fællesskaber og relationer på tværs af distriktet.

Vandugen har en bred vifte af aktiviteter, fx RIB-sejlads, banansejlads, Stand Up Paddle, MTB, fiskeri, krea, wellness, strand-/sandleg, boldspil og badning.

Det er vigtigt for os, at det er let tilgængelige spændende og attraktive vandaktiviteter, der forhåbentligt er med til at styrke børnenes og de unges fortrolighed og forhold til at være i og på vandet og omgås det med respekt.

Arbejdsgruppe omkring Vand som tema

– Ansvarlige i lederteamet, UngiAarhus ØST: Morten Kvist og Niels Højland Rønde

Formålet med arbejdsgruppen 'Vand som tema' er at medvirke til at sætte fokus på en udbredelse og en kvalificering af vores vandaktiviteter i et logistisk, pædagogisk, didaktisk og læringsorienteret perspektiv. Alle former for vandaktiviteter er med til at give vores børn og unge muligheden for at stifte bekendtskab med aktiviteter og læring i forbindelse med det maritime. Vi bor i et land omgivet af vand, og det er vores forpligtelse at give børnene og de unge et indblik i, hvad vand 'kan', hvilket bådene samt alle det andet vandgrej kan bidrage til. Vandaktiviteter er et 'fælles tredje' og skaber mulighed for sjov og læring på samme tid. Arbejdsgruppen mødes ca. fire gange årligt, og går på tværs af distrikterne ØST/VEST, idet tema og grej er fælles.

Videndelingsnetværk omkring det specialpædagogiske arbejde

– Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Kristian Holme Hansen

Der er i Aarhus flere og flere børn og unge, der har behov for en særlig og specialiseret indsats i deres fritidsliv. Derfor har vi i UngiAarhus ØST og VEST et særligt fokus på udviklingen af denne indsats. Det gør vi gennem et sparringsforum på tværs af begge områder, hvor formålet er at vi i fællesskab kvalificerer de særlige indsatser der er, og lader os inspirere af hinandens succeser, udfordringer og erfaringer. Netværket har fungeret på tværs af ØST/VEST og PPR har været fast tilknyttet gruppen som sparringspartner.

Derudover er vi i gang med at etablere en ny ramme omkring specialpædagogikken i UngiAarhus ØST og VEST med udgangspunkt i temaet i arbejdshåndbogen 'Specialpædagogik i et fritidspædagogisk perspektiv' samt nedenstående fokusområder/temaer, der alle relaterer sig til det specialpædagogiske arbejde.

- Visionstemaerne: 'sårbare og udsatte børn og unge' samt 'børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne'.
- Mellemformstilbud
- Ny og klassisk udsathed
- Udsatte områder
- Modtagerklasser
- H/V midler

Der er hos mange unge i dag nye former for udsathed, som gør det nødvendigt, at der skabes nye muligheder for positiv forandring i form af en nytænkning af indsatser og tilgange. Disse skal understøtte oplevelsen af livsmestring hos unge i udsatte positioner.

Derfor skal der udover det eksisterende tværgående netværk, etableres en gruppe, hvis formål er at afdække hvilke behov, der er fremadrettet i organisationen. Gruppen etableres på tværs af ØST/VEST med en kontaktperson fra hvert af de to lederteams, og vil blive understøttet af Den pædagogiske udviklingsgruppe.

Esport og digitalt netværk

– Ansvarlige i lederteamet, UngiAarhus ØST: Casper Husted og Thomas Sprogø

Netværket, der går på tværs af ØST/VEST, har til formål at være med på de digitale noder, og være i en konstant proces med at indsamle ny viden om de digitale muligheder og udfordringer vi kan have i vores daglige virke. Det skal ske gennem et løbende samarbejde, hvor pædagoger og ungdomsskoleundervisere har mulighed for at stille spørgsmål ind til netværket, samtidig med at gruppen har mulighed for at inddrage andre kolleger, hvis der er konkrete forløb eller remedier som skal deles med gruppen.

Derudover skal gruppen også fungere som 'oversættere' af det materiale som kommer fra andre afdelinger i børn og unge og det politiske niveau. Her vil gruppen gøre det brugbart og aktuelt ind i en fritidspædagogisk hverdag, så det er muligt at anvende for alle ansatte i UngiAarhus.

Netværket vil desuden have fokus på at opretholde den digitale standart i alle enheder. Det er bl.a. med et fokus på GDPR, IT-sikkerhed, en rammesætning af materialer der sendes ud digitalt, samt en forståelse af hvad der rører sig på den digitale scene. Her vil det være muligt at få invitere en deltager i netværket forbi til en snak om de aktuelle medier, samt skabe en større forståelse af emnet.

Netværket har desuden til formål at udvikle på samspillet mellem ungdomsskole og fritidscentre, og have fokus på at lave forløb og projekter på tværs; eksempelvis E-sportsturnering, decideret IT-videndelings workshops eller arrangementer for forældre.

Arbejdsgruppen for VØstival

– Ansvarlige i lederteamet, UngiAarhus ØST: Casper Husted og Thomas Sprogø

VØstival er en én-dags festival, i et samarbejde mellem fritidscentre og ungdomsskole i UngiAarhus ØST og VEST. VØstival har fokus på musik, krop og bevægelse, og danner afsæt for interessefællesskaber på tværs af børn og unges bopæl. Formålet med denne arbejdsgruppe er at skabe fælles retning for ØST og VEST omkring festivalen. For at sikre organisatorisk følgeskab ligger der en opgave i hvert fritidscenter og Ungdomsskole, om at bidrage med f.eks. en bod, musik, aktivitet til VØstival. Alt sammen skabt i samarbejde med de unge og deres ønsker, samt gode erfaringer fra tidligere år.

Alle fritidscentre skal udvælge en tovholder, som har ansvaret for at skabe ungeinddragelse. Det skal være aktiviteter der passer til VØstivals fokus: musik, krop og bevægelse.

Arbejdsgruppen sikrer, at der sker opfølgning i fritidscentrene ved at koble det forberedende arbejde med ungedeltagelse og den generelle organisering til de pædagogiske ledermøder. Her kan afdelingslederne sparre med hinanden i forhold til ungeinddragelse og indhold. Efterfølgende skal der evalueres på VØstival, hvilket også organiseres gennem de pædagogiske ledermøder.

Arbejdsgruppen for Jobhop

– Ansvarlige i lederteamet, UngiAarhus ØST: Sanne Kamp Jønsson og Kristian Holme Hansen

Formålet med jobhop er at understøtte og skabe et kulturelt mindset for og med medarbejderne om én arbejdsplads i UngiAarhus ØST på mange matrikler.

Sammen skaber vi rammerne for udvikling af et forstærket kollegialt samarbejde med udveksling af faglige kompetencer på tværs af fritidsmiljøer i UngiAarhus ØST

Formålet med tiltaget er at bidrage til den faglige udvikling i stærkere læringsfællesskaber, hvor alle medarbejdere indgår i et jobhop i en projektperiode over et år. Jobhop planlægges i et samarbejde og afvikles i en afgrænset periode af uges varighed eller som bidrag til et pædagogisk praksisforløb over tid. Det er intentionen at jobhop skal bidrage til og forstærke den faglige inspiration og kompetenceudvikling hos den enkelte medarbejder i de respektive fritidsmiljøer i UngiAarhus ØST. Arbejdsgruppens opgave er at sikre den nødvendige kommunikation og koordination, samt tilrettelægge tiltaget således at alle ansatte opnår et godt fagligt udbytte.

Arbejdsgruppen for Klubskolen

– Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Thomas Sprogø

Arbejdsgruppens overordnede formål er at understøtte, at der på tværs af klubber og ungdomsskolen i ØST og VEST sikres en løbende indskrivning af elever til Klubskolen.

Det er arbejdsgruppens opgave at give sparring på, og at udvikle handlingsstrategier, der skaber overblik og kendskab til Klubskolens virke, og hvordan denne kommunikation bedst muligt kan udmønte sig.

Eksempelvis:

- En digital platform hvor alle medarbejdere kan tilgå relevante oplysninger i forhold til at få et overblik over ledige elevpladser og elevgruppens sammensætning
- Nem adgang til digital klubskolefolder, link til hjemmeside, visitationsprocedure
- Handlinger der understøtter de enkelte ØST/VEST distriktsskoler og andre eksterne samarbejdspartneres kendskab til klubskolen
- Handlinger der understøtter vidensdeling internt i ØST/VEST på temaformiddage, pædagogiske lederteammøder mm.
- Handlinger der understøtter medansvar i de enkelte afdelinger i forhold til at understøtte et løbende elevindtag?
- Handlinger der understøtter synergieffekter i forhold til at medarbejderne i klubskolen kan kobles op på andre opgaver i ØST og VEST i ferieperioder og perioder med få elever indskrevet.

Klubskolen er et alternativ til eneundervisning, og er målrettet elever, der af forskellige årsager har brug for et midlertidigt miljøskifte og særlig pædagogisk støtte mhp. at afklare næste skridt (i et skoleforløb) for den enkelte elev. Der er tale om et anderledes undervisningstilbud til elever fra 7. klasse og til 18 år, som primært betales af skolerne. Klubskolen er forankret i UngiAarhus VEST og ØST og hører til under ungdomsskolelovgivningen.

Arbejdsgruppen omkring fælles sommeraktiviteter

– Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Pernille Refstrup

UngiAarhus udbyder forskellige aktiviteter i skolernes sommerferie, til den brede målgruppe af børn og unge i Aarhus. Formålet med denne arbejdsgruppe er at koordinere, kvalificere og skabe overblik over de aktiviteter, som UngiAarhus ØST byder ind med i sommerferien, samt sikre at kommunikationen omkring aktiviteterne kommer hele vejen ud til forældre, samarbejdspartnere og ikke mindst de unge.

Netværk for vejledere af VIA pædagogstuderende

- Ansvarlig i lederteamet, UngiAarhus ØST: Sanne Kamp Jønsson

Vi vil udvikle og skabe et netværk og mødeforum for vejledere af VIA pædagogstuderende i ØST og VEST.

Formålet med dette tværgående netværk er at skabe en ramme, hvor vejledere kan videndele, erfaringsudveksle og gensidigt kvalificere vejlederrollen og indholdsdelen i praktikforløbene. Der tages udgangspunkt i den pædagogiske fagprofessions viden og færdighedsmål i de enkelte praktikperioder, som danner grundlag for en differentiering af krav, forventninger og indhold i de enkelte praktikperioder for og med de studerende.

Det er intentionen at netværket for og med vejledere skal bidrage til en mere koordineret, ensartet indholdsmæssig praktikvejledning i UngiAarhus ØST og VEST. Vi ser muligheder i at netværket og den koordinerede indsats omkring praktikvejledning også på sigt kan understøtte fremtidige rekrutteringsudfordringer, så flere får indsigt og tilvælger det fritidspædagogiske arbejdsfelt i UngiAarhus.

Netværk for AMR/TR

– Ansvarlige i lederteamet, UngiAarhus ØST: Jette Dahl og Pernille Refstrup

Formålet med dette netværk er at sætte fælles fokus på TR/AMR arbejdet i UngiAarhus ØST, for at kunne spotte tendenser og fælles udfordringer. Arbejdsgruppen består af alle AMR'ere og TR'ere samt FULeder og ViceFULeder. Gruppen afholder ca. 4 møder årligt, hvor alle emner vedrørende tillidshvervsudførelsen drøftes. Dette netværk har til hensigt at inspirere og i fællesskab kvalificere opgaverne omkring trivsel og arbejdsmiljø.

Netværket skal ses i sammenhæng med, at vi i alle fritidscentre har to årlige trivselsmøder med deltagelse af to eksterne AMR'ere samt ViceFULeder og FULeder, så vi i det lokale MED udvalg har fælles indsigt i vores organisations arbejdsmiljø og trivsel, så vi derigennem kan sætte fokus på hvordan vi skaber rammer for den gode, udviklende arbejdsplads.

Arbejdsgruppe omkring det pædagogiske lederforum

- Ansvarlige i lederteamet, UngiAarhus ØST: Kristian Holme Hansen, Nanna Rosenløv og Pernille Refstrup

Det pædagogiske lederforum består af alle afdelingsledere i UngiAarhus ØST samt lederteamet og den faglige koordinator. Der afholdes ca. 10 møder årligt, hvor formålet er at kvalificere og understøtte den pædagogiske udvikling i UngiAarhus ØST. Denne arbejdsgruppe består foruden repræsentanterne fra lederteamet af Den Pædagogiske Udviklingsgruppe og vores Læringspartner, og har til formål at udvikle rammerne for det bedst mulige, stærke læringsfællesskab. Udviklingen kommer til at foregå i tæt samarbejde med afdelingsledere.

Arbejdsgruppe omkring internationalt arbejde

– Ansvarlige i lederteamet, UngiAarhus ØST: Thomas Sprogø, Nanna Rosenløv og Pernille Refstrup

I UngiAarhus ØST har vi valgt at afsætte fælles midler til at styrke det internationale arbejde; herunder udveksling. Hensigten er at lave et netværk omkring dette arbejde, der får til formål at udbrede erfaringer og knowhow, således at vi kan leve op til visionen om at arbejde med medbestemmelse, selvbestemmelse og give de unge en stærk selvindsigt og et bredt udsyn, hvilket blandt andet kan understøttes gennem internationalt arbejde. Arbejdsgruppen får til formål at udvikle og understøtte netværket, således at muligheden bredes ud til alle unge i distriktet.

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST & VEST

I UngiAarhus ØST og VEST har de to lederteams besluttet at prioritere at have en funktion i hvert distrikt, som vi kalder for faglig koordinator. Denne funktion bestrides for indeværende af Stine Yde i UngiAarhus VEST og Søren Küsch Larsen i UngiAarhus ØST. Til sammen udgør de to funktioner 'Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST & VEST', i daglig tale 'DPU i ØST & VEST'. Vi arbejder først og fremmest med et stærkt fokus på hvert sit distrikt, men arbejder desuden sammen om en lang række opgaver, når det giver mening og skaber merværdi.

Det grundlæggende formål med disse to funktioner er at understøtte og udvikle den konkrete fritidspædagogiske praksis og fritidsundervisningen i ungdomsskolen, i et tæt samarbejde med først og fremmest frontpersonalet og den lokale ledelse. Det sker blandt andet igennem en lang række forskellige handlinger, fra lokale oplæg, faglige lederteamsparringer, deltagelse i udarbejdelse og afvikling af pædagogiske dage, personaleseminarer, personalemøder eller længerevarende lokale faglige udviklingsprocesser. Vi giver også ad hoc faglig sparring eller hjælper med at finde frem til den, der ved mest om det, der kunne være brug for at vide noget om. Vi sidder med i 'UngiAarhus' interne arbejdsgruppe for kursus og uddannelse' (tidligere kaldet Kursusudvalget), deltager i konferencer for at være opdateret på relevant ny faglig viden som kan videndeles i områderne, har udvik-

let Den Pædagogiske Værktøjskasse som en måde at dele og samle faglig viden på (se beskrivelse andetsteds her i afsnittet), og så arbejder vi tæt sammen med SLF-læringspartneren på at brede arbejdet med Stærkere læringsfællesskaber (SLF) ud i ØST og VEST. Imellem det vi her har givet eksempler på, er der en myriade af større og mindre fagligt relaterede opgaver, vi balancerer.

DPU i ØST og VEST arbejder også med afsæt i, hvad FU-ledelsen og lederteamet mener, der bør være fokus på, og har altså som den vigtigste opgave at understøtte og styrke den faglige praksis med afsæt i, hvad der er behov for lokalt, koblet med hvad organisationen har af ambitioner for praksis. Det kan være i forhold til sparring, metoder, brug af redskaber eller perspektiver på, hvad andre har afprøvet i situationer, der kan minde om det, der er på færde lokalt. På den måde er DPU's fokus først og fremmest på praksis, og på hvad der kan bidrage til, at arbejdet med børn og unge i UngiAarhus ØST og VEST skaber størst mulig værdi for disse.

Vi har lavet et *menukort* som præsenterer en lang række lækre 'faglige retter', vi som DPU måske kunne friste med. Skulle det I har brug for ikke være at finde på menukortet, så ring til os og spørg, om ikke vi kan diske op med det alligevel (menukortet er at finde bagerst i arbejds-håndbogen og i den pædagogiske værktøjskasse).

Den Pædagogiske Værktøjskasse

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST & VEST har udviklet Den Pædagogiske Værktøjskasse, som befinder sig ude i de enkelte enheder i fritidscentre i UngiAarhus ØST og VEST.

Der er helt konkret tale om en speciallavet reol med påskriften 'Den Pædagogiske Værktøjskasse' samt en række bogkassemoduler monteret og et lille indbygget arbejdsbord (se billede). Den er blevet leveret med alt det basismateriale, der er standard for det fritidspædagogiske arbejde. Tillige indeholder den det materiale som er politisk eller ledelsesmæssigt bestemt, der skal arbejdes med og ud fra:

- Skabeloner til ungesamtaler
- Eksempler på handleplaner
- Pædagogiske forløb
- Vores arbejds håndbog
- Faglitteratur
- Beskrivelser af hvad der sker, når man har sendt en underretning
- Diverse materiale til arbejdet med Kvalificeret selvbestemmelse og vitaliseringsmodellen
- Hjælp til at forberede netværksmøder
- Børne- og ungepolitikken i Aarhus Kommune
- Fritids- og ungdomsskoleplanen
- Materiale til arbejdet med stærkere læringsfællesskaber (bl.a. materiale til beskrivelse af øvebaner og eksempler på dataindsamling)
- Ungdomsskolemateriale (f.eks. valgfagskatalog)

Desuden er det hensigten, at medarbejderne selv skal samle alt deres eget lokale pædagogisk relevante materiale såsom fagbøger, færdigbeskrevne pædagogiske forløb, kursusmaterialer og hvad der ellers måtte høre til deres pædagogiske værktøjskasse.

Man kan overordnet sige at 'Den Pædagogiske Værktøjskasse' forsøger at kombinere løsninger på en række udfordringer for det at bedrive og udvikle på pædagogisk praksis. Helt centralt står, at man konkret skal kunne gå hen til værktøjskassen og 'spørge om hjælp', og så skal den gerne, kunne komme med et brugbart 'svar' eller i det mindste en hjælp til, hvor man kan henvende sig for at få mere viden om emnet eller hjælp til en konkret udfordring.

Den konkrete anvendelse af den pædagogiske værktøjskasse skal give mening for det pædagogiske personale, hvorfor vi løbende evaluerer på, hvordan personalet oplever brugen af værktøjskassen, om der er materialer der er overflødige, eller om der er mangler. I den forbindelse samler vi de erfaringer personalet sammen gør sig med brugen af værktøjskassen.

Udsatte Unge Puljen i UngiAarhus i ØST

UngiAarhus ØST tildeles midler til udsatte børn og unge. Lederteamet har besluttet at prioritere en del af de midler i en intern Udsatte Unge Pulje (UUP) for at understøtte udviklingen af det praktiske fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen med udsatte unge i UngiAarhus ØST. Alle ansatte i UngiAarhus ØST kan søge denne pulje i samarbejde med deres lokale ledelse.

Puljens målgruppe er sårbare og udsatte unge, der har brug for en ekstra, udvidet eller helt ny indsats for at hjælpe dem videre med hvad end de 'tumler' med, og som vi som fritidspædagogisk felt og faglighed kan tilbyde. Det kan være udfordringer med trivsel, adfærd, at fungere i og med det sociale, faglige udfordringer eller noget helt andet.

Puljen skal på baggrund heraf ses som en mulighed for at kvalificere det fritidspædagogiske arbejde ved eks. at understøtte og omsætte eksperimenterende nye pædagogisk faglige ideer til indsatser, der forventes at kunne udvide effekten af den eksisterende lokale fritidspædagogiske indsats;

Måske er der brug for en fokuseret og målrettet indsats for en gruppe sårbare og udsatte unge for at skabe kontakt til dem, og derved kunne komme til at arbejde fritidspædagogisk med dem? Eller også er der brug for en 'akut' indsats for at dæmme op for en problematisk udvikling?

Det 'eksperimenterende' kan ses ved at man afprøver noget, man måske ikke havde tænkt på at afprøve før, i forhold til den problemstilling eller udfordring man står konfronteret med. Det kan være at arbejdet med problemstillingen ved brug af Grundmodellen i ØST og VEST peger på, at der med fordel kan hentes inspiration fra andre steder eller fra kolleger.

Samtidig er det vigtigt at understrege, at UUP ikke har til formål at understøtte den ordinære og eksisterende drift, men netop har til formål at understøtte den nødvendige udvidelse af aktivitetsniveauet og aktivitetsformerne i forhold til at kunne arbejde mere målrettet og fokuseret med sårbare og udsatte unge. Kort fortalt er det med Udsatte Unge Puljen ambitionen at:

- understøtte og udvikle det pædagogisk faglige arbejde med udsatte unge i UngiAarhus ØST.
- understøtte reflekterede og fagligt velfunderede eksperimentelle indsatser, aktiviteter og projekter, der sigter på at skabe muligheden for et positivt vendepunkt i den/de unge/unges liv.
- understøtte det tværgående samarbejde internt i UngiAarhus ØST, UngiAarhus bydækkende og på tværs af magistratsafdelinger, organisationer og aktører. Alt sammen reflekteret i forhold til karakteren af det formål en given ansøgning vil arbejde mod at realisere.
- understøtte både individuelle og gruppebaserede indsatser.

Hvis du har en ide til en indsats, et forløb eller en aktivitet, du gerne vil igangsætte for og med nogle børn eller unge i praksis, og du tænker, at Udsatte Unge Puljen er relevant at ansøge om midler, så tag fat i din lokale afdelingsleder. Puljen er forankret i den pædagogiske ledergruppe, og derfor præsenteres udfordringen indledningsvist i dette forum af afdelingsleder og fritidscenterleder med henblik på sparring og videndeling. Efter en forhåndsgodkendelse i dette forum, udfyldes Grundmodellen i ØST og VEST, og afslutningsvist præsenteres evalueringen igen til et pædagogisk ledermøde til videndeling. Den Pædagogiske Udviklingsgruppe i ØST og VEST står altid til rådighed for sparring, både før, under og efter idé og ansøgning.

OCN-metoden i UngiAarhus ØST

UngiAarhus ØST bruger OCN (Open College Network) -metoden til at dokumentere læring og kunnen i små skridt i vores fritids- og ungdomspædagogiske praksis.

Metoden er et konkret redskab til at synliggøre den unges indsats, resultater, arbejde og udvikling på det faglige såvel som det personlige og sociale plan – ikke kun for den unge selv, men også for omverdenen.

De strukturerede læringsprogrammer er medvirkende til at give det pædagogiske personale et fælles sprog, mål og retning samt en forståelsesramme på tværs af aktiviteter, indsatser og enheder, hvilket erfarer at bidrage til at kvalificere og professionalisere vores praksis¹. Således profiterer både de unge og medarbejderne af forløbene, idet der er tale om velbeskrevne, veltilrettelagte og lettilgængelige forløb, der udstikker retning/mål, og som i sidste ende giver børnene/de unge et konkret bevis på, hvad de kan.

Når der skal udvælges læringsmål til en helhedsorienteret indsats, kan man med fordel tage udgangspunkt i modellen for kvalificeret selvbestemmelse, idet denne model kan være med til at afdække, hvilke udfordringer eller styrker, der skal arbejdes med hos det enkelte barn/unge eller gruppe af medlemmer. Derefter udvælges bedømmelseskriterier til hvert læringsmål som omdannes til et opgavehæfte til dokumentationen af læring som kan udmøntes via diverse aktiviteter, øvebaner, erhvervspraktik, ordinær undervisning, dialog og refleksion.

OCN-vejlederen udarbejder et opgavehæfte ud fra udvalgte læringsmål og dokumenterer læring og kunnen under læringsforløbet. Efter endt forløb kvalitetssikres dokumentationen med OCN-IK'eren i UngiAarhus ØST:

- **Julie Søby Madsen**
- **Tina Brammer Kristensen**

.....

*1)

I januar 2021 foretog vi i UngiAarhus en større spørgeskemaundersøgelse blandt medarbejderne, der viste, at størstedelen mener, at OCN-metoden er medvirkende til at skabe et fælles fagsprog og dermed professionalisere den fritidspædagogiske praksis.

Dokumentationen skal **ALTID** foregå anerkendende og med blik for det enkelte barns/unges udvikling og evner. Ønskes en anden form for dokumentation end OCN-databasens forslag, kan **OCN-koordinator Tina Brammer** kontaktes for sparring. OCN-vejlederen oplyser følgende information til OCN-IK'eren

- Skole
- Klassetrin
- Navn
- Fødselsdato

Evaluering af læringsforløbet

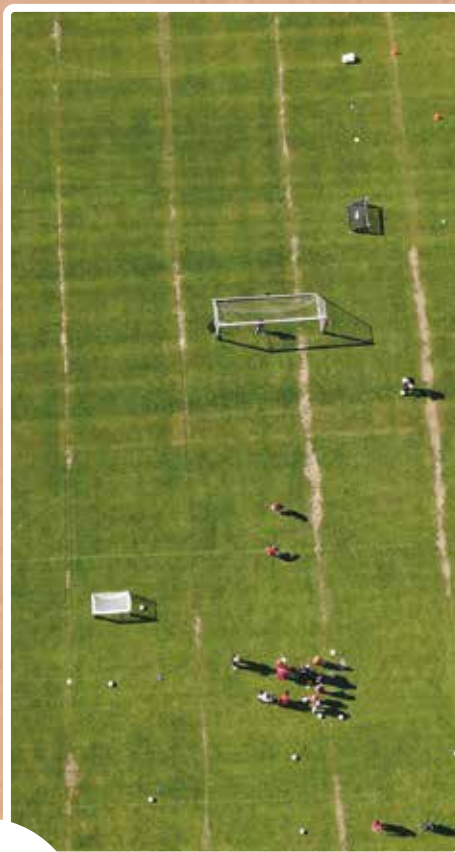
I forberedelsen af et læringsforløb skal medarbejderen beslutte, hvad og hvordan læringsforløbet skal evalueres. F.eks. om der skal evalueres på egen praksis og/eller de unges læring i en særlig indsats. Hvad skal evalueres og hvornår skal der evalueres? Det er væsentligt at forberede evalueringssdelen samtidig med, at man planlægger selve forløbet, således man undervejs ved, hvad der skal kigges efter af tegn på, om man er på vej i den ønskværdige retning set ift. de mål, man har sat sig for indsatsen.

Fejring

OCN-vejlederen koordinerer selv med sit fritidscenter, den enkelte skole eller andre samarbejdspartnere, hvornår OCN-bevisoverrækkelsen kan finde sted. OCN-beviserne printes ud under hvert enkelt deltagers navn.

Et konkret forslag til bevisoverrækkelse

Der afholdes OCN-bevisoverrækkelse med deltagernes vigtigste relationer, familie, venner, klasse, klasselærere, evt. AKT-lærer og andre relationer. Husk at der kan være stor forskel på, hvem det enkelte barn/unge ønsker skal deltage. Der afholdes en lille tale for deltagerne, og hver deltager får overrakt sit OCN-bevis samt evt. blomster/t-shirts/andet.

Get2sport

Get2sport Aarhus-indsatsen er et samarbejde mellem Borgmesterens afdeling, Magistratsafdelingen for Børn og Unge, Danmarks Idrætsforbund (DIF) get2sport og DBU Jylland. Den udførende del af indsatsen er forankret i UngiAarhus VEST, hvorfra projektlederen arbejder bydækkende med get2sport Aarhus-indsatser i Viby Syd, Bispehaven, Gellerup og Tilst.

Baggrunden for samarbejdet er helt overordnet at sikre, at der også i de udsatte boligområder er et aktivt og velfungerende foreningsliv, hvor der er synlige tilgængelige voksne, som har lyst, evner og ressourcer til at være frivillige ledere og trænere og dermed også kunne være noget og nogen for områdernes børn og unge.

Foreningslivet i de udsatte boligområder er generelt præget af at have en lav udbredelse og være udfordret rent ressourcemæssigt. Det være sig både i forhold til de frivillige ressourcer, som kan tilvejebringes til frivilligt arbejde samt ressourcerne hos både de børn og forældre, som det sparsomme foreningsliv henvender sig til. De manglende ressourcer er UngiAarhus (som en del af Get2sport Aarhus-indsatsen) med til at tilvejebringe via samarbejde med fritids- og ungdomsklubber samt ungdomsskolen, hvor indsatsens projektmedarbejdere aflaster de frivillige i foreningerne ved at afhjælpe udfordringer i hverdagen og være med til at understøtte rekruttering og kapacitetsopbygning i foreningerne. Det gør vi bl.a. ved at:

- Arrangere DBU Get2fodboldskoler i sommerferien.
- Uddanne UEFA børnetrænere via ungdomsskolens valgfagspakke.
- Uddanne DBU fodboldkommere i samarbejde med ungdomsskolen.
- Etablere særlige foreningsforberedende indsatser på tværs af klubber, skoler, dagtilbud og SFO'er.

Det hele sker indenfor en fritidspædagogiske ramme, hvor vi hele tiden har børnene og de unges egen og fællesskabets udvikling for øje.

UngiAarhus Fællesadministration

UngiAarhus Fællesadministration understøtter alle enheder i UngiAarhus med administrative opgaver. Der er i UngiAarhus Fællesadministration viden om de mangeartede lokale opgaver og forhold, hvilket giver en optimal mulighed for understøttelse til både lokale og tværgående initiativer. Den fælles opgave er at yde en professionel og ambitiøs administrativ understøttelse af UngiAarhus. UngiAarhus Fællesadministration er i daglig tale også kendt som Fællesadministrationen.

Fællesadministrationen blev dannet i januar 2015. I 2018 besluttede Byrådet i Aarhus Kommune, at UngiAarhus Fællesadministration skulle være en del af Administrative Fællesskaber med en kontorchef i spidsen. Administrative Fællesskaber blev dannet i 2019, og Fællesadministrationen og de 25 øvrige administrative fællesskaber i Børn og Unge er forankret i Fællesfunktionerne. Fællesfunktionerne er den centrale administration for Magistratsafdelingen Børn og Unge. Administrative Fællesskaber arbejder ud fra principper om

- at UngiAarhus, skoler og dagtilbud kan fokusere på kerneopgaven
- at opnå en endnu mere effektiv varetagelse af administrative opgaver
- at øge sammenhængskraften i Børn og Unge
- at sikre en mere ensartet implementering af tiltag.

UngiAarhus Fællesadministration er fagligt organiseret i teams. Indenfor det enkelte team løses opgaverne af flere. Derfor er det også sådan, at alle opgaver indsendes på mail til det respektive teams Outlook postkasse. Herfra fordeles opgaverne til teamets medlemmer.

Oversigt UngiAarhus Fællesadministration

Økonomiteam	Handelsteam	Lønsteam	Stabsteam
• Fakturabehandling • Kontoplan • Betalingsplaner • Bilpark—alt hvad der udløser vægtafgift • Intern afregning • Bank og udlæg • Digital understøttelse af Udlægs app • Support og vejledning af lederne	• Indkøbsaftaler • Indkøb af IT og telefoni • Indkøb for FU ledelse og Fællesadministrationen • Vejledning til indkøb udover IT og telefoni • Statistik • Support og vejledning af lederne	• Løn- og personale-administration • Barselssager • Håndtering af honorar • Vejledning i overenskomster • Restferie/ferie-regnskab m.v. • Digital understøttelse af Update app • Support og vejledning af lederne	• Budget, budget-opfølgning og regnskab • Projekt-understøttelse • Systemunderstøttelse: UNG, ESDH, forsikringssager, E-rekruttering m.v. • Support for FU ledelsen: Vidensbank, mødesupport, support til rettidig omhu samt ad hoc opgaver • Betjening af Hovedpostkasse • Support og vejledning af lederne

Kontakt

Fællesadministrationen er ledet af en administrationsleder og har kontor på Grøndalsvej 2 sammen med FU-ledelsen og et antal faglige konsulenter, som også er en del af UngiAarhus. Grøndalsvej 2 danner også rammen for Fællesfunktionerne.

Fællesadministrationen står til rådighed for alle ledere i UngiAarhus og kontakt kan ske på mail og telefon eller ved fremmøde på Grøndalsvej 2. Det er altid en fordel at lave en aftale i forvejen inden lederne kommer på kontoret, for at sikre, at den aktuelle opgave kan løses. Medarbejderne i UngiAarhus Fælles-

administration er specialister i de respektive opgaver, og ved derfor ikke alt om alting.

Der ligger altid en opdateret kontaktlister i det fælles SharePoint under 'Fællesadministrationen'. Dokumentet kan også tilgås fra Teams under 'Start dagen her, 'Ledelse og administration'.

Økonomiteam: fuok@mbu.aarhus.dk
 Handelsteam: fuha@mbu.aarhus.dk
 Lønsteam: fulp@mbu.aarhus.dk
 Stabsteam/Hovedpostkasse: uiaa@mbu.aarhus.dk

Kernefortælling UngiAarhus

UngiAarhus er for alle byens børn og unge – vi møder dig, som du er, og hvor du er. UngiAarhus er din mulighed for at lave spændende aktiviteter, fordybe dig i interesser, knytte venskaber for livet, blive klogere på verden - og i det hele taget have det sjovt sammen med andre.

Sammen med byens børn og unge skaber vi den gode fritid, uanset om du er 10 år eller 17 år. Elsker du e-sport, er du vild med spansk, eller kan du lide at jamme med vennerne, så har vi noget til dig. Søger du et sted – dit eget helle - hvor du 'bare kan være' sammen med andre, så er byen fyldt med klubber, hvor du kan komme, som du er. Og holder du til ude i byens rum, så er vi også der'

I UngiAarhus gør vi os hver dag umage med at skabe gode rammer for børn og unges fritid. Vi ved, at alle børn og unge har brug for et sted, hvor de kan komme, som de er, og hvor de kan udvikle sig og lære gennem interesser og lyst.

At skabe trygge og gode rammer kræver dedikerede og kompetente voksne, der hver dag står klar til at tage imod, lytte, være interesseret og sætte i gang. Gode rammer er for os miljøer med plads til fysisk udfoldelse, samtaler, kreativitet, leg og nærvær

Vi tror på, at der også er læring i det skæve og svære i livet. At samles om et måltid mad og lade roen sænke sig i samtalen, giver ikke kun en mæt mave. For mange børn og unge er samværet over måltidet med til at kaste nyt lys over livets små og store spørgsmål.

Vores vigtigste opgave er at være et lyttende øre og en hjælpende hånd, som blidt motiverer børn og unge til at turde rykke sig og mestre livet. Vi er tæt på i rejsen fra barn til ung – mod voksenlivet.

En betydningsfuld fase i livet, hvor der både er masser af highfives og bump på vejen.

Vi hylder mangfoldigheden og fællesskabet. Nogle gange samler vi alle byens børn og unge til en fælles event. Andre gange sker magien i en stille samtale mellem to mennesker, der oplever sammen.

Vi mener, at alle børn og unge fortjener muligheden for at udnytte deres fulde potentiale. Derfor omfavner vi den faglige og menneskelige forskellighed i fritidsklubben, ungdomsklubben, ungdomsskolen, ungemiljøerne og pædagogiske oaser – der er inspirerende miljøer og aktiviteter for alle

UNG i

VENSKAB, FÆLLESSKABER
OG SELVSTÆNDIGHED

Pædagogisk ledede legepladser

– pædagogiske oaser med ude- og indemiljøer

” UngiAarhus er for alle byens børn og unge – vi møder dig, som du er, og hvor du er. UngiAarhus er din mulighed for at lave spændende aktiviteter, fordybe dig i interesser, knytte venskaber for livet, blive klogere på verden - og i det hele taget have det sjovt sammen med andre”

Legepladsernes DNA

UngiAarhus danner i mange forskelligartede sammenhænge rammer om den gode fritid for børn og unge. Pædagogisk ledede legepladser er fristeder, som alle, der bruger stederne, har medansvar for at skabe og udvikle – pædagogiske oaser med ude- og indemiljøer, hvor børn og unge kan indgå i fællesskaber, og hvor der er mulighed for leg og aktivitet for alle.

Det fritidspædagogiske afsæt er stærkt på alle pædagogisk ledede legepladser i Aarhus. Med udgangspunkt i Aarhus Kommunes vision for børn og unge, som beskrevet i Børne- og Ungepolitikken er inkluderende fællesskaber, danselse, aktivt medborgerskab, lokal indsigt og globalt udsyn således væsentlige pædagogiske mål for aktiviteterne.

Den primære målgruppe på pædagogisk ledede legepladser er børn og unge mellem 10 og 17 år (21 år for unge med handicap). De pædagogisk ledede legepladser er dog åbne, gratis tilbud, som alle kan bruge uanset alder. Udemiljøerne på de pædagogisk ledede legepladser er åbne for alle også i de tidsrum, hvor der ikke er bemanding.

Det er samarbejdet med fx dagtilbud, skoler, kulturinstitutioner og foreninger, der er med til at give oaserne liv og indhold, og denne mangfoldighed er med til at skabe et dynamisk miljø. Samtidig skal oaserne være et naturligt samlingspunkt for lokalområdets beboere og et tilbud til hele byen. Med pædagogiske miljøer, der appellerer til leg og samvær for alle aldre, er det et oplagt mødested på tværs af generationer.

Der er ikke to pædagogisk ledede legepladser, der er ens, da det enkelte miljøes særlige DNA udfoldes med afsæt i de lokale behov og formes af brugerne sammen med personalet. Der er ofte dyr i udemiljøerne, og nogle steder er der værksteder, hvor man fx kan få hjælp til cykelreparationer eller være kreativ.

De pædagogisk ledede legepladser er organisatorisk en del af et fritidscenter. Personale fra fritidscenteret er tilknyttet de pædagogisk ledede legepladser. Med et fritidspædagogisk afsæt anerkender, medtænker og inddrager det pædagogiske personale børn, unge og andre brugere i ideudvikling, planlægning og formgivning af den pædagogisk ledede legeplads og aktiviteterne. Udover at have det fritidspædagogiske fokus, sørger personalet for, at stedet er vedligeholdt og indbydende, og at de dyr, der er, har det godt.

Særlige ungemiljøer kan være knyttet til de pædagogisk ledede legepladser, hvor lokale unge samles om aktiviteter og fx spis-sammen-arrangementer.

Udover at være et tilbud til børn, unge og deres familier er de pædagogisk ledede legepladser også vigtige i skole-samarbejdet og anvendes som en del af skolernes alternative læringsmiljøer. Det inspirerer til ny læring, når de vanter rammer skiftes ud med udeværksteder, dyrehold og haver. Oaserne bliver så til læringsmiljøer, der inviterer til nye ideer og perspektiver.

UngiAarhus hylder mangfoldigheden og fællesskabet. I UngiAarhus handler det om at finde det nyttige i det unyttige.

Fane 09

09

**Egne materialer
– den fritids-
pædagogiske
vision**

[illegible]

Fane 10

10

**Egne projekter
og aktiviteter**

[illegible]

Fane 11

11

**Litteraturliste
og begrebsindeks**

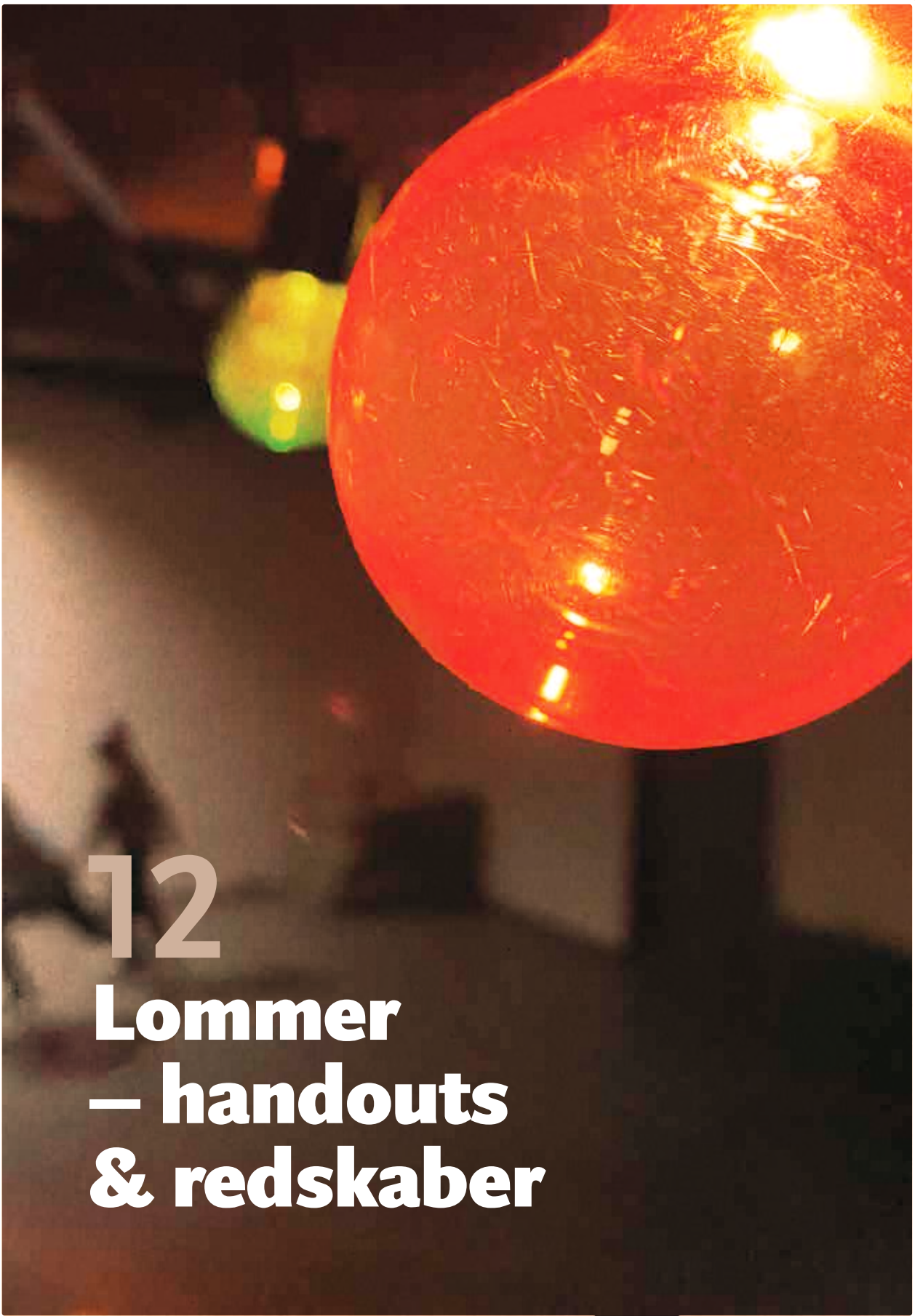

Litteraturliste

- *Attraktive fritidsmiljøer - skab sammenhæng mellem rum & pædagogik*, Sanne Kamp Jønsson og Kathrine Iversen. UngiAarhus, Børn og Unge Aarhus kommune 2022.
- *Danskernes Sundhed – Den nationale sundhedsprofil 2021*, Sundhedsstyrelsen 2022.
Link: www.sst.dk/da/Udgivelser/2022/Danskernes-sundhed
- *Modellen for kvalificeret selvbestemmelse – en introduktion og vejledning*, Jan Tønnesvang & Nanna B. Hedegaard og forlaget Klim, 2012.
- *Ny udsathed i ungdomslivet – 11 forskere om den stigende mistrivsel blandt unge*, Anne Görlich, Mette Pless, Noemi Katznelson og Liv Graven, Hans Reitzels forlag, 1. udg., 1. oplag, 2019.
- *Risikoadfærd blandt unge Risikoadfærdsmønstre og sammenhæng med anden sundhedsadfærd, fysisk helbred, mental sundhed og sociale relationer*, Sundhedsstyrelsen, 2022
Link: www.sst.dk/da/Nyheder/2022/Nogle-unge-har-flere-risikofaktorer-paa-samme-tid
- *Udsatte børn og unge – en grundbog*, redigeret af Erlandsen, Jensen, Langager og Petersen, Hans Reitzels forlag, 1. udgave, 2. oplag, 2015.
- *Veje til deltagelse – nye forståelser og tilgange til facilitering af børn og unges deltagelse*, Maria Bruselius-Jensen og Anne Mette W. Nielsen, Aalborg Universitetsforlag, Center for ungdomsforskning, 1. udgave, 1. oplag, 2020.
- *Verdensborgeren som pædagogisk ideal*, Peter Kemp, Hans Reitzels forlag, 1. udg., 1. oplag, 2005.
- *Vitaliseringsmodellen – en introduktion*, Jan Tønnesvang & Nanna B. Hedegaard og forlaget Klim, 2015, 2. udgave.
- *Aarhuskompasset. Mindre system, Mere borger. Tænk tanken mandag morgen.* 2020.
Link: www.nyeveje.aarhus.dk/nye-veje-til-velfaerd-og-vaekst/aarhuskompasset/

Fane 12

12

**Lommer
– handouts
& redskaber**

Handouts

Skrivbar Grundmodel

Notespapier

Menukort

Den Pædagogiske Udviklingsgruppe (DPU) i ØST og VEST

Hvis du vil vide mere, så kontakt os endelig
Anne Kristine Aslak Yde T: 41859008 M: ankay@aarhus.dk
Søren Küsch Larsen T: 41856872 M: sokla@aarhus.dk

Menukort

- 1** Hjælp til procesfacilitering eksempelvis i forbindelse med planlægning og afvikling af pædagogiske temadage i personalegruppen.
- 2** Observationer i og af den pædagogiske praksis samt sparring i forhold til generelle pædagogiske problemstillinger.
- 3** Arbejde med KvaS-Vital herunder sparring, inspirationsoplæg, indføring i modellerne, arbejdet med dem og tænkningen bag samt udarbejdelse af pædagogisk materiale til brug i praksis.
- 4** Faglig og kollegial sparring med særligt henblik på medlemssamtaler eksempelvis med et coachende fokus.
- 5** Bistand ved udarbejdelse af skriftligt materiale - herunder med fokus på det pædagogiske indhold - samt korrekturlæsning.
- 6** Formidling af pædagogisk teori samt sparring i forhold til at omsætte det i praksis.
- 7** Projektsparring og udvikling af aktiviteter og indsatser generelt.
- 8** Generel sparring i forbindelse med arbejdet med udsatte unge i UngiAarhus-regi. Her ment som viden om udsathed generelt; herunder projektarbejde og virksomme indsatser.
- 9** Faglig sparring med fritidsledere og afdelingsledere i forhold til den pædagogisk epraksis og forholdet mellem denne og organiseringen af arbejdet.
- 10** Akademisk bistand for eksempel i forbindelse med udarbejdelse af ansøgninger, opsamlinger, sammenskrivninger og notater.
- 11** Mødeledelse og sekretariatsbistand generelt.
- 12** Udsatte Ungepuljen (UUP) i ØST og VEST (forvaltning, sparring om indsatser, understøttelse af evaluering mm.).
- 13** Udvikling, opdatering og evaluering af Den Pædagogiske Værktøjskasse (herunder formidling af materialer samt sparring på brugen i praksis).
- 14** Medvirken til udarbejdelse af områdeudviklingsplanen samt efterfølgende understøttelse af arbejdet i den pædagogiske praksis (herunder understøttelse af tovholderfunktioner, arbejdsgrupper, ydelser mm.).
- 15** Udvikling af materialer og pædagogiske redskaber.
- 16** Tværgående netværk og samarbejde.
- 17** Udvikling af metodehåndbøger.
- 18** Generel deltagelse i diverse faglige relevante fora.
- 19** Diverse ad hoc-opgaver af forskelligartet karakter (fx udarbejdelse af hørings svar/notater mm.)

Vi læser i kraft af vores opgaver og funktioner tendenser på, hvad der rører sig både internt og eksternt på den fritidspædagogiske front – herunder behov og faglige udfordringer, som vi løbende forsøger at omsætte til en udvikling af den fritidspædagogiske praksis.

Om den mentale model

Som en vej til at koble ambitionerne i Stærkere Læringsfællesskaber sammen med den fritidspædagogiske vision og Børne- og Ungepolitikken, er 'Den mentale model' med sit mindset, en væsentlig del af vejen til at omsætte dette i praksis. Den mentale model i Børn og Unge består af ti værdimæssige fokusområder, som i praksis skal indtænkes i det praktiske og faglige arbejde i UngiAarhus.

På den måde repræsenterer den mentale model det mindset, som Børn og Unge bygger på, men reducerer også en smule i kompleksiteten ved at trække en væsentlig del af essensen ud. Derudover understøtter og kvalificerer de ti værdimæssige fokusområder praksis, ved også at fungere som en slags tjekliste i forhold til at pege på ressourcer, der kan tænkes ind i praksis, som man måske ikke var opmærksom på.

De enkelte 'brikker' i den mentale model har vi alle i højere eller mindre grad stiftet bekendtskab med som en del af vores arbejde i Børn og Unge, og tilsammen er de vores fælles udgangspunkt for at vurdere, hvordan vi bør flytte os for at kunne løfte alle børn og unge bedre. De ti 'brikker' i den mentale model er:

- 1 En fælles og evig stræben efter det excellente**
- 2 Et fokus på progression hos både børn og voksne**
- 3 Et stærkt 0–18-årsperspektiv**
- 4 Et helhedssyn på børnene og de unge**
- 5 Et forældresamarbejde præget af samskabelse**
- 6 Et fokus på tidlig og forebyggende indsats**
- 7 En vidensbaseret/datainformeret ledelse og praksis**
- 8 En høj social kapital**
- 9 Et opgavesyn, som både bygger på kollektiv forpligtelse og individuelt ansvar**
- 10 Et syn på lederen som rollemodel**

Den mentale model

Om forebyggelsesstrategien

Børne- og ungepolitikken bygger på det forebyggelsesstrategiske perspektiv, som samtidig er et perspektiv og en tænkning, der på mange måder taler sammen med det fritidspædagogiske arbejde samt fritidsundervisningen i UngiAarhus. 'Taler sammen' på den måde, at det grundlæggende drejer sig om at arbejde med at forstærke de beskyttende faktorer i et barns eller i et ungt menneskes liv samt reducere antallet af risikofaktorer. Den mere åbne og frie ramme som UngiAarhus er bygget på, samt det fritids- og ungdomspædagogiske perspektiv, med fokus på blandt andet ungdomsproblemer, trivsel, samhørighed, fællesskab og handlekraft, er en oplagt ramme til at arbejde med dette i.

Forebyggelsesstrategien beskriver, og Forebyggelsestrekanten illustrerer, at en effektiv, fritids- og ungdomspædagogisk forebyggende indsats bygger på at sikre sammenhæng mellem de tre niveauer for forebyggelse. De tre niveauer som skal tænkes sammen i praksis er:

- **Grøn:** Den generelle indsats, der retter sig mod alle børn og unge, vil typisk bestå i at fremme trivsel og sundhed og dermed hindre, at sundhedsmæssige og sociale problemer opstår.
- **Gul:** Den specifikke indsats, der retter sig mod potentielle risikogrupper, vil bestå i at minimere mistrivsels-symptomer og graden af udsathed.
- **Rød:** Den individuelle indsats vil oftest bestå i en direkte intervention i forhold til det enkelte individ med henblik på at afbøde problemer og skader med baggrund i mistrivsel og udsathed.

Der arbejdes i strategien med et sæt af indikatorer eller tegn på, at et barn eller ung er i øget risiko for at udvikle risikoadfærd. Det kan defineres som adfærd, hvor der er risiko for, at man på kort eller lang sigt påfører sig selv eller andre skader af psykisk, fysisk og/eller social karakter, som kan have negative konsekvenser til følge på kort eller lang sigt.

Der er et ret entydigt mønster i tyngden af risikoadfærd hos den enkelte unge, idet unge, der har en høj grad af risikoadfærd på én indikator, ofte vil have høj grad af risikoadfærd på andre indikatorer. Det skyldes, at de grundlæggende komplekse årsager til risikoadfærden hænger sammen med graden af beskyttende faktorer og risikofaktorer.

Sammenhænge forklarer, at metoder til at mindske risikoadfærd og mulige tegn på mistrivsel kan være de samme, selvom der er tale om vidt forskellige former for adfærd.

Det medfører, at en sammenhængende og helhedsorienteret indsats ikke kun retter fokus på én indikation på risikoadfærd, men derimod fokuserer på de bagvedliggende faktorer så som trivsel, mistrivsel og risikoadfærd generelt.

I dette perspektiv drejer den fritidspædagogiske pædagogiske opgave og arbejdet i fritidsundervisningen sig grundlæggende om, at arbejde med at understøtte og forstærke de beskyttende faktorer i den unges liv.

Forebyggelsesstrategien

Om det visuelle overblik over samarbejdsparter

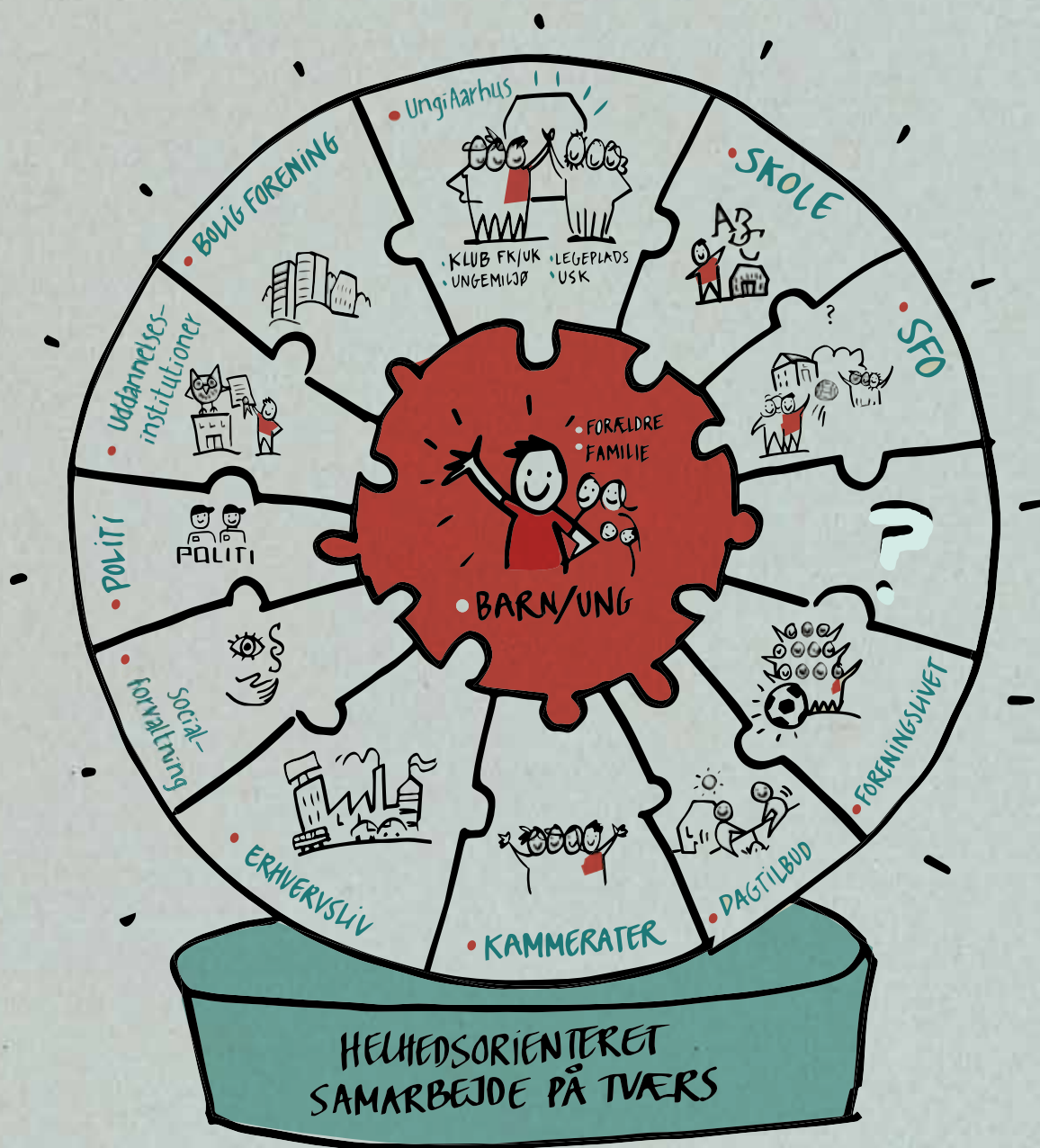
Visualiseringen af de centrale samarbejdsparter omkring barnet/den unge og dennes familie, skaber overblik over de parter, der med størst sandsynlighed har en tilknytning til de børn og unge, vi arbejder med i UngiAarhus. Nogle af samarbejdsparterne er i kontakt med alle vores medlemmer og brugere, og nogle, som eks. politiet, har kun sporadisk og (forhåbentlig) sjælden kontakt med dem. Ikke desto mindre er alle de anførte væsentlige samarbejdsparter.

Der er derudover anført et tomt felt med et spørgsmålstegn i. Her kan der tilføjes samarbejdsparter, der ikke er vist i de andre felter. Samtidig skal det ses som et mulighedsfelt, der repræsenterer muligheden for at opdyrke nye og relevante samarbejdsrelationer.

Målet har været at skabe overblik over, hvem der fungerer rundt omkring de børn og unge vi arbejder med, og som vi med fordel kan fastholde og udvikle samarbejdet med. Det giver mulighed for at spille endnu flere ressourcer på banen i forhold til det fritidspædagogiske arbejde med vores fælles børn og unge. Derudover kan overblikket fungere som en slags tjekliste, der kan bruges til at holde fast i, at alle relevante parter kommer på banen, når eksempelvis en konkret aktivitet, et netværksmøde, et projekt eller et arrangement skal planlægges og afvikles.

Tesen er, at alle de parter, der har en forpligtelse overfor et barn eller en ung, alle gerne vil bidrage til dennes positive udvikling. Med afsæt i dette kan vi i UngiAarhus gøre vores til, at vi i fællesskab skaber de bedste muligheder for barnet og den unges udvikling.

Samarbejdsparter

Om det visuelle overblik over Fritids- og ungdomsskoleplanen samt underlæggende strategier, politikker og visioner

Dette visuelle overblik er udarbejdet for at vise, hvad der grundlæggende er retningsgivende for den fritidspædagogiske opgave samt fritidsundervisningen i UngiAarhus.

Det visuelle overblik demonstrerer sammenhængen mellem de, politiske strategier, modeller, teorier, politikker og visioner, samt hierarkiet imellem dem.

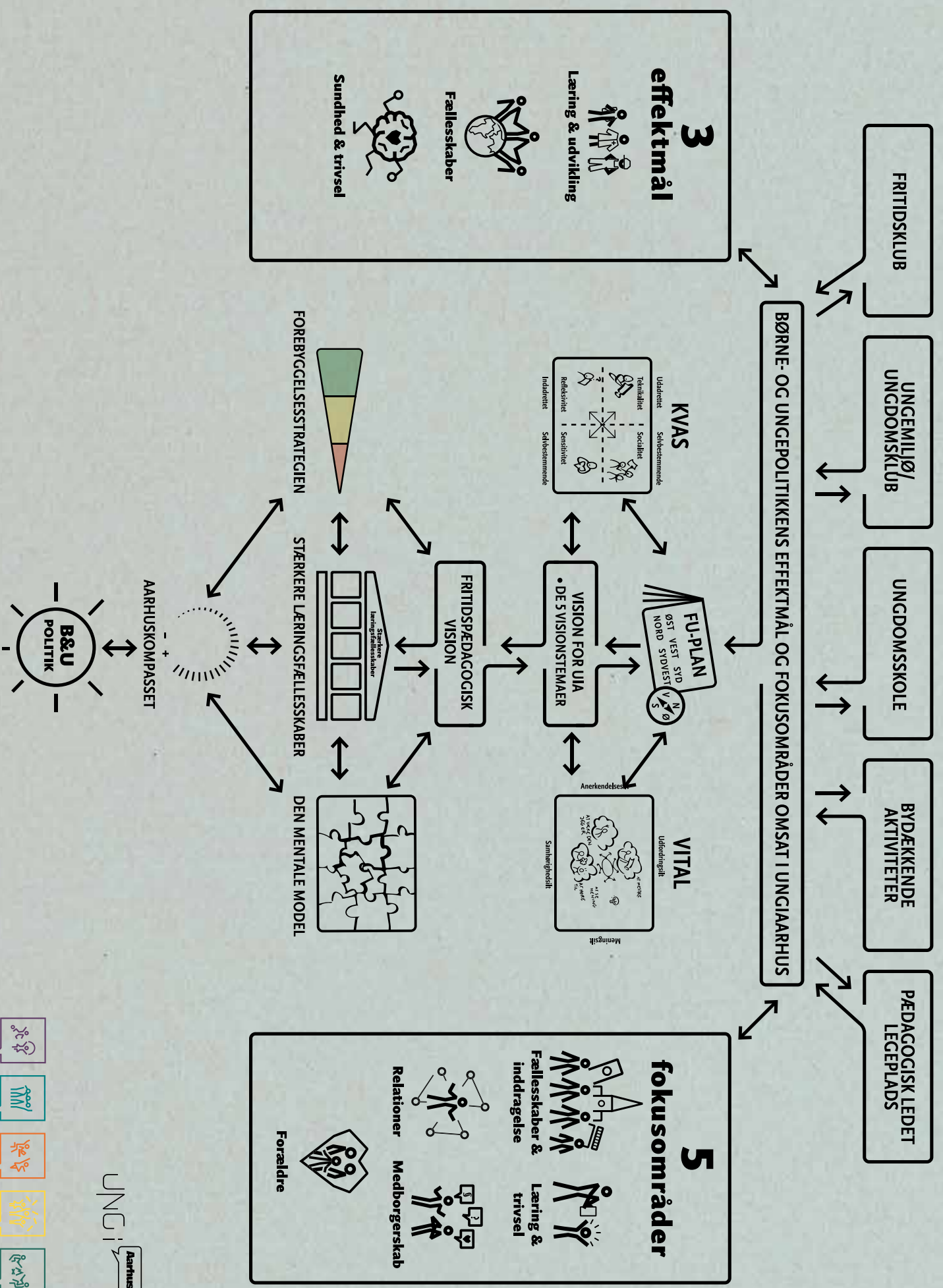
Derudover kobler vi dette visuelle overblik over politikker, strategier og visioner med at visuelt overblik over det centrale indhold i den seneste udgave af Fritids- og ungdomsskoleplanen.

Med afsæt i byrådets vedtagelse af den fritidspædagogiske vision op til sommeren 2021, er Fritids- og ungdomsskoleplanen (FU-planen) gennemlæst og tilpasset i alle dens bærende og centrale temaer, fokusområder, effektmål og principper mv. Derefter er indholdet organiseret i et visuelt hierarki, for derved at demonstrere sammenhængen og organiseringen i indholdet i FU-planen.

Resultatet er, som nævnt en visualiseret FU-plan, der viser de grundlæggende og omkringsliggende politikker, visioner og strategier. Dette kan fungere som en slags 'visualiseret indholdsfortegnelse' til indledende orientering og overblik som supplement til læsningen af den samlede FU-plan.

Desuden vil man kunne spejle sin pædagogiske praksis og fritidsundervisningen, planlægningen af aktiviteter, mål med indsatser mv. i det visuelle overblik som en slags tjekliste. Forstået således, at man både kan få pejlinger på, om man arbejder i den 'retning' som organisationen har besluttet, men samtidig også på, om der er 'hjælp' og 'begrundelser' at hente i organisationens vægtning og rammesætning af og for arbejdet i praksis.

Eksempelvis skal man aldrig være i tvivl om, hvorvidt 'forældrene' skal indgå i arbejdet i praksis, idet det er formuleret i Børne- og ungepolitikken. Eller om det er en fritidspædagogisk opgave eller opgave i fritidsundervisningen at hjælpe børn og unge med at gebærde sig i den virtuelle verden. Således sættes FU-Planen direkte i spil i forhold til den konkrete pædagogiske virkelighed og i fritidsundervisningen.

Om vitaliseringsmodellen (Vital)

Vitaliseringsmodellen er en systematik, der kan anvendes i den pædagogiske praksis, når det gælder om at skabe gunstige betingelser for barnets/den unges trivsel og udvikling. Det er besluttet via vedtagelsen af Fritids- og ungdomsskoleplanen, at UngiAarhus skal arbejde med afsæt i modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS) og vitaliseringsmodellen (vital), og vi har i UngiAarhus arbejdet med begge dele igennem en længere årrække. KvaS og Vital skal i vores kontekst kobles til det fritidspædagogiske arbejde og fritidsundervisningen i ungdomsskolen, og er medvirkende til at kvalificere arbejdet i praksis. Ikke mindst i forhold til det forestående arbejde med den fritidspædagogiske vision, implementeringen heraf og den nyorientering der er helt central heri.

Professor Jan Tønnesvang, som har udviklet 'Kvas-Vital' med afsæt i vitaliseringspsykologien, taler om 'psykologisk ilt', der kan sidestilles med betydningen af den biologiske ilt. Individets psyke skal iltes såvel som den biologiske krop, for at man som menneske kan næres og udvikles. Vitaliseringsmodellen beskæftiger sig med menneskets psykologiske grundbehov og de relationer og miljøer, der giver psykologisk ilt til – og dermed vitaliserer – disse. Disse grundbehov/rettetheder:

- Den selvhenførende rettethed ('se mig, som den jeg er')
- Den andenhenførende rettethed ('vis mig, hvem/hvad jeg kan blive')
- Den fællesskabshenførende rettethed ('lad mig høre til ligesom dig')
- Den mestringshenførende rettethed ('giv mig passende udfordring')

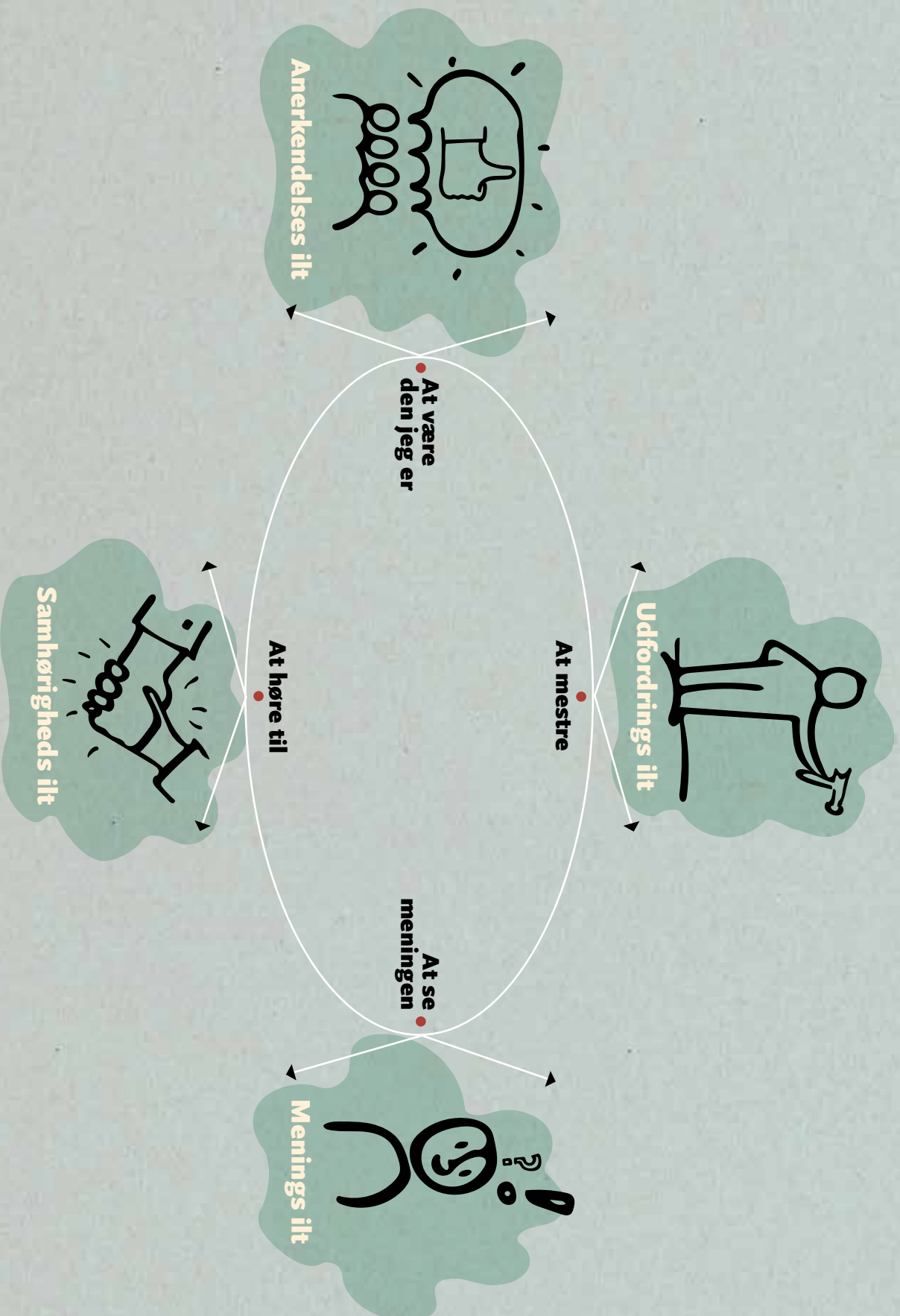
Jan Tønnesvang karakteriserer et vitaliseringsmiljø, som et miljø, der rummer en 'god nok' psykologisk ilt, og hvor barnet/ den unge bliver optimalt udfordret. Vitaliseringsmiljøer er samtidig miljøer, hvor den psykologiske ilt i de forskellige vitaliseringsrelationer er 'god nok' til at kunne vitalisere de fire rettetheder. At miljøet skal være 'godt nok' og ikke perfekt henviser til et særligt kendetegn for vitaliseringsmiljøer, fordi der hermed menes, at vitaliseringsmiljøer er miljøer, der er optimalt frustrerende miljøer (ikke at forveksle med maksimalt frustrerende miljøer). Det vitaliseringsmiljø, der virker optimalt frustrerende, er netop et miljø, hvor individet i vitaliseringsrelationerne møder medspillende modspil, og hvor de bliver iltende realitetskorrigeret.

Hvis det drejer sig om børn og unge, lægger dette op til, at de selv skal tage del i deres læringsproces og yde noget i forhold hertil, at de skal anerkendes for dette og opmuntres videre og således lære trinvis at blive kvalificeret selvbestemmende i deres skabelse af en god livsbane.

Modellen kan i praksis anvendes, når man f.eks. ser nærmere på klubbens aktuelle betingelser for vitalisering og dermed muligheder for at skabe psykologisk ilt for børnene og de unge. Desuden kan vitaliseringsmodellen også bruges som et samtaleredskab, der kan være med til at strukturere samtalen med den unge om f.eks. dennes selvforståelse, drømme eller udfordringer.

Vitaliseringsmodellen

Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs Vitaliserings-model

Om modellen for kvalificeret selvbestemmelse (KvaS)

KvaS og Vital hænger tæt sammen. Man kan nærmest se dem som hinandens forudsætninger. Som nævnt indledningsvist, er også arbejdet med KvaS i den fritidspædagogiske praksis og i fritidsundervisningen i ungdomsskolen, et væsentligt og kvalificerende metodisk og teoretisk perspektiv til at understøtte og udvikle arbejdet i praksis med børn og unge.

Begrebet kvalificeret selvbestemmelse er formuleret ud fra et dannelsesideal og en helhedstænkning, der tager udgangspunkt i det hele menneske. Den kvalificerede selvbestemmelse handler i høj grad om dømmekraft og kritisk stillingtagen, hvilket er en forudsætning for at kunne træffe sunde valg på et kvalificeret grundlag.

Modellen fokuserer på fire grundlæggende tilværelsesdimensioner, og den muliggør, en afdækning og analyse af barnets/den unges styrker/udfordringer/interesser inden for disse fire dimensioner. Med kvalificeret selvbestemmelse er der således ikke tale om et begreb, der fastlægger selve dannelsens indhold, men som kan fungere som en struktur samt en ledestjerne for pædagogikken.

Kvalificeret selvbestemmelse som dannelsesbegreb rummer både den faglige og sociale side, og er kun realiserbart, hvis '(...) den udviklede faglighed er personligt forankret, og den personlige udvikling er fagligt funderet.' De fire dimensioner er:

- Teknikalitet
(faglighed/anden kunnen)
- Socialitet
(social kompetence og deltagelse)
- Refleksivitet
(omtanke og perspektivering)
- Sensitivitet
(selvkontakt og følelser)

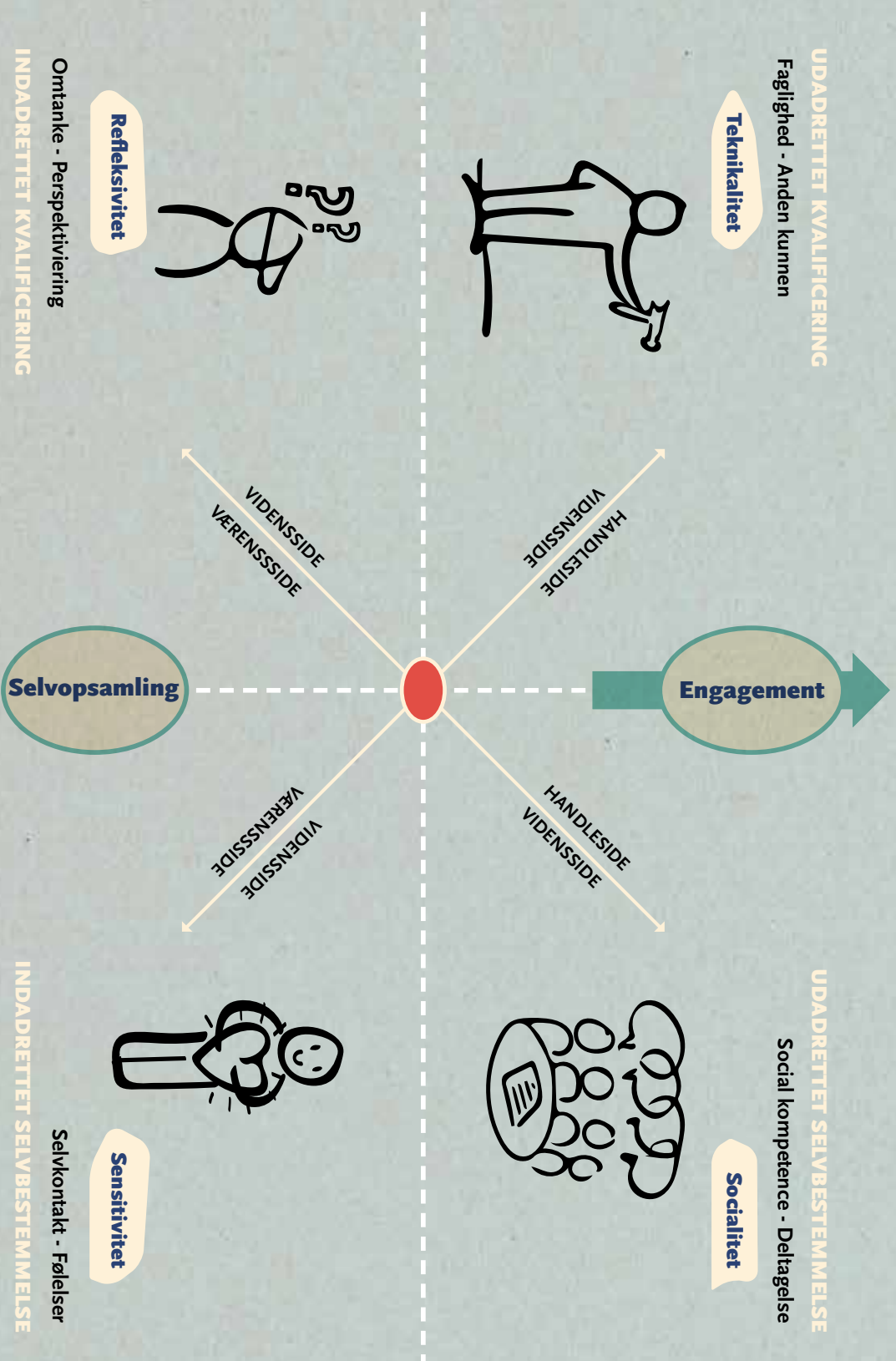
Vi anvender i vores fritidspædagogiske praksis modellen som et dannelsesteoretisk grundlag samt til at systematisere den måde, hvorpå vi kigger på barnet/den unge og tænker i dannelse og helhed. Selve modellen for Kvalificeret Selvbestemmelse kan anvendes på flere forskellige måder og niveauer. Den kan f.eks. anvendes i dialoger med et medlem, ved MUS-samtaler, ved netværksmøder, til p-møder (når der laves beskrivelse og status på et medlem) eller når man skal målrette sine aktiviteter en bestemt målgruppe mv. Handlingsaspektet tænkes ofte ud fra følgende tretrinsdeling;

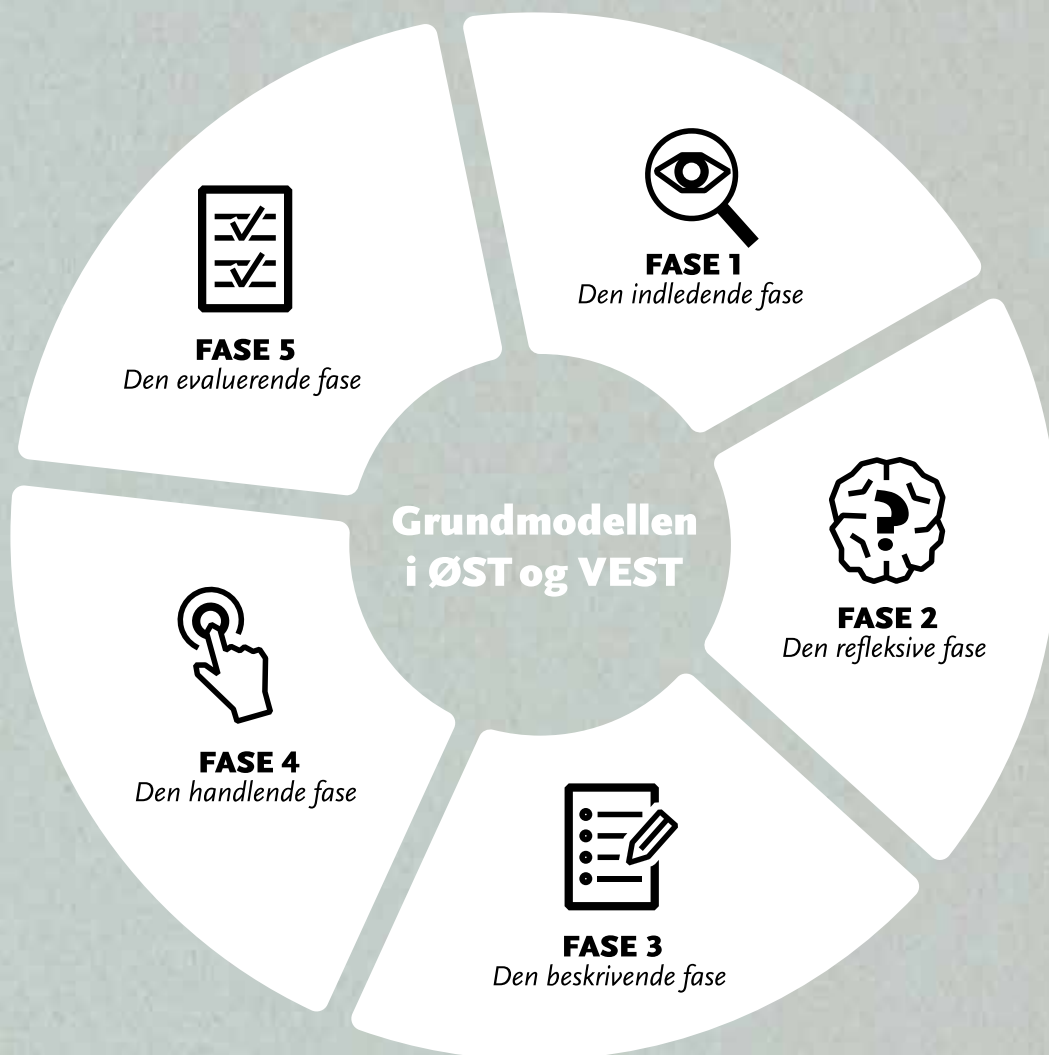
- Status
- Muligheder
- Første skridt

Med afsæt i den indledende afdækning og analyse, sammenholdt med en beskrivelse af handlingsaspektet ud fra tretrinsdelingen, kan en kvalificeret pædagogisk indsats sættes i gang.

KvaS-modellen

Udarbejdet på baggrund af Jan Tønnesvangs KvaS-model

FASE 1

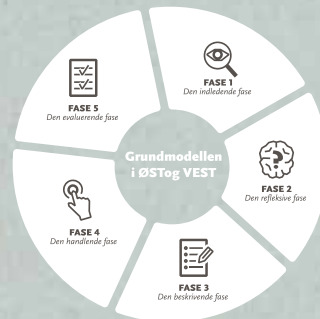
FASE 2

FASE 3

FASE 4

FASE 5

Grundmodellen i ØST og VEST

PRÆLUDIUM Husk at det grundlæggende princip for arbejdet med grundmodellen og det fritidspædagogiske arbejde/fritidsundervisningen til enhver tid er at inddrage barnet/den unge i arbejdet med dem selv i den udstrækning det giver fagligt mening og er muligt.

FASE 1 – Den indledende fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad ved vi lige nu om det, der har bevirket, at vi vil påbegynde dette arbejde?

- I denne 1. fase beskrives konkret, hvad der giver anledning til, at vi stopper op og er blevet opmærksomme på, at 'noget' i den fritidspædagogiske praksis har brug for opmærksomhed og handling; eks. en udfordring eller behov for udvikling eller forandring hos et barn eller en ung?
- Denne beskrivelse er data til fase 2.

FASE 2 – Den refleksive fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad fortæller refleksionen over data os, om det, der har brug for opmærksomhed og handling – hvad ved vi nu og har vi tilstrækkelig viden?

- Med afsæt i data fra fase 1 reflekterer vi sammen som kolleger og afdelingsleder/ressourceperson i en refleksiv dialog/proces (SLF) over, hvad data fortæller os om udfordringen.
- Vi beskriver, hvad vi når frem til og hvilken handling eller hvilke handlinger, der er brug for; eks. yderligere data eller videre arbejde med pædagogiske handlinger.

FASE 3 – Den handlingsbeskrivende fase samt forberedelse af evaluering

Grundspørgsmålet er her:

Hvilken handling eller hvilke handlinger, med afsæt i data, skal der sættes igang, hvorfor og hvad forventer vi, at der skal komme ud af arbejdet?

Hvilken handling?

- Vi beskriver hvilken handling eller hvilke handlinger vi har valgt at ville sætte i gang i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling.

Hvorfor denne handling eller disse handlinger?

- Vi begrundet og beskriver i et fagligt perspektiv, hvorfor denne handling eller disse handlinger er relevante i forhold til udfordringen eller ønskede udvikling og progression.

Mål for progression og udvikling?

- Vi beskriver her hvilke(t) mål vi overordnet sætter for barnets/den unges progression og udvikling, i forbindelse med arbejdet med den besluttede handling/handlinger.

Tegn på progression og udvikling?

- I forlængelse af den overordnede målsætning, sætter vi mere konkrete tegn på udvikling i forbindelse med arbejdet med handlingen. Tegn på forandring og udvikling ift. de overordnede mål for barnets/den unges progression og udvikling, som vi vil kunne se undervejs, og som kan bistå den løbende opsamling af data til evaluering.
- Men også tegn på læring, udvikling og progression for os som fagprofessionelle.

Organisering i forbindelse med handlingen?

- I forhold til alle aktiviteterne ifm. den besluttede handling, skal det overvejes og aftales, hvem der konkret gør hvad/har hvilke specifikke funktioner/opgaver for at kunne nå målet/målene med den besluttede handling?
- Hvornår og hvor længe?
- Hvornår skal handlingen sættes i gang?
- Hvor lang tid skal handlingen forløbe, hvornår skal den slutte og være klar til evaluering?

Forberedelse af evaluering

- Hvilke former for evaluering og redskaber kan vi bruge til at registrere tegn undervejs i arbejdet?
- Hvilke data vil vi indsamle undervejs, der kan hjælpe os med at se, om vi arbejder i den ønskede retning (forberedelse til evaluering), og om handlingen har den ønskede effekt, eller der skal justeres undervejs?
- Hvilke evalueringsredskaber vil vi bruge til at samle data ind omkring mål for og/eller tegn på progression og udvikling undervejs?
- Hvornår og hvordan foretages slutevaluering?

HUSK præludiets grundlæggende princip

FASE 4 – Den handlende fase

Grundspørgsmålet er her:

Her skal der ikke spørges, men blot handles og indsamles data

- Det er i denne fase, vi foretager alle de praktiske pædagogiske handlinger, som vi har forberedt, begrundet og planlagt og som bygger på relevant inddragelse af barnet og den unge.
- Det er også i denne fase, viløbende kigger efter udvikling og progression ift. de mål og tegn, vi har valgt og dermed skaber data til evalueringen.

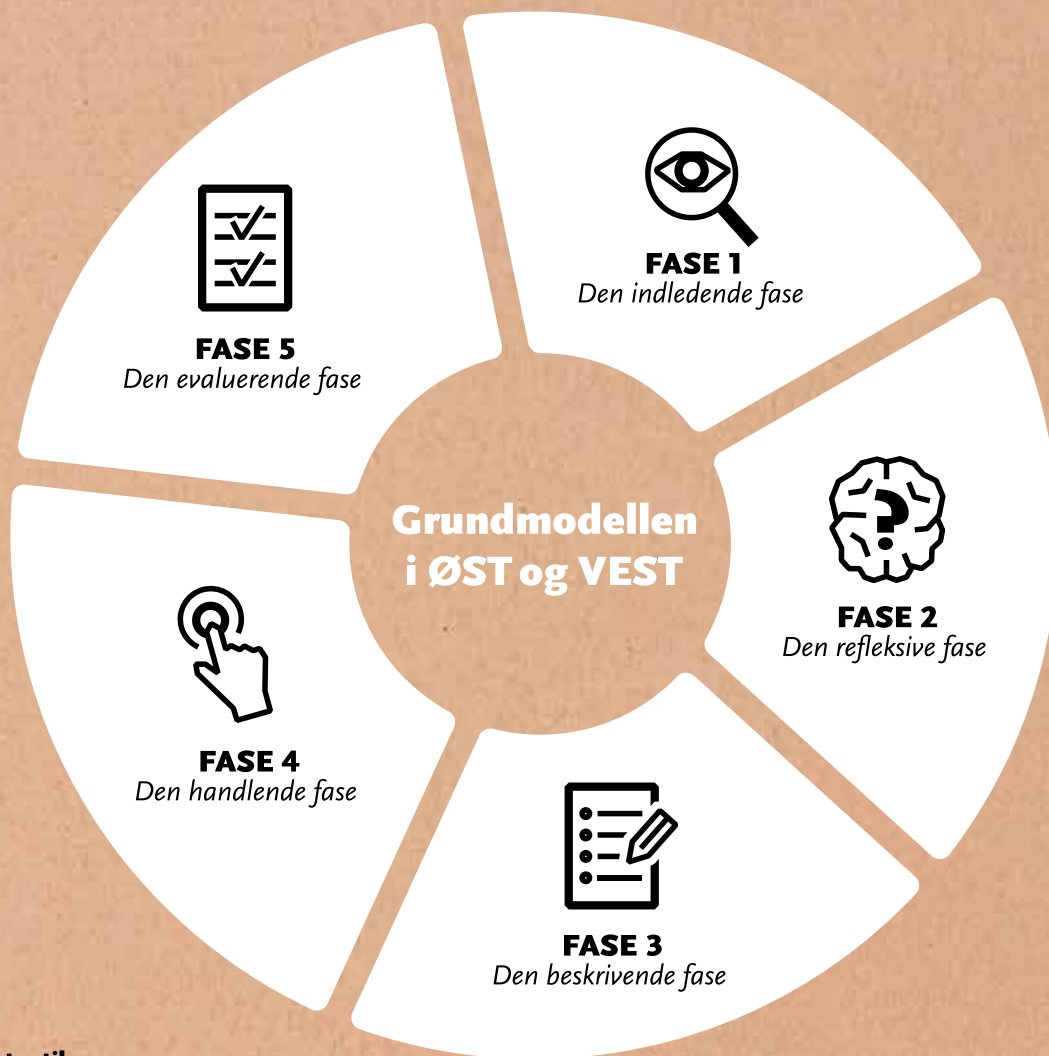

FASE 5 – Den evaluerende fase

Grundspørgsmålet er her:

Hvad siger den opsamlede data samlet set om indfrielsen af mål og tegn og hvad lærte vi?

- Hvad nåede vi i mål med, hvad overraskede os, hvad lykkedes vi ikke med og hvor skal der justeres fremadrettet?
- Hvordan lykkedes vi med det praktiske og organisatoriske omkring arbejdet med aktiviteten?
- Fortæller data os samlet set, at vi er i mål med handlingen eller er der brug for at vi foretager endnu en datainformeret handling med barnet eller den unge?

Egne noter til
faserne i Grundmodellen

FASE 1

FASE 2

FASE 3

FASE 4

FASE 5

